

Biblioteca Municipiului Iași
SALA DE LECTURĂ

33
68

LACĂRA

VOL XVII
nr. 689
AUGUST 1968

JUBILEU ÎN VALEA JIULUI

Interviu cu:
ing. Bujor ALMĂJAN
ministru minelor

A intrat în tradiție ca, în fiecare an, în prima duminică după 6 august, să sărbătorim Ziua minerului — manifestare a prețuirii de care se bucură harnicii noștri mineri. Anul acesta, o fericită coincidență face ca Ziua minerului să fie sărbătorită în același timp cu centenarul activității industriale miniere din Valea Jiului, conferind sărbătorii o strălucire în plus.

Muncitorii, inginerii și tehnicienii mineri, dând viață Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, au îndeplinit sarcinile în proporție de 102,1% în anul 1966, 102,8% în anul 1967 și 101,9% în primul semestru al anului în curs. Față de anul 1965, producția minieră a crescut cu 9,1% în anul 1966, cu 18,5% în anul 1967 și cu 26,7% în anul 1968. Toate acestea au fost însoțite de o îmbunătățire calitativă a activității miniere. Aproape întregul spor de producție, care se cifrează la circa 1 miliard lei pe ultimii doi ani și jumătate din cincinal, s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii. Mai mult chiar, putem considera drept un succes de seamă faptul că, începând din acest an, industria minieră în ansamblul ei a devenit rentabilă.

Recent, minele de cărbuni au fost dotate cu noi complexe și combine de abataj, combine de înaintări, iar minele de minereuri cu perforatoare, cu mașini de încărcat cu siloz, cu platforme pentru săpat suitori și altele. Gradul de mecanizare a atins în 1967 circa 98% la transportul pe galeriile principale, atât la cărbune cât și la minereuri, 89% la transportul în abatajele de la minele de cărbuni, 58,1% și respectiv 44,2% la operația de încărcare în galeriile de la minele de fier și de minereuri neferoase.

Să vorbim și de viitor. Conform unor studii orientative, în următorii 12—13 ani producția anuală de cărbune brut urmează să sporească de peste trei ori, iar cea de minereuri complexe, cuprifere și de substanțe nemetalifere, de peste două ori. Așadar, ca furnizor principal de materii prime și combustibili minerali necesari economiei naționale, industriei miniere îi revin sarcini deosebit de importante în anii ce vin.

REPORTERUL
PE TEREN:

F. URSEANU

3 X NOU
LA
„23 AUGUST“

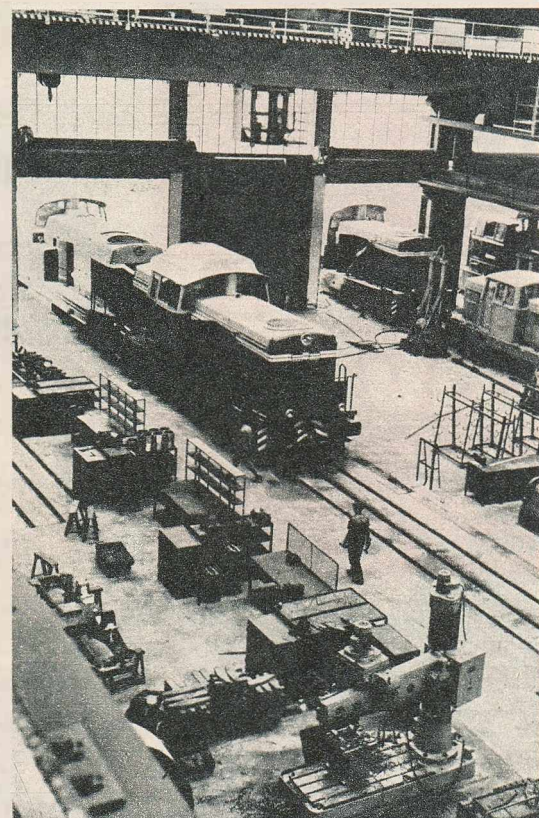
«Recent uzina noastră și-a mărit capacitatea de producție prin darea în folosință a unei hale noi (vezi fotografia), modern utilată, destinată exclusiv montajului locomotivelor diesel hidraulice. Înseamnă că în perioada iulie-decembrie vom avea o producție cu 60 milioane mai mare decât cea din semestrul I 1968. Suma aceasta reprezintă echivalentul a 30 de locomotive. În noua hală operațiunile de montaj sînt organizate științific, pe faze de operații» (Ing. VICTOR BEȘA, director cu probleme de producție la uzinele «23 August».)

«Pînă nu demult uzina noastră producea o locomotivă diesel hidraulică la trei zile. Datorită noilor investiții, ea va produce în medie o locomotivă pe zi. Mai exact: 340 locomotive pe an, în loc de o sută». (Ing. CĂTĂLIN EMILESCU.)

«Vom pune în funcțiune, pînă la 23 August, noi standuri de probă pentru verificarea motoarelor diesel. Aparatură ultramodernă pentru tipurile de locomotive (de 350, 700 și 1 250 CP) pe care le producem aici, la «23 August» (MARIN GUȘĂ, maistru principal.)

Acestea sînt noutățile pe care reporterul le-a consemnat în carnetul său vizitînd marea uzină metalurgică bucureșteană cu 15 zile înainte de 23 August, sărbătoare al căruia nume îl poartă cu cinste uzina.

Înainte de a părăsi halele de producție am mai aflat că în semestrul I, potrivit bilanțului încheiat de curînd, au fost realizați și depășiți toți indicatorii de plan. Dovadă, cîteva cifre: producția globală — 100,7%, producția-marfă fabricată — 102%, producția-marfă vîndută și

încasată — 100,9%, productivitatea muncii — 100,8%, beneficii la activitatea de bază — 100,9%. «Sînt succese — notează gazeta săptămînală «Viața uzinei» — cu care întregul colectiv de muncă se poate mindri». Și pe drept cuvînt — adăugăm noi.

FESTIVALUL DE FOLCLOR

Ion MORARU - vicepreședinte al
Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

Zestrea folclorică a poporului nostru își află și în acest an o elocventă mărturie în Festivalul de folclor aflat la a V-a ediție. Peste 1 600 de cîntăreți și dansatori de toate vîrștele, din diferite zone folclorice ale țării, se vor întrece într-o adevărată competiție, aducînd timp de o lună de zile (între 1 august și 1 septembrie) pe scenele litoralului (la Mamaia, Eforie-Nord și Sud, Techirghiol, Mangalia) o imagine a eleganței și optimismului dansurilor populare, a lirismului și vioiciunii cîntecelor, completate cu pitorescul costumelor populare.

Este desigur destul de greu să-ți manifesti anticipat predilecția pentru unul sau altul din cele 60 de spectacole ce vor fi prezentate de entuziaști artiști amatori, întruniți în ansambluri folclorice (de aproape 100 de membri fiecare) din județele: Suceava, Argeș, Bihor, Dolj, Maramureș, Vrancea, Constanța, Mureș, Iași, Sibiu, Timiș, Cluj, Brăila, Hunedoara, Bacău. Izvoarele de apă vie ale obiceiurilor și datinilor populare vrancești, bunăoară, sînt grăitor arătate de către ansamblul de folclor al județului Vrancea, care o dată cu cîntecele sale bătrînești va aduce în scenă și străvechile jocuri populare cu măști.

Este vorba deci de o adevărată hartă a artei populare românești, cu tradițiile sale multisekulare, în care spectaculozitatea dansurilor, pitorescul și bogăția costumelor se desfășoară multicolor pe fundalul cîntecelor acelor rapsozi care, prin viu grai, prin cobză și tilincă, prin bucium și nai, dau o expresie plină de poezie spiritalității neamului nostru.

Monte Carlo la... București

Bucureștenii mai vîrstnici își amintesc: cu 30 de ani în urmă mica și pitoreasca insulă din mijlocul lacului Cișmigiu se numea «Monte Carlo» — după denumirea unei berării care atrăgea tot timpul verii mii și mii de locuitori ai Capitalei. Cu timpul pavilionul acestei berării a dispărut.

De curînd municipalitatea a decis să redea viață acestui colț fermecător din inima Cișmigului. Pe insula Monte Carlo se va construi o clădire ultramodernă destinată unei braserii cu 1 400 locuri. Pereții localului vor fi din sticlă. Braseria va funcționa tot anul. Lucrările au și început. Valoarea devizului se ridică la aproape 3 milioane lei. Terminarea lucrării este prevăzută pentru mijlocul anului 1969.

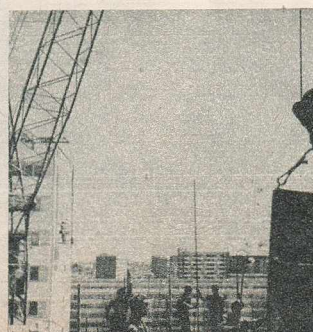
INSTANTANEE

DUMINICĂ. Pe Dunăre, la Giurgiu, mina gospodarilor orașului te ajută să poți gusta preparate de pescărie legănîndu-te pe un pod plutitor la restaurantul «Pescăruș». Bună inițiativa rețelei locale de alimentație!

LUNI. Este — după activitate și vervă — foarte tînărul publicist brașovean Gyula Hálasz, care va împlini curînd vîrșta de 100 de ani! Recent i-a apărut un volum de memorii intitulat «În pragul centenarului». Volumul următor: «Pe drumul lui 200?»

MĂRȚI. Iată (în prim plan) alt veteran: Petre Tisu, mozaicar și betonist. De peste 16 ani lucrează pe șantierul de construcții ale Bucureștiului. Acum, «glisează» împreună cu echipa sa pe platforma de turnare a blocului E 13 din Drumul Taberei.

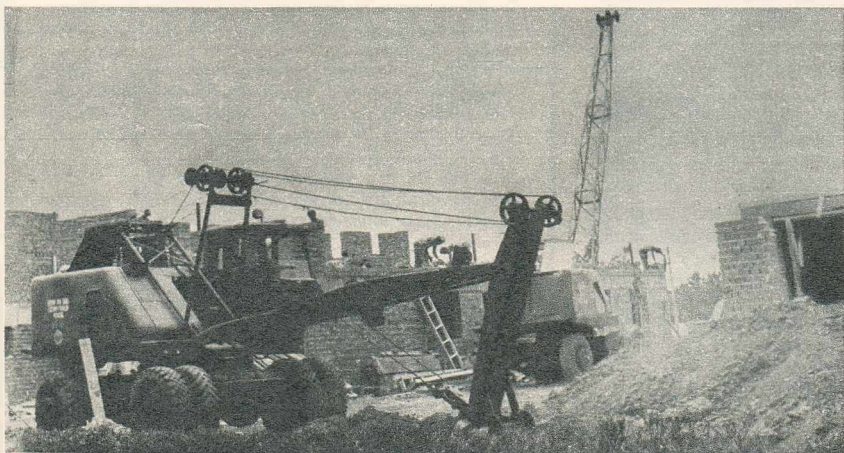
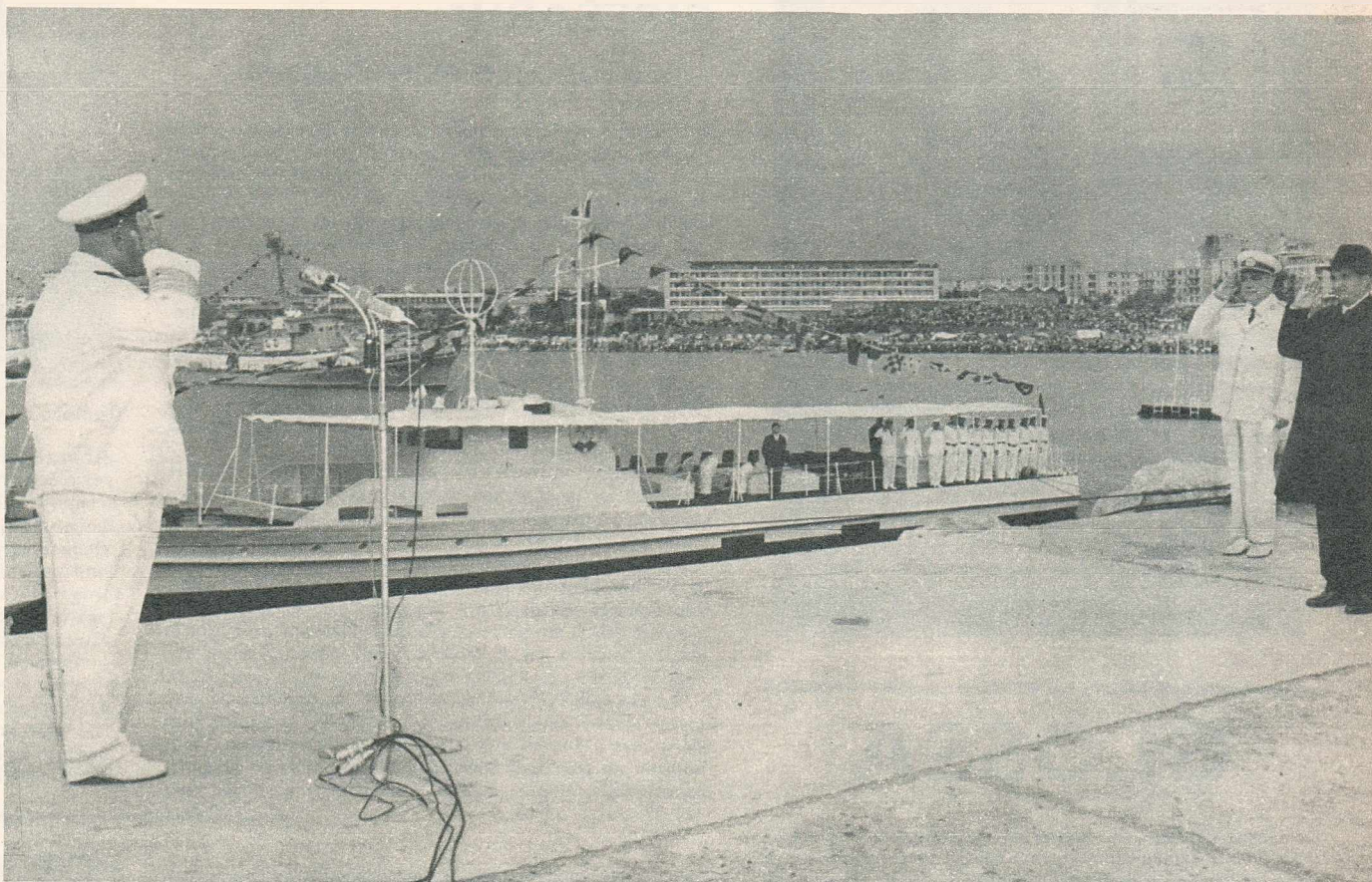
MIERCURI. Probabil, după părerea conducerii magazinului «Victoria» din Capitală, ceea ce vedeți în fotografie se numește ordine. După noi (și, desigur, cei din fotografie) se numește dezordine (în organizarea raionului de mercerie). Nu?

SĂRBĂTORIREA ZILEI MARINEI

Festivitățile centrale prilejuate de sărbătorirea Zilei Marinei s-au desfășurat la Mangalia în prezența conducătorilor de partid și de stat, miniștri, conducători ai organelor locale de partid și de stat, generali. Înălții oaspeți au fost primiți cu urale de marinari și aplauze însuflețite de mulțime. Au asistat oaspeți din țară și de peste hotare, precum și atașați militari ai unor misiuni diplomatice în țară.

În fotografie: tovarășul Nicolae Ceaușescu primește raportul comandantului Marinei Militare.

În cartierul Rahova din București s-a deschis de curând un șantier de locuințe diferențiate ca suprafață, grad de confort și preț. Parte dintre cele 5 blocuri se și află în construcție.

Măsurile echitabile

COSTACHE IANCU — director adjunct în Ministerul Finanțelor:

«Încadrarea în zone de fertilitate a unităților agricole cooperatiste, efectuată în 1957, era cu desăvârșire depășită. Nu numai din punct de vedere administrativ-teritorial (pe raioane), ci

și datorită diferenței potențialului economic al respectivelor unități. Prin recentul decret cu privire la modificări ale impozitelor pe terenurile agricole, vechile anomalii au fost excluse: în funcție de producțiile medii la hectar, la principalele culturi, și în concordanță cu veniturile fiecărei cooperative agricole s-au stabilit zonele de fertilitate și suma impozitelor pentru fiecare zonă. De unde pînă acum impozitele erau prea puțin diferențiate (adică între 59 și 35 de lei pe ha), prin aplicarea noului decret raportul dintre zonele I și a V-a este mult mai echitabil, mergînd de la 115 lei la 35 lei pe ha. Comitetele executive ale consiliilor populare județene au latitudinea să majoreze sau să micșoreze pînă sau cu 20% impozitul, în funcție de condițiile favorabile sau eventualele calamități survenite la o unitate agricolă cooperatistă sau altă».

O HOTĂRÎRE DREAPTĂ

PETRA FANTINI, pensionară — București:

«1 000 de kilograme de lemne și cărbuni cît puteam să cumpăr pe tichet, în fiecare iarnă, nu îmi ajungeau decît cel mult două-trei luni. Cu toate că spațiul meu de încălzit este destul de mic — o cameră și o bucatărie — casa este foarte friguroasă și, pînă în primăvară, eram obligată să mai cumpăr cel puțin 1 000 kg de lemne la

liber. Or, față de pensia mea destul de mică — 300 de lei — cheltuiala în plus, cu lemnele, mă obliga să fac niște economii foarte strînse. Eliberarea tichetelor de lemne la prețul de 100 lei tona celor cu venituri mici este o măsură dreaptă, pentru care datorăm recunoștință conducerii partidului și statului nostru».

O SUGESTIE PENTRU CONSTRUCȚORII DE LOCUINȚE

ȘTEFAN POPESCU — muncitor cefe-rist — Iași:

«După cum prevede recenta hotărîre și după cum scrie presa, inclusiv revista dv., într-un timp foarte scurt se vor construi în toate orașele un mare număr de apartamente cu grad diferit de confort și la prețuri mai mici. Am reținut, în special, faptul că aceste locuințe se vor da în folosință mult mai repede decît pînă acum. Acest lucru îi bucură pe mulți oameni ai muncii.

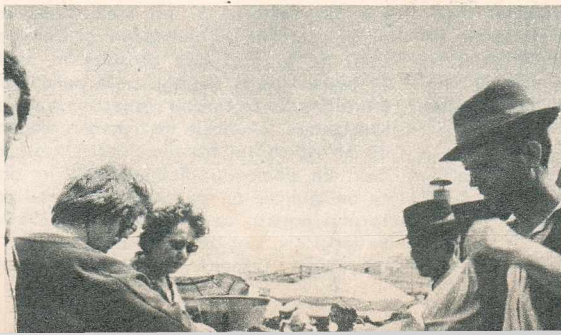
Judecînd după ceea ce cunosc eu, pînă acum, despre aceste noi tipuri de locuințe, vreau să ofer o sugestie constructorilor: în cartierele sau zonele unde se vor construi apartamente cu grad diferențiat de confort să nu uite să prevadă unități comerciale suficiente, magazine tip «Gospodina», spălătorie, călcatorie, cizmărie, croitorie etc. Pentru că viitorii locatari vor avea nevoie de servicii multiple începînd din primele zile ale preluării cheii noului apartament».

JOI. «Toate pinzele sus» e un roman care și-a inspirat cititorii, de-a lungul timpului, la diferite acțiuni. Cum ar fi, de pildă, recentul concurs de navomodele organizat de Palatul pionierilor. (Rugăm posteritatea să vadă cîți dintre copiii de azi au ajuns amirali!)

VINERI. Speculantul Ion Crăciun, așa cum îl vedeți în fotografie — neretuzat — vinde în Piața Unirii căpățîna de usturoi cu 1 leu, sfîdîndu-i pe cumpărătorii Lui și altora ca el le recomandăm o lectură utilă: mercurialul.

SÎMBĂTĂ. O inițiativă probînd inventivitate comercială: 47 000 mostre — cadouri pentru turiștii de pe litoral! Bravo autorilor: Ministerul Industriei Alimentare (D.G.A.D.), Ministerul Comerțului Interior și O.N.T. Inițiativa să nu sucombe.

DUMINICĂ. Mare lucru și spiritul de inițiativă! Uite ștrandul, uite pedichiurista. Faci doar un pas și ești în lighean. Practic, o fil Frumos... avem mari îndoieli. Și doar la Băile Felix te întâlnești cu civilizația.

Prezentarea
artistică
Vlad
MUȘĂTESCU

COPERTA NOASTRĂ

Actorii englezi Ingrid Brett și Laurence Harvey, interpreții rolurilor Iulia și Ceteșus în filmul «Lupta pentru Roma».

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **TI-PARUL** executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

GLOSSA

Către Centrul de logică al Academiei: *Tulburările din Franța, grave cum nu mai trăise țara de-un veac și cunoscute sub numele de revoluția din Mai, au provocat 3 morți de o parte și de cealaltă a baricadelor. Apoi mișcările s-au potolit, viața a revenit la normal și prima duminică pașnică a provocat pe șosele (week-end) cam 700cadavre.*

P.S. Nota informativă de mai sus a fost trimisă în copie Institutului de istorie al Academiei, Centrului de sociologie, precum și lui Eugen Ionesco.

Oh, dac-am izbuti să trăim la nivelul nostru...

Joi. Discuție cu V. care, înapoiat alaltăieri de la Londra, îmi povestește, crispat, filmul «War Game» («Jocul de-a războiul»). Lucrare șocantă foarte (s-au scris destul de multe despre ea, dar s-au tăcut și mai multe încă), pelicula vrea, pare-se, întru trezirea prin imagine a ochiului și, de-aici coborînd, a conștiințelor, să-l informeze pe spectatorul din fotoliu, în timp ce ronțăia ciocolata «Nuts», cum ar arăta Europa în eventualitatea unui război atomic.

— Ah, ce mult îmi place filmul acesta pe care nu l-am văzut.

— Publicul era îngrozit ca după un coșmar.

— Sînt convins. Dar există coșmaruri care te trezesc.

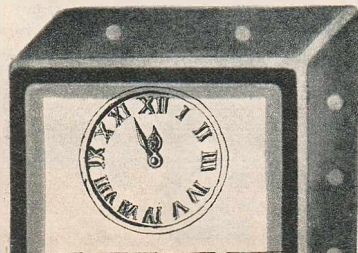
...Ce-ar fi însă să vedem astăzi sau mâine un film intitulat «Pace Game»? Un lung-metraj de-un ceas și jumătate, înfățișînd act cu act și secvență cu secvență chipul lumii la 24 de ore după izbucnirea păcii mondiale!

Și nu numai că aș dori să văd fără întârziere filmul acesta (o coproducție, bineînțeles) dar mi-ar face o supremă plăcere să colaborez la alcătuirea scenariului împreună, sînt încredințat, cu două-trei milioane de scenariști amatori.

AI. MIRODAN

P.S. Într-o sugestie din numărul trecut referitoare la conferințele economice ale posturilor noastre de radiodifuziune am neglijat să precizez că ciclul și-a schimbat denumirea aproape clasică de «Universitatea economică radio» în altfel.

Regret din toată inima această omisiune. Cu condiția ca radioul să regrete din toată inima această emisiune.

ZAR

CUI ÎI
BATE CEASUL?

de Dorin
DUMITRIU

CIREȘARIILE:

100 DE ZILE PRIN EUROPA

Un obiectiv promițător, o inițiativă tinerească cu anticipate șanse de succes: patru studenți români și-au propus să-și «sacrifice» vacanța pentru a întreprinde o călătorie de 100 zile prin Europa la bordul unui autoturism românesc UMM (78 CP) pus la dispoziția lor de întreprinderea de stat pentru comerț exterior «Autotractorul».

Echipajul și-a luat startul miercuri dimineața (7 august) din Piața Școlii, fiind condus de tînărul său animator **ADRIAN SIMIONESCU** (anul IV Institutul politehnic-București). Acesta este însoțit de **DANIELA GORENIUC** și **ADRIAN BORCESCU** (studenți în anul IV la Institutul de arhitectură), precum și de **NICOLAE MĂRGINEANU** (student anul III la Institutul de artă teatrală și cinematografică — I.A.T.C.) care este totodată șoferul și operatorul expediției.

La plecare, «Cireșarii» — așa cum au hotărît ei să se numească — ne-au vizitat redacția, oferindu-se să ne transmită de pe traseul lor european corespondențe însoțite uneori și de fotografii.

Înainte de a ne lua rămas bun, am consemnat satisfacția lor deplină pentru ajutorul multilateral pe care l-au primit în pregătirea călătoriei, atît din partea C.C. al U.T.C. (prin U.A.S.R.) cît și din partea Consiliului Național de Educație Fizică și Sport și A.C.R. «Cireșarii» de la bordul autoturismului românesc de 4 cilindri purtînd însemnele instituțiilor și întreprinderilor care au contribuit la organizarea călătoriei, străbat acum drumurile Europei. Itinerarul pe care și l-au ales îi poartă pe distanțe de mii de kilometri. De la punctul de frontieră Siret, primele popasuri în Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, R.D.G. Apoi cîteva mari orașe vest-

Înainte de plecare, «Cireșarii» în vizită la «Flacăra».

germane, pînă la Hamburg, după care, prin Copenhaga, vor trece în Peninsula Scandinavă. De la Oslo și Stockholm, drumul de întoarcere trece prin Rotterdam, Bruxelles, Paris, Marsilia. Alte obiective: Neapole, Roma, Berna, Viena, Belgrad. Reîntoarcerea la București abia la începutul lunii noiembrie, bineînțeles cu aprobarea convenită (prin derogare) dată de conducerea facultăților respective. În legătură cu aceasta trebuie spus că turul Europei atacat de «Cireșarii» nu este — după cum ne-au asigurat ei înșiși — numai o performanță automobilistică sau un voiaj de plăcere, ci și un prilej de documentare serioasă pentru membrii echipajului. De altfel fiecare dintre ei și-a propus să pregătească proiectul de diplomă pe baza acestei documentații care va fi — sperăm — cel puțin la fel de fructuoasă ca inițiativa celor patru călători entuziaști

B. DIC

S-A DEMOLAT! La numai cîteva zile de la apariția semnalului nostru la rubrica «Paradoxuri edilitare» (nr. 31 din 27 iulie 1968), una din cele două case din cartierul Berceni-Sud a fost demolată. Ce nu s-a rezolvat în cîteva luni, s-a rezolvat în cîteva zile. Dar de ce numai parțial? Pe cînd tîrnăcopul va face să cadă și cealaltă cocioabă?

PRIMELE ECOURI

DR. CONSTANTIN PANA — medic primar, directorul spitalului unificat «Bucur».

Ancheta revistei «Flacăra» subliniază o realitate stringentă.

În raport cu alte județe, municipiul București, de pildă, pare favorizat: 1 medic la 244 de locuitori. În realitate însă, datorită unui paralelism de «rețele medicale», se produc unele anomalii. Pot cita cîteva exemple din Sectorul 5: un medic specialist de boli interne de la dispensarul Combinatului de cauciuc-jilava consultă în medie 11 bolnavi pe zi, în timp ce la policlinicile din teritoriul sectorului respectiv, la aceeași specialitate, «îndicele de aglomerare» este de 30—40 consultații zilnic. Iată și un paradox din domeniul oftalmologiei: în timp ce policlinicile de pe întreg teritoriul sectorului nostru, cu o populație de 195 000 de locuitori, sînt deservite de 3 oculiști, la un singur dispensar — S.M.S.-Dimbovița,

cu 8 000 de salariați — există un medic specialist oftalmolog! Cazul nu este izolat, situația fiind similară și la alte specialități. Așteptăm măsuri.

DR. ELENA DRIMER — medic specialist pediatriu, Policlinica infantilă a Sectorului 2.

Tendința prea accentuată de specializare în ramuri foarte înguste ale medicinei face să nu avem astăzi destui medici în ramurile cele mai importante pentru asistența medicală a populației. Specialistul într-un domeniu limitat al medicinei pierde adesea din vedere organismul în întregul lui, ceea ce duce la prejudicii în îngrijirea bolnavului. Medicul cu pregătire generală, respectiv internistul și pediatriul, pot face sinteza datelor furnizate de diferiți specialiști de bază. Iată de ce cred că avem nevoie urgentă de un mai mare număr de medici cu pregătire generală. Trebuie să se renunțe la o serie de specialități minore și să se dea o

MICA ANCHETĂ

DE CE?

● DE CE cele mai multe muzee și expoziții din Capitală își închid porțile în jurul orei 18? Este greu de imaginat că cineva care lucrează pînă la ora 16 sau 17 mai poate ajunge la muzeu.

● DE CE la unele cofetării înghețata se vinde la cîntar, ca la farmacie? Dozarea porțiilor (mai ales cînd vrei o înghețată asortată) durează enorm. La cofetăria «Casata» de pe Bd. Magheru aștepți din această cauză 15—20 minute pînă să fii servit.

● DE CE în timp ce autosifoane se găsesc la toate magazinele cu articole de menaj, capsulele pentru umplut aceste sifoane n-au decît anumite «domicilii» unde pot fi cumpărate?

● DE CE «Cărți noi», buletin lunar de informare bibliografică cum se intitulează pretențios, deși apare în 12 pagini nu inserează și cărțile noi străine care apar în librării? Se importă în prezent numeroase cărți din țările socialiste ca și din cele occidentale.

● DE CE pe mesele din bibliotecile în aer liber din Parcul Herăstrău sînt așezate «decorativ» vase cu flori... artificiale, în timp ce tot parcul e plin cu nenumărate soiuri de flori naturale?

● DE CE librăriile primesc înscriseri anticipate numai la anumite cărți și nu la orice carte care te interesează?

● DE CE Biblioteca Academiei, cea mai mare și mai completă bibliotecă din Capitală, este închisă pe tot timpul verii după-amiaza?

DE CE?

OFSAID LA CAPITOLUL IGIENĂ

Pe ușa cunoscutei berării bucureștene «Gambrinus» a apărut de curînd un avis: **ÎNCHIS PENTRU CURĂȚENIE.** Două zile mai târziu, a mai apărut unul: **ÎNCHIS PENTRU RENOVARE.** Adevărul l-am aflat la Inspectoratul sanitar de stat al municipiului București. Iată-l: atît camerele frigorifice destinate depozitării alimentelor, cît și frigiderul berăriei au fost defecte în tot timpul căldurilor caniculare, ceea ce reprezenta o primejdie pentru sănătatea consumatorilor. Ca urmare, berăria a fost închisă la cererea organelor sanitare și va rămîne închisă pînă ce vor fi repuse în funcțiune toate instalațiile frigorifice. Măsură necesară, dar ne întrebăm de ce se inspecta sanitară a întîriat atît de mult.

Pentru ca lucrurile să nu se repete și în alte locuri, organele de control sanitar au efectuat descinderi în peste 1 000 unități de alimentație publică, pentru a constata în ce măsură sînt respectate condițiile de igienă. Rezultatele ni le-a relatat dr. **Barbu Stîncescu**, medic primar inspector. Într-un mare număr de unități spălarea vaselor nu se face conform normelor de igienă; în mod obișnuit nu se face dezinfectia corespunzătoare a veselei; multe produse stau neacoperite; numeroși lucrători servesc cu halate murdare și, în general, au ținută necorespunzătoare. Urmasarea: au fost închise, în afară de «Gambrinus», alte șapte unități: bufetul «Lacto» (Bd. 6 Martie), bufetul «Băltăreșul» (Șos. Orhideelor), bufetul «Porumbarul» (str. Cîmpia Turzii), bufetul «Amurgului» (str. Epigonilor), bufetul «Răzoare» din str. Răzoareor, bufetul din str. Norilor și magazinul mezeleri-brînzeturi din str. Ceaikovski. Numărul sancțiunilor (amenzi) aplicate după raid se ridică la 345. Față de gravitatea faptelor constatate ni se pare însă că amenziile sînt foarte mici pentru cei certați cu igiena. Atentatele la sănătatea publică trebuie nu numai descoperite, ci și prevenite fără nici o concesie, prin măsuri radicale și — de ce nu? — severe. Dar pînă la asemenea măsuri nu este oare mai «profilactic» ca organele de conducere ale rețelei de alimentație publică, precum și factorii responsabili din Direcția generală comercială a Capitalei să pună piciorul în prag?

mai mare atenție formării de medici cu orizont larg în disciplinele fundamentale ale medicinii.
DR. ION POPA — Direcția sanitară județeană Bihor.

La noi — s-a văzut și din cifrele publicate — repartitia este armonioasă și — ceea ce e tot atît de important — stabilitatea asigurată. «Secretul» stă, după părerea mea, în seriozitatea de care au dat dovadă organele locale de partid și de stat cînd și-au propus să rezolve, și au rezolvat aproape în întregime, problema locuințelor medicilor de la sate. Cele 45 obiective sanitare noi din județ au asigurate și locuințe pentru medici; iar la vechile obiective s-au construit locuințe prin amenajări, prin contribuția voluntară a populației. S-a întîmplat — deși poate să pară ciudat — să solicităm mutarea unui medic de la sat la oraș și acesta să refuze...

PROF. DR. DOCENT MARIN NEAGU — Institutul agronomic «N. Bălcescu», București:

— Am aflat că ați fost numit secretar general al Comitetului pentru organizarea a două manifestări de prestigiu, în domeniul viticulturii. V-am ruga câteva detalii.

— *Cu plăcere. Cel mai apropiat eveniment — Concursul internațional de vinuri — se va desfășura, pentru prima oară în România, între 12 și 22 august. S-au anunțat 20 de țări viticole din lume, cu peste 730 de probe. Va fi o confruntare între celebriți: Madera, Porto, șampania franceză, Tokay, «Valea Rhinului», «Valea Dorului» (Portugalia) și multe altele. În competiția pentru medaliiile de aur, argint sau bronz vor intra, bineînțeles, Cotnariul și Murfatlarul din podgoriile românești.*

— Și cel de-al doilea eveniment?
— *Tot «în premieră» la noi: între 2 și 12 septembrie România va găzdui lucrările Congresului internațional al viei și vinului. Participă 26 de țări afiliate oficiului de specialitate (O.I.V.) și invitați din țările care colaborează, pe diferite planuri, cu acest organism.*

ING. IOAN EFTIMIE — adjunct al șefului Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor din C.S.A.:

— *Dacă aprovizionarea pieței cu legume și zarzavaturi s-a îmbunătățit? Evident că da.*

— *Cu o excepție: ceapa!*
— *Știți, lumea face exces de cumpărături cînd i se pare că o marfă este, la un moment dat, deficitară.*

— *În cazul de față nu credem că-i o simplă părere.*

— *De miine, poimîine, garantăm, pentru piețele Capitalei, cite 80 de tone de ceapă uscată pe zi.*

— *Deocamdată, vă credem pe cuvînt. Să vedem ce ne vor comunica gospodinele la F-03...*

CONSTANTIN HERTANU — directorul fabricii de hirtie «Bistrița»:
— *La telefon Prundul Bîrgăului.*

— Împliniți 200 de ani și vă felicităm. Vrem date istorice.

— *Fabrica a fost înființată — sub forma unei mori de hirtie și cirpe — în 1760 și a început să producă în 1768.*

— *Date contemporane?*

— *În 1938 produceam 15 tone de hirtie zilnic, iar azi — 29 tone.*

— *Cum ați sărbătorit evenimentul?*
— *O expoziție retrospectivă, un simpozion, o adunare festivă și o serbare cîmpenească.*

EUGENIA FILIP — locțiitor de secretar în Comitetul municipal U.T.C.-Turnu Severin:

— «F-03» a fost solicitat să dea relații cu privire la activitatea de pe șantierul Șimian. Vă rugăm ajutați-ne să răspundem curiozității tinerilor noștri cititori.

— *Pe insula Șimian funcționează pînă la 20 august o tabără permanentă de muncă patriotică unde lucrează tineri din municipiul nostru, în special elevi.*

— *În ce constă, practic, activitatea lor?*

— *În ajutorul pe care-l dau la strămutarea monumentelor istorice de pe insula Ada-Kaleh. Cărămizile care se dislocă din vechea cetate sînt încărcate pe șlepuri și apoi descărcate la Șimian de tinerii noștri. În plus, ei îi ajută pe constructorii la săparea fundației în locul unde se va statonica cetatea. În afară de muncă brigadierii au însă și timp pentru jocuri sportive, seri de tabără, dans.*

TOVARĂȘA PANAITESCU de la Telefoane:

— *Vă rugăm, o lămurire: de ce se rezolvă atît de greu cererea U-200/1968?*

— *Nu dăm relații telefonice.*

— *Rubrica la care vă solicităm e telefonică.*

— *Nu mă privește!*

Renunțăm la convorbirea cu tovarășa Panaitescu și formăm 04 — interior 304; îl solicităm pe inginerul șef. Nu e. Revenim a doua zi. Iar nu e. Dăm numărul de telefon al redacției și rugăm să fim sunați. Secretara reteză:

— *Sunați dumneavoastră.*

— *Să consemnăm în paginile revistei imposibilitatea de a discuta cu inginerul șef?*

— *Am mai fost amenințați și nu ne sperie.*

Așteptăm de la conducerea Direcției telefoanelor două răspunsuri: 1) Care este situația cererii U-200/1968 (în care e vorba de tărgănarea mutării telefonului unei mari uzine din țară la noul sediu al reprezentantului acesteia în Capitală); 2) Cum pot fi explicate — și îngăduite — asemenea atitudini care frizează cel puțin impolitețea? Convorbirea cu tovarășa Panaitescu și cu secretara de la 04 — interior 304, a avut loc în ziua de 3 august, orele 10.

Al 51-lea

Va începe oficial miine pe cîteva stadioane din marele oraș românesc, la a cărei complexă biografie se adaugă în prezent mai multe ori mai puține statistici în prima competiție fotbalistică a țării. Spun oficial, deoarece astfel de întreceri cu o popularitate atît de largă ca aceea a campionatului divizionar sînt întotdeauna anticipate de un întreg cortegiu de evenimente înclt unul este startul real și altul cel oficial.

În privința fotbalului se poate spune că startul unei noi ediții de campionat coincide chiar cu sfîrșitul celui anterior, pentru că atunci se cunosc viitorii participanți și din acel moment se declanșează nevăzutele (uneori?) calculatoare ale șanselor viitoare. Pentru că în fond la fotbal un pluton de echipe luptă pentru titlu, altul pentru menținerea în întrecere și toți laolaltă încearcă reabilitarea în «Cupa României». Și asta nu de azi, nici de ieri, ci de multă, multă vreme.

Dar un nou campionat marcînd intrarea în cea de-a doua jumătate a unui secol de vîrstă, pe care îl dorim împlinit spre satisfacția spectatorilor anului 2010, aduce cu sine noutatea unei formule cu 16 echipe, la care s-a fixat forul de specialitate, luînd în considerație unele caractere contradictorii dacă nu chiar ermetice. Dorim ca fotbalul să se joace mai bine pe stadioanele noastre; în loc să se recurgă la principiul de bază al oricărei emulații — cel selectiv, fie și prin eliminare — s-a recurs la o majorare poate care nu justifică acuala valoare a echipelor. Și asta, în loc să se elimine două din cele 14 formații (ceea ce s-a dorit cu cîteva ani în urmă).

În plus, actualul calendar, intern și internațional, aduce cu sine o nouă încălcătură, căreia nimic paradoxal formule cu 16 echipe nu-i va putea face mai bine față — cîdimpotrivă, va constitui o piedică pentru acele formații solicitate la o dublă înfățișare în procesul calității:

CADRAN SPORTIV

jucătorii echipei naționale, cei care vor participa la cupele europene etc.

Anul trecut s-au făcut auzite voci care condamnau «festivismul» celui de-al 50-lea start al campionatului de fotbal (ca și cum în casa omului sărac bucuriile sau simplele aniversări trebuie oprite dincolo de ușă). Evenimentele ultimului an continuă rezerva făcută în ceea ce privește calitatea jocului prestat și tot ca o consecință trecută toată poziția precară pe plan internațional a reprezentativei române ca și a formațiilor de club. Deci, al 50-lea campionat nu s-a deosebit, din păcate, de cele care l-au precedat. Anul fotbalistic în sine a fost însă foarte agitat dincolo de terenul de joc în cercurile oficiale ale federației; chiar reasezarea pe poziții noi, avansate, absolut necesare unei redresări de substanță a acestui sport nu s-a produs încă, așa cum nici acordajul fin, dintre forul tehnic al fotbalului și cel al conducerii mișcării sportive nu s-a realizat în ciuda bazei solide pe care o oferea legea de organizare a sportului votată de M.A.N.

Statu-quo care a dominat trecuta ediție a campionatului divizionar de fotbal pare a fi oarecum întrerupt de încercările cu caracter tranzitoriu ce s-au anunțat în privința transferărilor și astfel mai precis ținînd activitatea juniorilor și, poate, a unei definiții, cu șanse de viabilitate, a rolului federației, a poziției sale față de cluburi și de C.N.E.F.S., a însăși compoziției acestui for de conducere a fotbalului, de o instabilitate devenită cronică și care generează, în bună măsură, lipsa calității jocului cu mingea rotundă.

Al 51-lea poate însemna, prin urmare, un campionat oarecare sau un început de drum nou. Dar asta nu va mai depinde doar de fotbaliști, credeți-ne...

Em. VALERIU

LA 5 METRI SUB PAVAJ

Sîntem pe șantierul primului pasaj subteran al Bucureștiului. Va fi o trecere de pietoni, la adîncimea de 5 metri, în Piața 1848, punct în care, la orele de vîrf, circulația oamenilor (peste 100 pe minut) cît și a autovehiculelor (cam tot atitea) devine foarte anevoioasă.

Lucrările de construcție au intrat în a patra săptămîină și — după cum ne informează ing. Nic. Păun, șeful lotului — ele vor dura încă 7 sau 8 luni. În prezent se lucrează la săparea celor două intrări laterale ale pasajului, respectiv în dreptul străzii Lipscani și a bisericii Sf. Gheorghe — circulația pe Bulevardul 1848 fiind menținută în tot acest timp deschisă. După terminarea benzilor de intrare, circulația va fi deviată pe o variantă în scopul continuării săpăturilor de-a latul bulevardului.

Și acum, cîteva date în legătură cu acest prim pasaj subteran al Capitalei: lungimea — 60 metri; lățimea — 7 metri; înălțimea — 2,80 metri. Una dintre intrări va fi în fața magazinului «București» iar cealaltă în fața bisericii Sf. Gheorghe; de aici pasajul se va bifurca — o alee spre magazinul cu articole electrotehnice, alta spre stația tramvaiului 5.

Pasajul va fi construit din panouri prefabricate, iar interiorul va fi placat cu marmură sau cu plăci ornamentale. Alte pasaje subterane de dimensiuni mai mari urmează să fie construite în Piața Universității, pe Bulevardul Magheru, în dreptul cinematografului «Patria», în Piața Victoriei, în cartierul Jiul-Scinteia și la Podul Basarab.

Se lucrează la una din intrările pasajului subteran — str. Lipscani.

WEEK-END

— *Nu simți că s-a făcut răcoare?*
— *La mine sînt 40°, la umbră...!*
Desen de Cik DAMADIAN

POPAS ÎN VALEA CU CĂRBUNI ȘI OAMENI

de Nicolae RĂDULESCU
fotografii de Ion CUCU

Pe cînd încă nu se știa că în inima sălbaticiei Văi a Jiului se ascund mari păduri terțiare, carbonizate, și că liniștea milenară a acestui spațiu de piatră, străjuit de patru munți înalți, va sfîrși într-o zi prin apariția primilor mineri, localnicii, puțini cîți vor fi fost, își mai spuneau unii altora, în semn de salut, bună ziua. Erau munteni, crescători de vite, și locurile lor de pășune, delimitate după o străveche lege a pămîntului, purtau numele satelor de prin Țara Hațegului, de unde plecau primăvara cu turmele și unde se întorceau toamna tîrziu, la iernat. Cei din Valea Lupului aveau în folosință plaiurile de la Lupeni Petroșenii erau ai sătenilor din Pietrosu, pășunile de la Uricani și Paroșeni aparțineau celor din Uricu și Paroși. Cunoșteau acele bizare apariții de «piatră-neagră» cărora geologii le-au dat, mai tîrziu, denumirea de aflorimente și, uneori, deasupra taberelor lor plutea mirosul lignitului ars. Dar cine le-ar fi putut spune că va veni o vreme cînd vor coborî în întunericul unei lumi subterane unde piinea cea de toate zilele se cîștigă cu eforturi supraomenești, unde nu există zi, ci numai o nesfîrșită noapte caldă și umedă?

Cînd au aflat toate acestea, au scos din formula salutului lor cuvîntul «zi» înlocuindu-l cu cuvîntul «noroc», care reprezenta tot ce le mai rămînea să-și dorească ei, o dată trecuți în rîndurile celor mai triști și mai sobri oameni de pe fața pămîntului.

Au trecut, de atunci, o sută de ani.
Oameni și cărbuni în Valea Jiului...

Program artistic
la Casa de cultură
a tineretului din
Lupeni.

La intrarea în șut, într-o dimineață de august. Există o imagine în cartea lui Geo Bogza care evocă acest episod diurn al muncii minerilor Văii Jiului de altădată — acele chipuri întunecate, tăcute, frământate de neliniște în colivia slab luminată a ascensorului. Am căutat această imagine, dar n-am găsit-o. În locul ei — acest instantaneu fotografic, realizat la gura minei de la Lupeni.

O carte care s-a numit așa, a academiциaru-lui Geo Bogza, marca, imediat după ultimul război, un prim efort de scoatere la lumina zilei a unei lumi sumbre prin nesfârșita întunecime a tuturor determinărilor ei. Cartea venea înaintea marilor acțiuni inițiate de Partidul Comunist, care-și propuneau același scop și erau sortite, pentru prima dată în istoria mineritului românesc, să fie încununate de succes. Este imposibilă abordarea reportericească a acestui subiect în august 1968, când țara înțregă sărbătorește centenarul cărbunelui, fără confruntarea ultimei călătorii de documentare cu faptele consemnate de acea carte.

Esențialul rămâne cărbunele. Ca și altă dată, el determină specificul văii, impregnând lucruri și oameni cu o dominantă care depășește cu mult sfera noțiunii de culoare.

«Cît fusesem încă la școală — spunea un miner tânăr acum douăzeci și cinci de ani — numai după păsări mă ținusem... Vin eu acuma aici, încep lucru, și într-o zi le văd pe lingă gard. Negre și mititele. Măi, ce păsări să fie astea? Nu le mai văzusem niciodată; cînd colo erau vrăbii, săracele...»

...Iar azi, în Lupeni, se discută cu aprindere despre desființarea gardurilor dintre case, spre a lăsa loc florilor, cît mai multor flori, fiindcă minerul are tot mai mare nevoie de ele. Disputa, prezentă și în coloanele presei locale, aduce ca argument decisiv împotriva celor ce apără gardurile, în virtutea unor tradiții, tot cărbunele.

Sîntem în anul cînd minele Văii Jiului au ajuns să dea țării peste 6 milioane tone de combustibil. Trebuie deci să ținem seama de acest lucru, atunci cînd...

Fiecare an din cei o sută cîți numără exploatarea carboniferă are o asemenea determinare fundamentală de care monografia din toate timpurile ne îndeamnă să ținem seama. Să recapitulăm.

1830-1840. Mai mult legendă decît fapt istoric, o întîmplare spulberă taina cărbunelui, aruncînd asupra Văii Jiului o rază de lumină favorabilă industrializării. Un geolog, venit la vînătoare, descoperă aflorimentele de la Petrila și Dîlja. Încep primele exploataări la suprafață, apar primele permise de exploatare emise de inspectoratele miniere de la Zlatna și Cluj. În 1868 Societatea brașoveană de mine și cuptoare extrage de la Petroșeni și Petrila 852 tone de cărbuni. E începutul. În 1872, 250 000 tone de combustibil formează încărcătura predominantă a trenurilor care circulă pe noua cale ferată Simeria-Petroșeni.

E anul unei mari explozii, al unui mare incendiu subteran și al unei epidemii de holeră. În 1874 are loc prima grevă. Producția stagnează. Prin 1893 începe redresarea, și valea este populată cu mineri de la Brad, Zlatna, Roșia Montană, Baia Mare, Ghelar, Rusca Montană. Vin mineri din Boemia (înființînd colonia Praga, existentă și azi), din Tirol, Slovenia și Galiția.

În 1910 extracția a totalizat 1 813 000 tone cărbune. Cea mai ridicată producție înainte de primul război mondial a însemnat 2 230 000 tone. Apoi, anul marilor lupte ale clasei muncitoare, în care minerii se situează în primele rinduri — anul 1929. În 1933, 1 261 000 tone. Iată și cea mai ridicată producție dinainte de naționalizare: 2 755 000 tone în 1943.

(Continuare în pag. 26)

FLACĂRA ALBUM

Caterina Caselli transmite, prin intermediul revistei noastre, un „la revedere tuturor“.

Ciao a Tutti!

Caterina Caselli

PENTRU TURISTI

Noi campinguri au fost amenajate și date în funcțiune, în ultimele săptămîni, iar prin montări de noi corturi și căsuțe a crescut capacitatea de găzduire a unora din campingurile amenajate anterior. Astfel, în parcul Dumbrava Sibiului s-au montat asemenea corturi și căsuțe cu o capacitate de 200 locuri; tot în județul Sibiu, la hanul «Fintinița haiducului» de pe Hula Bradului, s-a amenajat și inaugurat un camping cu căsuțe rustice; la 10 km de Buzău, pe drumul național 1 B, a fost amenajat și dat în folosință un nou camping; la 5 km de Cluj, pe drumul național E 15 a fost inaugurat campinul «Făget» care dispune, pe lângă terenul de parcare și de cel de instalare a corturilor, de un număr de 16 căsuțe a 2 și 4 locuri, situate într-un cadru deosebit de pitoresc; un camping nou s-a inaugurat recent și la Dimbul Morii; un altul, dispunînd de căsuțe și pensiune, a fost amenajat la Poiana-Braniște în județul Neamț, într-un punct de unde pornesc mai multe drumuri spre mănăstirile Neamț, Secu, Agapia și Văratec.

POFTĂ BUNĂ!

În cel de-al doilea trimestru al anului planul de desfacere a produselor alimentare în magazinele din rețeaua Ministerului Comerțului Interior a fost depășit cu 1,6%, iar în rețeaua de alimentație publică, cu 1,9%. Pentru satisfacerea cererilor sporite de alimente planul pe trimestrul al III-lea a fost suplimentat cu produse alimentare — piine, mălai, ulei, bere etc. — în valoare de peste 100 milioane lei.

SE APROPIE

DESCHIDEREA ȘCOLILOR!

Desigur, mai sînt cîteva săptămîni pînă cînd copiii noștri vor răspunde, în prima zi de școală, la citirea catalogului. Totuși, aceste săptămîni nu sînt prea multe la număr. Doar în vreo 20 de zile trebuie să se asigure vînzarea întregului stoc de uniforme școlare necesare elevilor din mîile și miile de școli ale țării.

Timpu este destul de înaintat. Direcțiile comerciale județene trebuie să se grăbească să controleze felul în care organizațiile comerciale locale și unitățile special desemnate pentru desfacerea uniformelor școlare s-au pregătit. Un stoc imens de uniforme ce urmează a fi vîndute numai în trei săptămîni necesită sortări, călcări, rețușuri, așezări prezentabile în magazine. Unitățile trebuie să posede toate mărimile de uniforme, ele trebuie să fie din vreme făcute cunoscute viitorilor cumpărători.

Papetăriile și punctele de desfacere a rechizitelor școlare trebuie de asemenea să se aprovizioneze din vreme cu mărfurile necesare. Stocuri de produse există din plin, e nevoie doar de spirit negustoresc și gospodăresc din partea șefilor de unități și a gestionarilor.

PRODUSE NOI

Semnalăm cîteva noi sortimente care au intrat sau vor intra zilele acestea în magazine:

— aparatul de mîrit fotografii «Peisaj-2», produs de I.O.R., care prezintă o serie de perfecționări pe linia stabilității și preciziei în executarea lucrărilor;

— 3 noi tipuri de picupuri din import: «Supraphon G.C.646» cu 4 viteze, fără amplificator propriu; «Supraphon G.Z. 646» tot cu 4 viteze dar și cu amplificator monofonic propriu; «G. 260W» cu 3 viteze, fără amplificator propriu, în valiză ușoară;

— geamantane din P.V.C. din import, prevăzute cu două buzunare laterale cu elastic și curele interioare, în dimensiuni diferite, la prețurile de 160, 185 și 220 lei;

— filtre Welsey pentru antenele de televiziune (canalele II și VI) pe plăci cu circuite imprimate pe bandă I, II și III numai pentru cabluri coaxiale, în casete de material plastic.

RĂMÎNERI ÎN URMĂ

Planul de desfacere a produselor textile-încălțămînte, care prevedea vînzări globale de circa 3 miliarde lei, nu a fost realizat, în trimestrul al III-lea, în rețeaua Ministerului Comerțului Interior, decît în proporție de 95,7%. În patru județe realizările nu ating nici măcar 90% din plan: Dolj, Gorj, Ilfov și Teleorman. 14 județe — dintre care amintim: Bistrița-Năsăud, Buzău, Caraș-Severin, Constanța, Covasna, Tulcea, Vâlcea, Vrancea și altele — au atins sau chiar au depășit cifrele de plan. Din analiza activității trimestriale s-a constatat că acolo unde a existat mai multă preocupare pentru organizarea comerțului ambulant, a bazarelor, a tonetelor etc., desfacerile acestor produse au depășit prevederile. Sperăm că experiența trimestrului anterior și mai ales organizarea Tîrgului de vară vor avea drept rezultat, în trimestrul al III-lea, recuperarea rămîinerilor în urmă.

8 ore de amabilitate

de Liviu TIMBUS
și V. SAVIN

Aparent, politetea nu costă nimic...

În aceeași unitate de timp și folosind un număr egal de silabe, unul și același individ poate deveni, «la alegere», amabil sau obraznic, ponderat sau irascibil, modest sau înfumurat. Tabloul antinomiilor numără în această privință mai bine de cincizeci de asemenea noțiuni perechi.

Adevărul e însă altul. Actele de conduită controlate reclamă un consum cerebral mult mai pronunțat decît obișnuitele și comodele descărcări nervoase ale omului «ocupat, tracasat, plictisit sau indispus din o mie și unul de motive». Amabilitatea, bunul-simț, autocontrolul reprezintă roadele unui îndelung și temeinic proces instructiv-educativ, în vreme ce în spatele impoliteții se cuibăresc, de cele mai multe ori, incompetența, indolența sau lenevia cronică.

Honni soit qui mal y pense... Persoanele citate în rîndurile care urmează pot fi — sîntem siguri — soți admirabili, amici de nădejde, esteți rafinați, băieți de viață. Dar toate acestea... în afara programului de serviciu. În răstimpul celor 8 ore de producție la acești cetățeni iluzia atotputerniciei operează, pare-se, modificări neașteptate. Stăpîni pe situația de moment, interlocutorul nevăzut de la celălalt capăt al firului telefonic, vînzătorul baricadat de tarabă, salariatul protejat de ferestruica ghișeului sau funcționarul superior păzit de portari și secretare severe, pot contracta în dese cazuri o boală primejdioasă: megalomania.

Să le amintim acestor cetățeni că nu sînt singuri pe lume, ci legați indisolubil de organismul vieții sociale, că acuratețea relațiilor de serviciu presupune un stil de muncă modern, operativ, competent, autocenzura actelor de conduită și respectarea cu strictețe a normelor eticii socialiste.

Să pășim în aceste «locuri minate» (care ne favorizează apariția ulcerului și a asteniei) desfășurînd pentru început un...

(Continuare în pag. 10)

MAFALDA REDIVIVUS

Prin fața biroului de informații al Oficiului pentru construcții de locuințe proprietate personală trec zilnic sute de persoane. Un singur salariat este nevoit aici să furnizeze lămuriri competente, să primească doleanțe, să știe totul despre toate... Ceea

ce, evident, este practic imposibil. Nu e de mirare deci că în acest colț al instituției actele de impolitețe găsesc un teren extrem de fertil. Cetățenii pleacă nemulțumiți, iar pentru bietul funcționar contractarea asteniei este prescrisă.

ȘI ACEASTA
E TOT O IMPOLITEȚE

Pe strada Alex. Sahia din București a început la 10 iunie anul acesta executarea unor lucrări de reparații la un magazin de mobilă. Pe trotuarul din fața unității au fost depozitate grămezi de pietriș, var, cărămizi la care s-au adăugat ulterior grinzile și molozul rezultate din demolarea pardoselii. Timp de mai bine de șase săptămâni toate acestea au fost lăsate pe trotuar barînd și încurcînd circulația pietonilor. Magazinul cu pricina se află situat la nr. 31, iar sediul Comitetului executiv al Consiliului popular din Sectorul II la nr. 33!

POLITEȚE
ȘI IMPOLITEȚE AUTOMOBILISTICĂ

La intersecțiile neregulate (în fotografia noastră: pasajul din str. 13 Decembrie) conducătorii auto sînt obligați să acorde prioritate pietonilor, încetinind viteza sau oprind vehiculul. Ei bine, din cei 237 de automobiliști care au străbătut această intersecție în ziua de 26 iulie (între orele 12 și 12,30) abia 18 au micșorat viteza și numai doi s-au oprit, respectînd cu adevărat regulile de circulație și, evident, pe cele ale unei politeți elementare.

...SCURT SONDAJ TELEFONIC

Îl căutăm pe inginerul Ion Costache la numărul de telefon 04.

Ne răspunde funcționara Ștefania Cristescu:

- Ce problemă aveți cu dînsul?
- De serviciu.
- Nu primește. Prezențați în scris.
- Avem o chestiune urgentă.
- Inutil! N-avem ce discuta.

Și ca argument suprem ne închide telefonul. Încercăm, timizi, a doua zi, peste o săptămînă, peste două, dar rămînem victimele aceluiași răspuns stereotip, brutal, care ne taie respirația, avîntul și speranțele. Revenim peste o lună, dar de data aceasta ne răspunde o altă funcționară — Ioana Covaci:

— Tovarășul inginer e plecat în concediu. Îi ține locul tovarășul... Să vă dau legătura?

Sancta simplicitas! Utilizînd preferențial de cuvintele dicționarului limbii române și consumînd același quantum de energie nervoasă și cinetică (30 de silabe!), cele două salariate au ajuns totuși la elaborarea unor răspunsuri atît de diferite.

Iată un alt exemplu: chemăm telefonic biroul de voiaj C.F.R. din Tîrgoviște.

— Am dori să aflăm la ce oră sosește în stația dv. trenul care pleacă din București la 20 fără cinci minute?

— Vrei să spui la 19,55?

— Mă scuzați. Și totuși la ce oră sosește trenul?

— Ia un «mers» și caută.

Ulterior aflăm că nu ne-a răspuns telefonista serviciului de informații, ci un «cunoscut» al acesteia, pripășit la cea oră în localul biroului de voiaj. Nu l-am văzut la față, dar «genul» ne este arhicunoscut. Categoria șmecherilor cu vorbirea disimulată, trasă prin pîruete lexicale, șabloane bulevardiere sau dizolvată în calambururi și butade jalnice ne-a înveninat sufletul și ne-a încurcat treburile nu o dată. Cum apreciază această întîmplare șeful biroului de voiaj?

— Incidentul este regretabil. Vom lua măsuri. Nu se va mai întîmpla.

Și, pînă la noi «probe», îl credem pe cuvînt. Dar ce se întîmplă cînd atitudinile reprobabile se statornicesc chiar în practica profesională a unor cadre de conducere?

Iată-ne, de pildă, ajunși — tot în urma unei convorbiri telefonice — la Direcția desfacerii legumelor și fructelor din str. Cristian Tell. Tovarășul director Minculescu ne-a fixat pentru ziua respectivă o oră de audiență («la 10,30, nici mai devreme, nici mai tîrziu»).

8 ore de amabilitate

— E în seadință, ne spune secretara. O seadință care nu se va sfîrși prea devreme.

— Ne-a anunțat cînd putem reveni?

— Nu, nu mi-a spus nimic.

— Vă lăsăm cartea noastră de vizită și numărul de telefon al instituției. Îl rugăm pe tovarășul director să ne comunice reprogramarea întîlnirii solicitate.

Cît a trecut de cînd așteptăm telefonul (și eventual scuzele) interlocutorului nostru nevăzut? Mai bine de trei luni...

...De ce așa și nu alt fel? De ce în fața unor cereri modeste cei trei salariați, protejați de aparatul telefonic, și-au permis să nesocotească cele mai elementare reguli de politețe? Am adresat această întrebare și unor tovarăși din conducerea acestor instituții. Sintetizăm răspunsurile primite în următoarea frază:

— Cauzele sînt multe, dar principalele rămîn: oboseala, necazurile personale, relațiile cu oameni pisălogi și neînțelegători. Organismul omenesc se apără în fel și chip.

Ei bine, dacă e așa, e foarte rău. Adevăratele însușiri ale omului civilizată (între care și politețea profesională) presupun subordonarea nevoilor și dorințelor personale scopurilor generale, judecarea propriilor comportări și un pronunțat simț de răspundere pentru actele de conduită. Omul politicos își stăpînește cu decență emoțiile de orice fel, nu te stîngherește nici cu fericirea lui turbulentă și nici nu-și varsă focul pe primul individ întîlnit în cale.

REAȚII ÎN LANT

Uitarea propriilor defecte naște obrăznicie, iar impolitețea, la rîndul ei, are darul miraculos de-a contamina într-un timp record zeci de cetățeni pașnici, aflați întîmplător în raza ei de acțiune.

O femeie infirmă se urcă în autobuzul 31. Și se așază pe bancheta de lingă șofer. Acesta (purtînd numărul de ordine 3 969) o invită să se mute pe locul rezervat persoanelor invalide. Vădit iritată, călătoarea răspunde:

— Mulțumesc pentru sfat. Am învațat și eu.

Ceea ce a urmat se inscrie între limitele patologicului. Înfuriat din senin (de ce, pentru ce, greu de explicat), conducătorul mașinii s-a năpustit asupra bieteii femei, îngropînd-o în injurii și amenințări. Le reproducem pe cele mai inofensive: «Șchioapo, nenorocito! Te dau jos din autobuz!»

La intervenția celorlalți călători, cearta a devenit generală. Pasagera ofuscată a coborît la prima stație, dar călătorii rămași electrizați de injurii și proteste — au transportat scandalul pînă la stația terminus. Rezultatul final: în ziua aceea 30 de cetățeni și-au început programul de lucru nervoși, morocănoși, indignați.

— Asta e situația, suspină tovarășul Băncescu, șeful biroului de sesizări și reclamații al I.T.B. Vom cerceta imediat faptele, vom lua măsuri, dar din moment ce n-aveam suficienți șoferi sîntem nevoiți să lucrăm și cu asemenea indivizi certați cu buna-cuviință.

Sau altminteri spus: răbdați, înghițiți, păstrați-vă calmul. Nu e nimic de făcut. (Vom reveni asupra acestor concluzii stranie la sfîrșitul rîndurilor noastre.)

Epidemia actelor de impolitețe — în stare să contamineze adevărate mase de cetățeni — nu este proprie doar la I.T.B. Aceste adevărate reacții în lanț cunosc de cele mai multe ori drumuri sinuoase, greu de descurcat la prima vedere.

În primăvara lui 1967 Oficiul de construcții de locuințe proprietate personală contractează cu un grup de cetățeni construirea vilei nr. 28 din cartierul Jiului-Scînteia. Cîteva luni mai tîrziu, lucrătorii întreprinderii de construcții descoperă în terenul rezervat proiectatei clădiri o... conductă subterană pentru transportul curentului de înaltă tensiune. Eroare de calcul? După toate aparențele, nu. Situația neprevăzută este datorată I.R.E.B., care — cu ani în urmă — nesocotind planurile Sfatului popular al Capitalei, a modificat cu de la sine putere traseul prevăzut.

Neplăcuta descoperire arheologică a avut drept urmare sistarea lucrărilor de construcție. Virtualii locatari al vilei 28 au fost anunțați că-și vor prelua apartamentele nu în august 1968, ci în decembrie 1969! Vă imaginați ce a urmat. Petiții și proteste vehemente care fac să răsună și astăzi birourile Oficiului de construcții de locuințe din București.

Un alt izvor permanent al actelor de impolitețe s-a născut și în cazul conflictului

de lungă durată (beligeranții l-au denumit «războiul de 100 de ani») intervenit între U.S.M.B., Banca de investiții și Combinatul siderurgic-Galați. Întreprinderea gălățeană întîrzie livrarea unor utilaje comandate. Din această pricină U.S.M.B. e nevoit să-și modifice contractul încheiat cu Banca de investiții. Aceasta din urmă procedează în conformitate cu instrucțiunile în vigoare anulînd fondul premial solicitat de constructorii și montorii bucureșteni. Bombardamentul cu adrese, referate și «note de protest» s-a terminat în cele din urmă prin discuții «libere», care nu au excelat de loc prin formule de politețe.

Care este resortul intim și ultim al acestor situații de nedorit? În primul exemplu, falsă și jalnică senzație a celui care se socotește pe moment atotputernic și asta din simplul motiv că cei din jur sînt obligați să-i solicite serviciile.

În următoarele două cazuri, cauzele sînt mai mult decît evidente: indolența, lucrul făcut de mîntuială, tratarea superficială a unor îndatoriri profesionale.

O VECHĂ POVEȘTE...

Pentru a înfierea proasta conduită a unor vînzători și ospătari, gazetarii au consumat de-a lungul anilor tone de cerneală. Reportaje, note, foiletoane — sute de tone de hirtie — dar care, pare-se, au avut pînă la urmă efectul serului imunitizant. Impolitețea a devenit pentru unii o veritabilă deprindere, un adevărat sport pasionant.

La centrul de piine nr. 311 din Piața Amzei, un cumpărător întreabă:

— Aveți piine proaspătă?

— La «Romarta», răspunde vînzătorul. Iar directorul organizației comerciale al Sectorului 1 ne asigură că:

— Faptele semnalate sînt juste și se vor lua măsurile corespunzătoare (unde am mai auzit fraza aceasta?...).

Ce e de făcut, tovarăși?

— Nimic, pînă nu vom avea pretutindeni șefi de unități competenți, intransigenți cu faptele de indisciplină și buni pedagogi prin dovada propriilor merite și comportări — e de părere tovarășul Vadim Aroneanu, directorul Direcției hoteluri și restaurante din Ministerul Comerțului Interior. Realizarea și extinderea unităților administrate prin delegați mandatați reprezintă un prim succes în realizarea acestui deziderat. Sporirea numărului de vînzători și creșterea spațiului comercial existent vor scurta cozile, menajînd totodată și sensibilitatea personalului comercial.

Și totuși se pot face încă multe lucruri în această privință. Curtenia, politețea nu se reduc la simple forme exterioare, ci se hrănesc din excelența morală a omului. În anumite cazuri însă deprinderile, faptele automatizate obținute prin repetarea unor acțiuni similare pot contribui în mare măsură la realizarea unei atmosfere optime de lucru, chiar dacă aceasta se reduce la instituirea unor gesturi și expresii formale. Curtoazia profesională, surîsul stereotip și amabilitatea de circumstanță dau impresia bunei-cuviințe, dar pentru cumpărător lucrul acesta e suficient. Prin educație (și de ce nu și prin sancțiuni), responsabilii, șefii de unități pot determina personalul subordonat să-și fixeze comportamentul în schema unor asemenea deprinderi. Cel puțin pentru început...

PRINCIPALUL RESPONSABIL: ȘEFUL DE UNITATE

Cînd șeful își câștigă prestația și autoritatea convenită în fața subalternilor — dar asta prin pricepere, instrucție și conduită exemplară — cele 8 ore de producție au toate șansele de a se desfășura într-un climat favorabil. Cum îi turcu' și pistolul... Greu de presupus că într-un colectiv condus de un șef plin de metehne, subalternii își vor organiza ei singuri un program de lucru disciplinat, activizînd cu de la sine putere cenzura actelor de conduită.

Ceea ce nu e cazul la Banca de investiții, filiala București, pe care o conduce tovarășul director adjunct Mihai Dobroica. Exemplul șefilor a fost urmat în mod consecvent de către salariații acestei instituții. Tactul, răbdarea, îndrumarea competentă, serviciul prompt — caracterizează în mod evident activitatea profesională a majorității funcționarilor de aici.

Nu în același mod putem aprecia din

păcate stilul de muncă al unor tovarăși din Poșta centrală, Serviciul pentru reglementarea spațiului locativ din Sectorul 1, Spitalul de urgență (unde impolitețea se soldează uneori cu deznodăminte dramatice) și atîtea alte locuri.

Nu-i cunoaștem pe șefii acestor instituții și servicii dar îi asigurăm că exemplul personal și un mai activ control al activității personalului din subordine ar încuraja sensibil procesul instructiv-educativ, și tocmai de aceea perfecționarea relațiilor de serviciu.

— În relațiile cu semenii sîntem influențați în mare măsură de imaginea pe care ne-o formăm despre noi înșine — ne spune tovarășa Luminița Ghivirigă, cercetătoare la Institutul de studii pedagogice. O imagine adevărată sau denaturată. Oamenii care uită cine sînt au nevoie de sprijinul opiniei publice. Trebuie să dovedim intoleranță pentru faptele care nesocotesc trăsăturile de bază ale eticii noi: cinstea, corectitudinea, responsabilitatea, comportarea civilizată.

Și părerea tovarășului prof. univ. Traian Herseni:

— Munca reprezintă o puternică forță moralizatoare. Este ușor de bănuț că în cadrul ei s-a pus pentru prima oară, în forme pregnante, nu numai nevoia autostăpînirii, a autodisciplinării, dar și problema desăvîr-

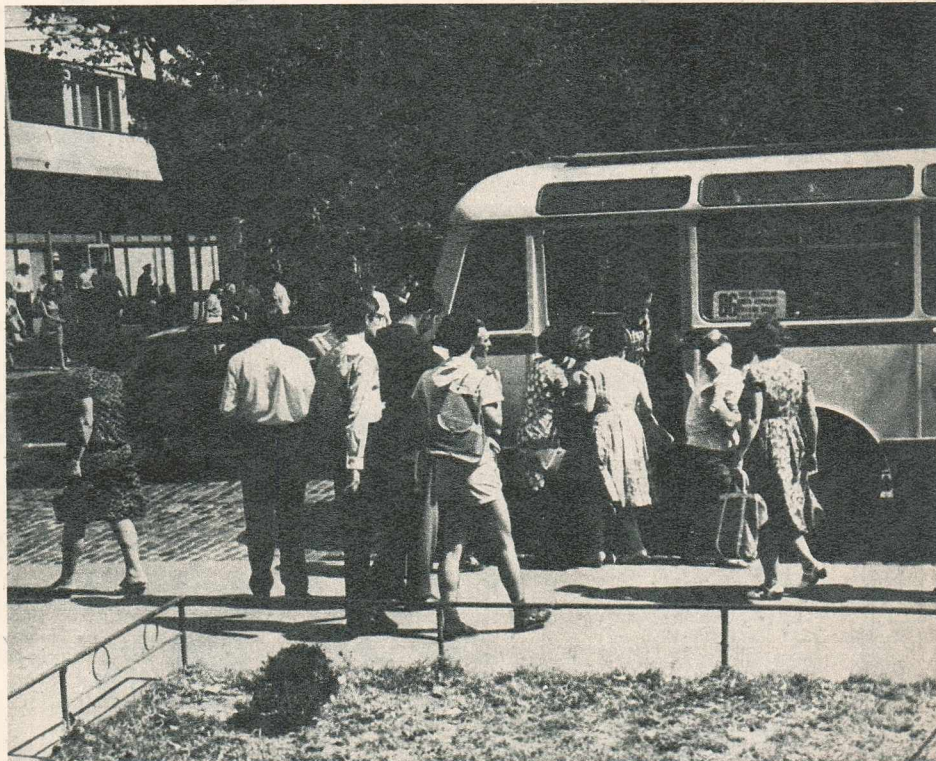
șirii. Între muncă, rațiune și morală legătura este esențială și deci indisolubilă. Pentru efecte contrare: lenevie, nepăsare, autolumțumire.

Dar ce ne facem totuși cu cei care nu sînt dispuși să se conformeze cu una, cu două normelor de conduită, infestînd relațiile de serviciu prin indolență și insolență, prin incompetență sau fapte antisociale?

O singură soluție: mai puțină clemență în aprecierea faptelor reprobabile. Ne-am săturat pînă peste cap de veșnicele scuze: «Avem greutăți, necazuri personale, sîntem suprasolicitați etc., etc.» O formulă stereotipă prin care clasicul «lasă-mă să te las» să se ia de mină cu «treacă de la mine».

Procesul instructiv-educativ nu poate cunoaște prefaceri apreciabile de la o zi la alta. Dar pînă una, alta, acuratețea relațiilor de serviciu cunoaște doi prieteni: munca educativă și intransigența față de cei certați cu buna-cuviință. Faptele semnalate și părțile interlocutorilor noștri ne conduc spre o singură concluzie: rolul principal revine în această privință comitetelor de conducere din instituții și întreprinderi.

N-avem nevoie în acest sens de prea multe metode noi de muncă ci, eventual, de schimbarea celor care nu se pricep sau nu înțeleg să le aplice.

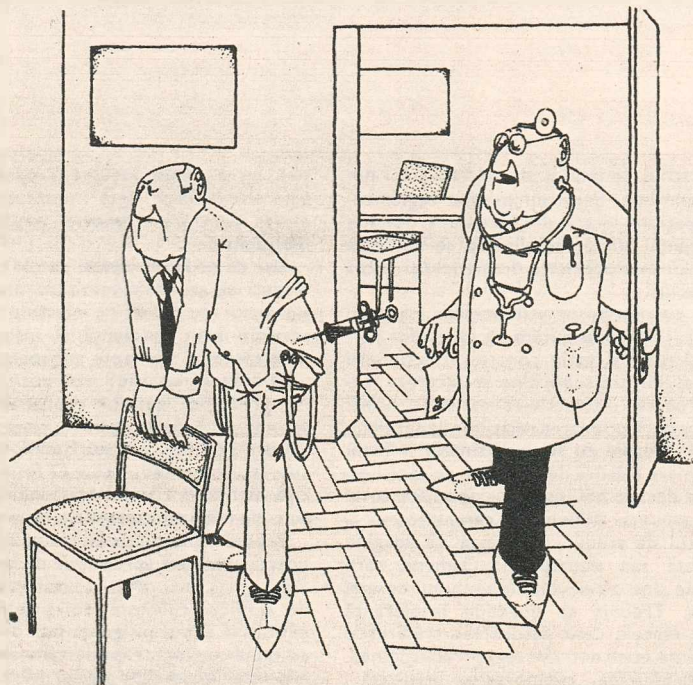
E MAI COMOD AȘA!

De ce să coborîm prin față cînd e mai simplu așa?... Dăm la o parte două duzini de oameni și dacă nu vor să înțeleagă ne folosim de brate și pumni zdraveni... Într-o vreme, organele de miliție și personalul I.T.B. aplicau pe loc amenzi substanțiale acestor contravenienți. De ce a căzut în desuetudine această măsură extrem de utilă?

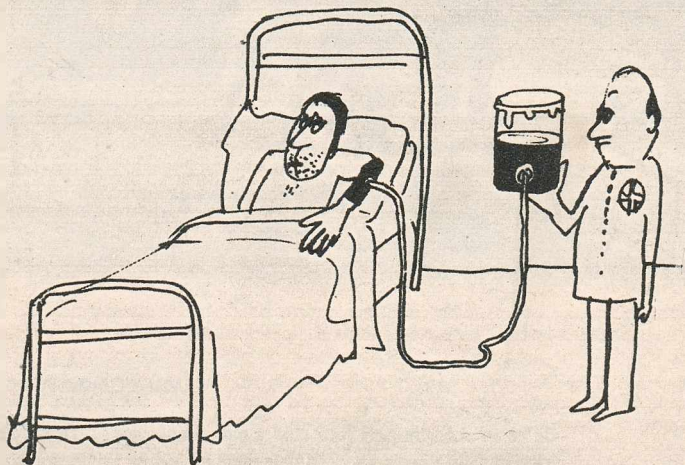
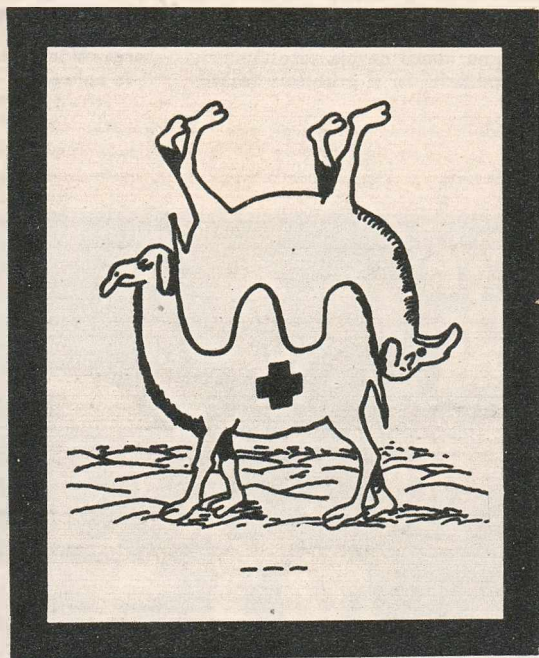

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

— ... și-așa! Unde am rămas?...

— Să fac «plinul»?...

DRAGOSTE,
POVESTE VECHIE

13	A	M	O	R		P	A	U	L	A		I	U
2	A	M	O	R		P	A	U	L	A		I	U
3		I	M	E	N			B		M	Z		
4	E	N	E		V		S	I		E	I		U
5	T	O	S			I	T						R
6	V		O	H	A	D		C	U				M
7	R		T	E		A	B			H			A
8	E	R			C	C	A			O	D	O	R
9			E	L		A	T			O	R	E	
10	A	M		D	R		E			I	H	A	
11						C		I	H	I	M	A	
12				R		E	R	O	S			I	H
13	E	M	I	N	E	S	C	U		A		I	A

ORIZONTAL: 1) «Graiul fără de cuvinte al inimii», o denumire Shakespeare (pl.) — Dragostea ei ne însoțește de la primii pași în viață. 2) «... E un lung/ Prilej pentru durere,/ Căci mii de lacrimi nu-i ajung/ Și tot mai multe cere» (Eminescu) — iubita lui Petrarca — Primele semne ale iubirii! 3) Declarație de fidelitate în dragoste, pusă pe note de H. Mălineanu — Autoarea unei poezii de «Dragoste». 4) Ne-adoarme — Autorul melodiei «Știu că mă iubești și tu». 5) Rufos — Între București și Pitești — Ca de la-nceput. 6) Cînd începe uitarea! — Personaj legendar — Termen de comparație — Teme! 7) Te strîng la piept — iubita lui Chactas, eroină a lui Chateaubriand. 8) Nici azi, nici mâine — Circa (abr.) — Ființă iubită (fig.). 9) Îndrăgostita care suferă — Așa cum par uneori minulele în așteptarea ființei dragi. 10) Exclamație — Așa începe dragostea! — Un nume de față. 11) Țara mult visată (fig.) — De ce — Sediul sentimentului de dragoste. 12) Eroul povestirii «Dor» de Ion Istrati — Săgetătorul de inimă — Textilă. 13) «Iubind în taină...», «De cite ori, iubito...» și «S-a dus amorul...» sînt doar cîteva dintre minulele poezii de dragoste ale acestui geniu al liricii românești — Logodnica lui Prometeu din poemul «Prometeu descătușat» de Shelley.

VERTICAL: 1) Îndemn la dragoste sau titlul unei poezii de George Bacovia (3 cuv.) — Iubitele. 2) Resort tainic care derulează întregul film al dragostei — Iubitul Cristinei din opera «Vinzătorul de păsări» de Zeller. 3) Iubitul Julietei — Autorul poeziilor «Serenada» și «Logodna». 4) Rîu în Anglia — Tovarășa lui — Nerod. 5) Nord-vest — În frunța hergheliei — Cald! — Partea muzicală... dintr-o iubire! 6) Atașată — Inimă. 7) Capul Ramonei! — Titlul unei poezii de dragoste din creația lui Mihai Eminescu (2 cuv.) — Păstrează economiile noastre. 8) Îndrăgît — A bătătorii pămîntul — Careu! 9) Nume de față — Cuvînt care închide speranța reverdii. 10) Localitate în Franța — Apel telefonic — Dar. 11) Între două camere — Localitate în județul Sălaj. 12) Emoționat (fig.) — Titlul unei poezii eminesciene, din care reproducem următoarele versuri: «Te iubesc atît de mult!/ Ale tale doruri toate/ Numai eu știu să le-ascult» (2 cuv.). 13) Exprimă o durere — Consecință — Iubita lui Manole din legendă.

Adam STOICA

Dicționar: ITOS, OHAD, URE, MANE, ADONI.

Dezlegarea jocului «PICTURĂ», apărut în numărul trecut
 ORIZONTAL: 1) DAVINCI — PLAT. 2) ANINOASA — INO. 3) NES — ATENA — DN. 4) AMAN — IRIZARI. 5) EO — AIN — MONET. 6) NIT — AMAR — EZ. 7) VENUS — AT — ASA. 8) E — IRAT — ESEC. 9) ROMANIA — TRUP. 10) ODA — IT — BOI — L. 11) NO — ZEUS — NASI. 12) ARTA — SELENIC.

TOATĂ LUMEA PE STADION

CÎTEVA INTERVIURI LA ÎNCEPEREA CAMPIONATULUI DE FOTBAL

de Romulus BALABAN și E. DASCĂLU

Reincepe campionatul.
Evenimentul bucură în sine, chiar dacă fotbalul nostru pășește în noul an competițional cu multe din carențele sale devenite oarecum cronice.

Reincepe campionatul. Cu micile și mai marile lui pasiuni, cu inevitabile surprize și lovituri de teatru, cu salba sa de curiozități.

Reincepe campionatul.
Parafrazându-l pe marele muzician Dinu Lipatti, care se adresa mișcător și subtil celor din lumea muzicii, propunem — spre meditație și eventuală însușire — tuturor celor angajați direct sau tangențial pe frontul fotbalului nostru, o frază simplă doar în aparență: «Servită fotbalul, nu vă serviți de el».

CONSTANTIN CHIRIȚĂ — scriitor

— Sînt cunoscute frecvențele dumneavoastră intervenții, scrise sau verbale, în discuțiile despre sport, despre coordonatele etice pe

care trebuie să fie cantonată întrecerea. Fotbalul nostru v-a oferit întotdeauna material de reflecție.

— Sportul de înaltă competiție poate fi investigat din numeroase unghiuri. Extrem de important și foarte ignorat mi se pare

unghiul moral, sportul fiind în fond și un antrenament pentru consolidarea virtuților lăuntrice. Încadrat într-o concepție care proclamă victoria, succesul, ca singura alternativă acceptată, sportul poate deforma conștiințele, poate stimula pornirile instinctive și îndemna la violență, la alungarea fair-play-ului, poate determina o detestabilă indiferență față de mijloace. Aceste afirmații nu sînt gratuite chiar și pentru sportul nostru. Iar fotbalul m-a întristat cu secvențe de violență consumate pe teren sau în tribune. Avem un fotbal mediocru prin raportare la etaloane prestigioase. Ar trebui să-l curățăm totuși de brutalități, de scene paroxistice, de obsesia victoriei obținute cu lovituri de crampoane, cu presiuni și amenințări, cu ignorarea tuturor prerogativelor sportive și morale ale adversarului. Inițial lecție de loialitate, sportul a început să resimtă nevoia unei cure de loialitate. Dacă s-ar înainta în campionatul viitor pe această direcție, am nota un eveniment salutar.

— Cunoașteți bine problematica intimă a fotbalului nostru și alte laturi ale activității sportive. Cum apreciați că sînt reflectate în presa de specialitate?

— În reflectare s-a realizat o evoluție tonifiantă. Ziarul «Sportul» manifestă de o bună perioadă personalitate, combativitate, putere de analiză și sinteză, rectitudine în opinii, oferind idei și soluții cu putere animatoare. E un bun cîștigat, se consfințește o atitudine oportună, viața noastră sportivă resimte necesitatea unor multilaterale și penetrante confruntări de opinii, pe toată dimensiunea sa, de la principii la concret.

NUNWEILLER III — jucător la Fenerbahce

Cu toate că Ion Nunweiler locuiește acum, pentru o vreme, în partea asiatică a Istanbulului și va juca în sezonul următor la echipa Fenerbahce, a ținut să păstreze — precum vedeți — legătura, prin firele nevăzute dar trainice ale gîndului, cu evenimentul începerii campionatului nostru. L-am întîlnit nu demult. Venise să-și dea ultimele examene din anul IV, la I.C.F. (secția fără frecvență). Era învingător și dispus.

— Cum ai fost primit la Istanbul?

— Foarte bine de către presă, coechipieri și bineînțeles de către public, în fața căruia am mai jucat de multe ori.

— Antrenamentul diferă la Fenerbahce?

— Nu. În schimb jucăm mai multe meciuri. Ciclurile duminică-miercuri-duminică sînt ceva obișnuit. În mijlocul săptămîinii avem mereu meciuri amicale internaționale.

— Ce faci în timpul liber?

— Învăț limbile franceză și turcă. Mi-am luat o provizie serioasă de cărți.

— Cum vei păstra legătura cu actualitatea noastră?

— Prietenii îmi vor trimite la scurte intervale presa românească. Am solicitat revistele «Lumea», «Contemporanul», «Flacăra» și, bineînțeles, toate publicațiile sportive.

— N-ai jucat niciodată împotriva echipei Dinamo-București. Cum te-ai simți în această eventualitate?

— Greu de răspuns. Aș avea probabil o senzație foarte ciudată. Este clubul unde am învățat fotbal, de care mă voi simți întotdeauna puternic atașat și unde mă voi întoarce ca antrenor la echipele de copii

(Continuare în pag. 14)

TOATĂ LUMEA PE STADION

și juniori. La 7 august, Dinamo va veni la Istanbul pentru un amical cu Fenerbahce. Mă gândesc să nu joc. Am să mai reflectez. De fapt, confruntarea sportivă nu exclude prietenia puternică, ci dimpotrivă.

— Pentru tine nu s-a organizat o partidă de rămas bun?

— Fără să știm, meciul cu acest simbol a fost finala «Cupei României» din acest an. Eu îl socotesc ca atare. Mi-a produs o satisfacție greu de uitat.

— Care dintre echipele noastre le apreciezi drept cele mai puternice acum, la startul campionatului?

— Dinamo și Steaua. Fosta mea echipă îmi pare nu numai capabilă să învingă, dar și să ofere un fotbal frumos.

— Iar în campionatul turc?

— Fără subiectivisme, Fenerbahce.

CRISTIAN ȚOPESCU — comentator sportiv — televiziune

— În sezonul trecut ați preferat să comentați mai mult partide de fotbal internaționale. De ce?

— Este extrem de plăcut să faci reportaj pe marginea jocului unor echipe ca Brazilia, Cehoslovacia, Manchester-United, Benfica etc. Calitatea comentariului este decisiv influențată de valoarea echipelor și a meciului. Într-o transmisie radiofonică, verba reporterului poate declanșa interes chiar și pentru o partidă mediocră. Telespectatorul, părtaș la imagine, pretinde, pe drept, fidelitate față de realitatea jocului.

— Într-o pertinentă intervenție pe tema transmisiilor sportive — radio și televiziune — scriitorul și radioreporterul Mircea Radu Iacoban se referea, acum câteva luni, și la problema stilului personal. Considerați că ați găsit o modalitate proprie sau vă mai aflați într-o perioadă de căutări?

— Cu modestie, cred că am găsit. Am optat pentru o manieră în care alternează elementul documentar (inclusiv pe lângă datele de palmares și numeroase elemente de atmosferă, biografice, curiozități etc.) cu actualitatea meciului. Aceasta reprezintă numai a dintre modalitățile posibile pentru comentarea unei partide de fotbal la televiziune.

— Transmisiile sportive ale televiziunii vor evolua din punct de vedere tehnic în sezonul viitor (referire la repetarea fazelor de gol sau a celor controversate)?

— E posibil. Unul dintre elementele care ar putea concura la realizarea acestui dezerat (în afara procurării aparatului necesar) ar fi stimulul pe care sperăm a-l primi din partea fotbalistilor noștri. Genul de fază dominant, anodină și încâlcit, oferit cu lărghețe de către echipele noastre și în sezonul trecut, nu merită să fie bisat.

DUMITRIU II — Rapid

L-am găsit pe Niki Dumitriu imprimând melodii de Tom Jones după magnetofonul lui Dan Coe.

— Este ultima ta preferință?

— Are și de ce să-mi placă Tom Jones. Compozitor foarte dotat, interpret modern, a scris imnul echipei Manchester, e mare amator de fotbal...

— Cum te simți fără Ionescu?

— Înjumătățit. Și pentru echipă pierderea este grea. Știa fotbalul acela de finețe la care nu poți ajunge dacă nu te naști cu el. Ajunsesem să ne înțelegem perfect. Și iată că în curând vom fi adversari. La 18 septembrie jucăm un amical cu Germania la Aachen, iar mai târziu o revanșă la București. Miedor de Ion Ionescu și abia aștept să văd cum s-a acomodat în noua sa echipă. Doresc nespus de mult să izbutească.

— Ce partener îți dorești în campionatul viitor?

— Unul inteligent și instinctiv, care să-mi intuiască intențiile, receptiv la gânduri nerostite. Omul acesta poate fi doar Marian Popescu. Nu l-am mai văzut jucând de trei ani, dar acum, la reîntâlnire, am descoperit un talent cu totul remarcabil. Cu el sper să compun progresiv un nou cuplu.

— Ești un jucător croit pentru fotbalul spectacol. De ce campionatul nostru oferă puține sevențe de rafinament fotbalistic?

— Fiindcă puțini sînt făcuți pentru asta. Dacă se găsește unu-doi într-o echipă sau nici măcar atît. Apoi intervine imperativul apăsător al rezultatului. Echipele aflate în deplasare se aglomerează masiv, cu intenția să evite golul. Și noi, Rapidul, jucăm spectaculos dar numai dacă avem un avans de două goluri. Cred că sîntem totuși echipa cu cea mai puternică înclinație către fotbalul spectacol. Iubesc fotbalul subtil, decorat cu execuții sau combinații de efect. De aceea mă și găseș în momentul de față la Rapid. Nouă, dacă pierdem un meci, dar avem sentimentul că am jucat bine, nu ne pare rău de înfrîngere. E poate marea calitate și marea defect al acestei echipe.

P.S. Discuția cu Dumitriu a avut loc cu puțin timp înainte ca medicii să constate că jucătorul rapidist are nevoie de repaus prelungit. Recuperarea lui pentru fotbalul de performanță este în afara oricărui dubii. Îi urăm grabnică însănătoșire.

VICTOR BĂNCIULESCU — ziarist

— De ce scrieți rar cronici și comentarii de fotbal?

— Sînt orgolios. La fotbal se pricepe prea multă lume.

— Acest lucru e favorabil sau nu pentru fotbal?

— Avantajos, fără îndoială. Pentru că fără filtrul opiniilor divergente fotbalul nu ar putea trăi.

STEFAN COIDUM — antrenor la Universitatea-Craiova

— Ai debutat spectaculos la noua ta echipă cu o măsură drastică: suspendarea lui Deselnicu pe doi ani. E un act de avertisment și o profesiune de credință?

— Fără îndoială. Deselnicu a greșit grav și repetat, încălcînd regulile de conduită sportivă. În mecanismul echipei Universitatea-Craiova am găsit două scurtcircuite. Unul din dreptul disciplinei, celălalt s-ar numi reflexiv de a juca static, pasiv, contemplativ. Nu admit decît fotbalistul disciplinat și muncitor. Cred că jucătorii mei vor înțelege repede și se vor lăsa modelați, deși în organizarea actuală antrenorul are puține pîrghii la îndemînă. Ei deocamdată mă studiază. Vor să vadă dacă după primele săptămîni de muncă severă nu voi începe să dau înapoi, să descopere dacă am slăbi-ciuni. Am, ca orice om. Dar fără legătură cu fotbalul și cu profesia.

— La Craiova există publicul poate cel mai ardent și mai capricios. Te temi de el?

— Nu, dar țin cont de psihologia lui schimbătoare. La primul antrenament au venit peste 5 000 de oameni. M-a surprins și mi-a îngreuiat puțin treburile. Sper să mă obișnuiesc cu asemenea asistență. Publicul trebuie atras, trebuie făcut să înțeleagă că o echipă de fotbal are nevoie de afecțiune continuă, rezistentă la timp și la insuccese. Cei care adoră, iar peste o săptămînă renegă echipa, nu sînt prietenii ei.

— Speri sau crezi că în acest campionat vei relansa Universitatea-Craiova?

— În fotbal, mai mult decît de speranță, e nevoie de credință fermă.

CONSTANTIN — Steaua

Calm și tenace, Constantin înfruntă în continuare dintele, necruțător pentru atîția alții, al timpului. Ordonat și sportiv în viața particulară, rațional și lucid pe teren, risipitor cu energia sa în antrenamente, fotbalistul acesta pe drept considerat «profesorul» e demn să concureze la longevitatea sportivă a lui Mathews.

— Te lupți mai departe cu anii și cu o mentalitate. Îți evaluezi exact posibilitățile?

— Am fost întotdeauna criticul meu cel mai sever. După partide excepționale, cînd rămîneau singur, îmi imputam 3-4 greșeli, deși cei din jurul meu nu observaseră nici

una. Voi ști cînd să mă retrag. La nivelul fotbalului practicat la noi în divizia A mai pot juca. Aș fi renunțat mai de mult, dacă în jurul meu ar fi crescut tinerii cu tehnică și vitalitate care să-i îndreptățescă să-mi revendice locul.

— Ai fost utilizat puțin în jocurile pregătitoare.

— Nu-i nimic. În ultimele sezoane, la fiecare început de campionat eram rezervă. Ulterior, a fost nevoie de mine și am redevenit titular. Am respectat, de cînd mă știu, una din legile esențiale ale sportului: înțietate celui mai bun. Să vedem și de această dată. Sper să reintru mai târziu.

— Crezi că prezența a 16 echipe va spori decalajul valoric din divizia națională?

— Nu, fiindcă și pînă acum potențialul primelor și ultimelor clasate s-a dovedit a fi foarte apropiat. Există și se menține, din păcate, în fotbalul nostru o nivelare valorică cu numitor comun: mediocritatea.

ANTON FERENCZI — antrenor la Crișul-Oradea

— Cu ce veniți sau, mai bine-zis, cu ce reveniți în A?

— Cu un record.

— ???

— Acela al vîrstei medii a echipei noastre care nu depășește 21,6 ani. Harsany (26 de ani — n.n.) a devenit «bătrînul» echipei, iar Kun Attila, Catona, Dărăban etc. abia și-au terminat școala (liceul).

— O echipă tină, fără îndoială e un lucru bun. Dar una foarte tină?... Nu comportă riscuri? Nu-mi imaginez că ați omis din calculele dv. faptul că această fragedă echipă va înfrunta pe Dinamo, Steaua, F.C.-Argeș etc.

— Riscuri există. Sîntem conștienți de ele. Să vă explicăm mai bine de ce ni le-am asumat. După cum se știe, echipa pe care o antrenez a mai activat în prima categorie a țării doi ani consecutivi, după care a retrogradat în B. Era dureros pentru orașul nostru care a dat în trecut fotbalști ca Bodola, Spielman, Cociș, Glanzman, Czinczer, Vaczi, frații Băcuț și atîția alții să nu poată depăși impasul și să se mențină în rîndul orașelor cu echipe de prima categorie. Analiza cauzelor retrogradării a dus atunci la concluzia că a fost o greșeală din partea clubului atragerea unor jucători, este drept bine cotați din punct de vedere al pregătirii sportive dar neavînd comun cu clubul sau măcar cu orașul nimic altceva decît atracția avantajelor materiale oferite. S-a dovedit încă o dată că asta înseamnă prea puțin. Că «spirit de echipă», «dragoste de club», «dăruire», «elan inepuizabil de luptă» toate acestea nu sînt cuvinte goale. Cu curaj dar și cu hotărîre, conducerea clubului a renunțat la serviciile vedetelor, aceste păsări călătoare, blazate și pline de îngîmfare, și a pornit în campionatul 1967-1968 cu o echipă anonimă de tineri promovați din rîndurile juniorilor. După cum se știe, tinerii aceștia fără nume răsunătoare au adus echipa lor pe locul al II-lea în clasamentul seriei a II-a din divizia B și au creat apoi «momentul Crișul» în turneul de baraj, care le-a adus promovarea în A.

— Presupun totuși că doar tinerețea, cu toate elanurile ei, nu este îndestulătoare și că...

— Firește. Frații Kun, Catona, Popovici, Dărăban, Cociș (feciorul vestitului odinioară Cociș de la C.A.O.) nu sînt tineri pur și simplu, ci tineri talentați. Ne punem mari și justificate speranțe în dezvoltarea lor.

— Cu condiția ca morbul suficienței, al înfatuării sau indiscipliniei să nu-i molipsească. Din păcate ca pe atîția alții...

— Pînă acum nu sînt semne. Veghem și nădăjduim să nu se arate nici de aici înainte.

— Doamne ajută!...

— Poate e bine să rețineți și eventual să consemnați și acest amănunt, nu fără legătură cu temerile dv.: tinerilor din echipa noastră sau celor mai mulți dintre ei — dacă vreți — le este dragă învățătura. Dintre jucătorii primei garnituri, numai patru n-au absolvit liceul. De fapt, nu l-au absolvit încă deoarece sînt înscrși la cursul seral. Au dat examen de admitere și au reușit cu

succes la Institutul pedagogic orădean (f. cultatea de educație fizică): Kun Attila (n. dia 9), Catona și Dărăban. Am făcut o rău introducînd și aceste elemente în culele șanselor noastre în campionatul ca începe mîine?

— Nu. Succes!

TOMA JURCĂ — antrenorul «vagonarilor» arăderi

Fostul jucător al echipei U.T.A. antr nează din anul 1960 «Vagonul», plăcu surpriză a campionatului 1967-1968, echij care a promovat în divizia A după un spectaculos retur (o singură înfrîngere în ultim meci, cînd avea un avans de puncte... să m dea și la alții) și o participare remarcabilă în disputa pentru Cupa României (unde ajuns pînă la sferturi de finală).

— Tovarășe Jurcă, vin la dv. cu niște vor și zvonuri...

— Le știu. Aradul e prea mic pentru avea două echipe în A... Terenuri însu ciente... Rivalitate neprincipală între «V gonul» și U.T.A. ... Le știu, și mai știu nu e cazul să le acordăm atenție. Promov rea, în materie de fotbal, se face pe ba de puncte acumulate. Punct! Rivalitate înt noi și U.T.A. ? De aceea ne-au cedat tex liștii pe Chivu, unul din cei mai buni oame ai lor?

— Cu terenul cum e?

— Greuțăi vremelnice și surmontabi Dispunem, împreună cu C.F.R.—Arad d divizia B, de un teren căruia i se aduc prezent îmbunătățiri (se termină construii tribunei a doua) menite să-l facă propi pentru jocuri de A.

— Așadar, optimist?

— Da. Echipele de bază, care se caract rizează prin stabilitate, omogenitate, i s-adus puține retușuri de întărire. Contăm continuare pe aportul unor jucători Mührlot, Macavei, Dvorjak, Dembrovs Schweillinger, Gherghel și alții, care adus echipa în divizia fruntașă a fotbalu românesc.

N-am mai vrut să-i comunic lui Toma Jur și alt zvon, de altă natură, auzit pe «Corse la anul, cînd va promova și C.F.R.—ul lo în A, la Arad vor avea loc cuplaje. Ca București.

Mai știți?

CONSTANTIN TEAȘCĂ — antrenor la Universitatea-CI

— Te-am lăsat la urmă.

— Nu-i nimic, cei de pe urmă vor fi c dintii.

— Poate unii responsabili ai fotbalului n tru au luat în serios acest precept biblic cred că într-o bună zi vom deveni campio mondiali numai pentru că ani de zile c stat în ultima zonă a ierarhiei.

— După cum se leucează, uneori mai ești tentat să iei în serios această glun

— Ce credeai înainte de începerea camp natului trecut despre perspectivele imedic ale fotbalului nostru?

— Că va urma un an de reconstrucție principii adecvate.

— Ce crezi acum despre anul trecut?

— La început a fost un vis frumos, ap a trecut și a urmat o perioadă de tencuie peste vechi crăpături.

— Ce crezi despre momentul actual al f balului nostru?

— Sîntem pe vechiul drum, de altădată În fotbalul nostru trei sferturi din timp pierde alergînd după aprobări. Pentru m joritarea problemelor, federația aleargă du aprobări la C.N.E.F.S., iar cluburile alea după avizele federației. Nu mai vorbesc raporturile false în care sînt crescuți juc torii. Și apoi ne mai mirăm că n-au educați Dacă pentru fotbal nu faci tot ce trebuie e ca și cînd n-ai face nimic. Legea aceas inflexibilă este valabilă și pentru conduc tori, și pentru antrenori, și pentru jucăto

— Ce te-a mîhnit mai mult în ultima vrem

— Conținutul proiectului provizoriu Statutului F.R. Fotbal publicat în presă, sp

dezbateri. Am înțeles din lectura lui că se pregătește ținutirea fotbalului în patul lui Procust.

— Ce te-a bucurat cel mai mult în ultima vreme?

— Aprecierile sincere primite din partea colegilor mei pentru cursul ținut în fața lor la Snagov.

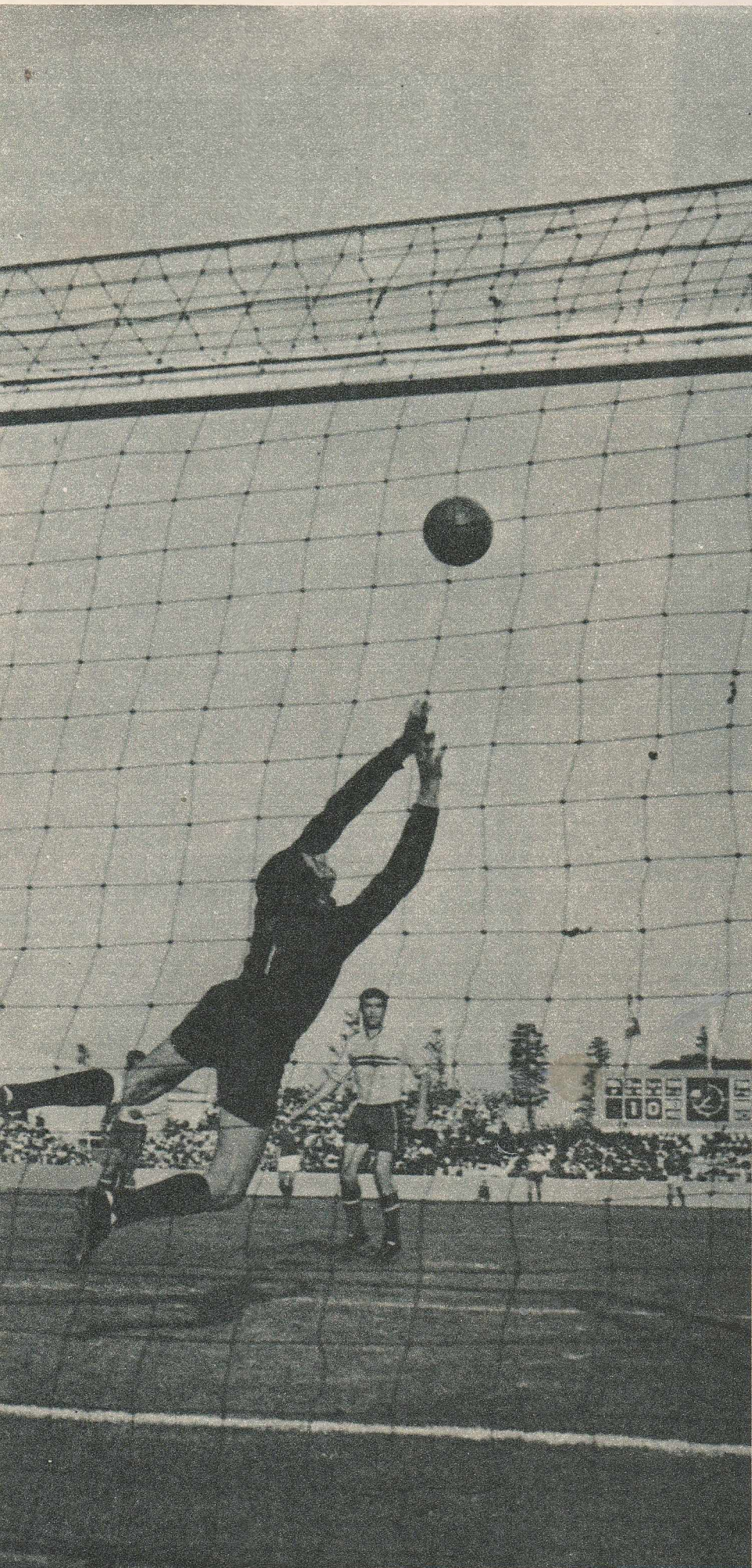
— Se va vorbi mult în campionatul care începe miine despre Universitatea - Cluj?

— Totdeauna s-a vorbit mult despre echipele pe care le-am antrenat. Totul e să se

vorbească de bine. N-am în lot valori deosebite. Dar sper să compensez acest decalaj prin sporirea eficacității ofensive și defensive cu ajutorul tacticii colective, direcție spre care simt, cu destulă precizie, că se îndreaptă fotbalul.

— Ești membru în Biroul federal, care este atmosfera în acest for?

— Nu mai știu. M-am retras de mult, deoarece sentimentul că pierd vremea devenise prea intens. Nu sînt singurul care s-a retras. Aștept judecata timpului.

NUTREȚ DIN PETROL

Un nou procedeu pentru obținerea proteinelor din petrol a fost recent pus la punct de un grup de cercetători japonezi. Spre deosebire de patentul British-Petroleum, care se bazează pe deparafinarea biologică a motorinelor, procedeu sus-menționat pornește de la țigăiul brut, ca materie primă. Cercetările se află într-un stadiu avansat, iar rezultatele obținute permit să se întrevadă trecerea la faza industrializării pînă în anul 1970, în vederea folosirii masei proteice obținute, ca adaos de nutriție la păsări și animale.

ÎNAINTE ȘI DUPĂ PREMIU

În cadrul catedrei de sociologie de la Universitatea «Columbia» s-a întreprins o «anchetă» originală. Din totalul de 55 deținători ai Premiului Nobel pentru știință în S.U.A. a fost cercetată statistic activitatea depusă de 41 dintre ei înainte și după decernarea premiului.

Pentru a exclude, pe cît posibil, factorii obiectivi, s-a făcut comparație cu un grup de control din aceeași categorie de vîrstă și s-a constatat că laureații au publicat înainte de primirea premiului, în medie, 4,2 articole anual, în timp ce oamenii de știință din grupul de control nu publicau decît 1,9 articole anual. În schimb, în cei 5 ani după decernarea premiului se observă — la cei în cauză — un declin de 30% în acest domeniu de activitate.

Situația se explică, pe de o parte, prin apariția unor obligații sociale noi, în afara activității profesionale, și pe de alta, prin promovarea susținută a colaboratorilor din colectivul de muncă al laureatului.

Mai sugerați și alte explicații?

ANALIZĂ „LA MINUT” A MINERURILOR

Un analizor portativ de mineruri a fost realizat recent în Anglia.

Cu ajutorul acestui dispozitiv, durata unei analize se reduce la 40 de secunde, rezultatele atîngînd o precizie de ordinul a 99,9%. Noul analizor conține un cap mobil care se dirijează către eșantion și o trusă ce conține dispozitivul propriu-zis. Minerul supus analizei este excitat de o sursă radioactivă. Sub influența acestei surse, minerul emite fotoni care sînt recepționați de un contor.

Cu ajutorul analizorului se pot determina compozițiile a numeroase mineruri de cupru, zinc, fier, crom, titan, plumb etc.

RĂZBOI ÎMPOTRIVA MEDICAMENTELOR

Un adevărat război împotriva medicamentelor inutile și ineficiente pare să fi fost declanșat de departamentul «Food and Drug Administration» din guvernul federal de la Washington. Orice substanță vîndută în farmaciile americane trebuie să fie în prealabil aprobată de F.D.A.; or, acest organ a hotărît să-și înăsprească poziția după publicarea recentă a unui raport al Academiei de știință a S.U.A. Un grup de experți a cercetat în amănunțime 18 000 medicamente (de fapt doar 3 000, însă comercializate sub diferite nume).

Rezultatul acestei anchete imparțiale a avut efectul unei lovituri de trăsnet: 10% din cele 18 000 substanțe studiate s-au dovedit complet ineficace, 10% — de o eficiență apropiată de zero, iar restul de 80%... urmează să fie supuse unor noi analize, datele nefiind concludente.

Un prim rezultat: 1 800 medicamente vor fi retrase imediat de pe piață, cu perspectiva clară ca alte cîteva mii (se vorbește de acum de 10 000) să li se alature și să meargă... la rebut. De asemenea, se studiază reglementarea denumirilor comerciale, astfel ca aceeași substanță să poarte același nume.

Iată un «război» din care bolnavii — reali sau închipuiți — nu au decît de cîștigat.

despre ADAS (IV)

În continuarea convorbirii noastre cu tovarășul Marin Rece, director al Direcției asigurări de persoane din Direcția generală ADAS, ne vom referi la alte forme de asigurări de persoane.

Red.: Ați menționat, data trecută, că ADAS practică mai multe feluri de asigurări de persoane. De ce e nevoie de mai multe feluri?

M.R.: În materie de asigurare, interesele și preferințele cetățenilor sînt multiple. Fiecare fel de asigurare de persoane corespunde unei anumite necesități practice, unei preferințe oarecare. Or, Administrația asigurărilor de stat, în activitatea pe care o desfășoară, are în vedere tocmai satisfacerea cît mai deplină a acestor interese și preferințe variate, manifestate de către cetățeni. Dar aceasta se poate vedea din caracteristicile fiecărei asigurări.

Red.: Să ne oprim atunci asupra caracteristicilor asigurărilor împotriva accidentelor.

M.R.: Practicăm mai multe feluri de asigurări, zise de accidente, și anume: cu sume fixe, cu sume convenite, asigurări familiale împotriva accidentelor ș.a. La toate acestea, sumele asigurate se plătesc de către ADAS în caz de invaliditate permanentă totală sau deces, produse de un accident. Cînd invaliditatea permanentă este parțială, ADAS plătește o parte din suma asigurată, corespunzătoare gradului de invaliditate.

Aceste asigurări sînt deosebit de ieftine, existînd și posibilitatea ca la cele încheiate pe perioade mai lungi, primele să se plătească în rate.

Red.: Ce ne puteți spune despre celelalte grupe de asigurări?

M.R.: La ASIGURĂRILE DE DECES, în schimbul unor prime reduse, plătite o singură dată (cu primă unică) sau eşalonat (cu prime plătite pe timp limitat), se asigură anumite sume pe care le vor primi — la decesul asiguraților — persoanele stabilite în contractele de asigurare.

ASIGURAREA CU TERMEN FIX și ASIGURAREA DE RENTĂ prevăd achitarea unor sume de bani pe care beneficiarul asigurării le va primi la un termen dinainte stabilit, fie dintr-o dată, fie sub formă de rente lunare de 100—200—300 lei, pe o perioadă de 4 la 7 ani. Obligația ADAS de a plăti sumele respective se menține chiar dacă asiguratul nu mai este atunci în viață.

Aș dori să mai menționez că există și forme de asigurare combinate din asigurările de persoane amintite sau combinate cu asigurările de bunuri.

Red.: După cum se observă, toate aceste asigurări constituie posibilități de materializare a spiritului de prevedere pentru orice cetățean.

film

Sylva Koscina, o altă Teodoră.

Cum vom mai sta cu sufletul la gură când vom vedea scena aceasta pe ecran. (În planul întâi Robert Hoffman și Ion Dichiseanu.) ▶

Cetegus joacă șah cu sfetnicul lui Iustinian, Narses (actorul pitic Michael Dunn). În fotografia noastră, Laurence Harvey, înainte de a face o mutare, se sfătuiește cu Robert Siodmak (în spatele acestuia, regizorul Theo Partiş, coordonatorul participării românești la acest film).

În zilele când Bucureștiul abia își trăgea sufletul din pricina caniculei, undeva, într-o comună apropiată, la Grădiștea, priveam o armată de goși, bine strinși în blănuri, și o alta de corsicani, despre care n-aș putea jura că erau mai fericiți, așa cum se aflau, plini de metal și de catifea. Mă mai uitam din când în când la Dichiseanu, care cred că ar fi dat în momentul acela doi ani din viață numai să-și mai scoată de pe cap cască de prinț corsican, care cască se închidea mai ceva decât un instrument medieval de tor-tură. După o oră îmi spuneam că noi, cei

primși în

LUPTA PENTRU ROMA

de Magda MIHĂILESCU
fotografii de S. STEINER

care dăm fără milă în superproducții, poate ar trebui să călcăm mai des pe aici, pe platurii. După alte trei ore, când calul lui Laurence Harvey a luat-o razna peste câmp, cu călăreț cu tot, și cu un singur gând în mintea lui de animal, să ajungă mai repede la apă, când regizorul (din partea cinematografului noastre) Sergiu Nicolaescu și secundul Doru Năstase erau stinși de atâtea comenzi militare («scutul sus», «prea mulți corsicani în față», «intrați puternic în rândul goților» etc.), eram convinsă că toți cronicarii sînt niște oameni fără inimă. Acum, lăsînd orice glumă

la o parte, trebuie într-adevăr să fi de piatră — și pe deasupra să patronezi și o societate a snobilor — ca să nu fi copleșit de drăcească cantitate de muncă, de tonele de nervi tocați pe care le cer, zi de zi, realizarea unui film de ample dimensiuni. Mai ales cînd regizorul este un profesionist atît de serios ca neobositul american Robert Siodmak, pentru care timpul înseamnă pur și simplu viață. În cei peste patruzeci de ani de meserie și-a făcut din cinematograful un fel de hrană de toate zilele. Așa a lucrat peste tot, și în America, și în Franța, și în Germania,

într-un iureș perfect organizat căruia echipa noastră îi răspunde din toate puterile. Superproducția pe care o realizează în prezent la noi, «Lupta pentru Roma» (după romanul lui Felix Dan, scenarizat de W.J. Lueddecke), se desfășoară, după părerea noastră, a celor care stau pe margine, cu sufletul la gură; în numai trei luni și ceva se vor imprima pe peliculă frînturi din destinul Romei la sfîrșitul secolului al V-lea, al regatului got după moartea lui Teodoric, al imperiului lui Iustinian, al unor popoare și oameni de seamă. Această vastă încleștare

de la o răscruce a istoriei va fi, după cum ne mărturisește Robert Siodmak, suportul epic al unei meditații adînc omenești despre demnitatea și libertatea ce se cuvin fiecărui popor și pe care fiecare trebuie să știe a și le apăra.

Desigur, o superproducție își are legile ei bine consacrate și dacă numai două dintre acestea lipsesc — să zicem conflictele sfișietoare dintre dușmani, terminate frumos cu bătăi vîrtoase, și intrigile amoroase — o

(Continuare în pag. 18)

prinși în „LUPTA PENTRU ROMA”

◀ Operatorul veteran Richard Angst — în 1926 filma în Groenlanda cu Amundsen — pare mai degrabă un alchimist.

parte din rațiunea ei de existență începe să se clatine. Dar ochiul ager al cineastului Siodmak, grija cu care a fost scris scenariul și prezența în fruntea distribuției a unor nume pentru care nu știm ce cuvânt să mai inventăm, parcă ar trebui să fie o cheazăie a faptului că nu vom vedea istoria sacrificată de dragul efectelor tari. Pentru a-i da viață lui Iustinian, Orson Welles, marele Orson, și-a făcut timp să vină aici. Atît de severul Laurence Harvey, în persoana căruia demnitatea condiției actricești atinge unul din punctele ei înalte, poartă, de mai bine de două luni, elegantele haine ale prefectului roman Cetegus, personajul principal al filmului. Sylva Koscina va fi o altă Teodoră decît cea pe care am cunoscut-o în interpretarea Gianneli Maria Canale, acum 11 ani (în filmul cu Georges Marchal): pare mult mai aprigă. Cele două interprete ale fiicelor regelui Teodoric, Atasunta și Amalasueta, prinse într-o dușmănie pe viață și pe moarte, sînt două nume mai puțin cunoscute pentru noi: suedeza Harriet Anderson, care a jucat în șapte dintre filmele lui Bergman, și englezoaica Honor Blackman, o prestigioasă actriță de teatru și cinema (partenera lui Sean Connery în «Goldfinger»). În alte roluri de întindere vor apărea Robert Hoffman — a jucat cu Lisa Gastoni în «Scoală-te și ucide» — blond ca un Siegfried, Ingrid Brett (fiica producătorului englez Roy Boulting), Michael Dunn, negrul Gommis, Long Jeffries și actorii noștri Ion Dichiseanu, Florin Piersic, Emanoil Petruș, Fory Etterle, Mircea Angheliescu, Dinu Ianculescu, Adela Mărculescu. Cînd vorbim de participarea românească la acest film nu trebuie să-l uităm pe însuflețitul regizor Theo Partiș, prezent peste tot, mîna dreaptă a lui Siodmak.

*
Sala tronului bizantin hohotește de rîsul lui Falstaff. Dacă ar fi vreun munte prin apropiere cred că s-ar cutremura. Orson Welles își potrivește pe cap coroana lui Iustinian. Probabil că știe el ce știe dacă ride cum ride. Se uită în oglindă, cere un creion dermatograf (franzuzesc, nu altul) ca să-și potrivească ceva pe față, îl întreabă apoi pe operator dacă i se văd mîinile, îi spune Sylvei Koscina să se uite la el atunci cînd va pronunța cuvîntul «femeie» și-l întreabă pe Harvey de ce n-are peruca pe cap. Așadar, nu actorul Orson Welles se află în fața noastră, ci cineastul în întregime. Mărturisesc că pentru cei care, ca subsemnata, consideră actorii drept ultimii magicieni ai acestei epoci, este un moment de

intensă emoție să-i vezi pe Welles și pe Harvey «la lucru». Nu este puțin lucru să-l auzi pe Welles spunînd «tare mai sînt obosit» (abia s-a întors de la o filmare din Iugoslavia) pentru ca în secunda următoare să găsească un foarte subtil zîmbet imperial; să-l urmărești pe Laurence Harvey în timp ce vine spre tron — o dată, de două, de trei ori — și, cu o superbă ironie, îl întreabă pe generalul Belizar cum o duce cu sănătatea. Dacă ar fi după dînsul ar repeta și de zece ori, într-atît este de preocupat de găsirea nuanței exacte a măreției pe care trebuie să o sugereze. «Nu cred că am fost prea măreț — spune celor din jur. Ce-ar fi să vin din partea asta?» Și încearcă altă sosire, cu o mobilitate care de fiecare dată îi uimește pe cei ce-l privesc. Sylva Koscina, în tot acest timp, n-are nimic de făcut, decît să stea nemîșcată. Cum mai stă, Dumnezeule, ca o adevărată împărăteasă, dar și ca un adevărat monument al răbdării. I se strică fardul de pe chip, i se pune altul, dar n-am observat pe fața ei, preț de o jumătate de oră în care n-a dat o replică, nici cea mai mică încruntare.

Dacă există cineva, acolo sus, care să-i iubească pe cei care fac superproducții, atunci trebuie ca toate aceste eforturi să fie cit de cit răsplătite de peliculă.

*
Tot la Grădiștea. Foarte aproape de aparat, Robert Hoffman trebuie să-l arunce pe Dichiseanu de pe cal. E o filmare grea și în locul actorului nostru se află un cascador, studentul Codre Florin. Hoffman, care este pe jos, deci oricum mai puțin în pericol, își ia misiunea în serios și-l smulge zdravăn pe Furius (așa se cheamă personajul). Atît de zdravăn încît îi cere iertare partenerului. Noi sîntem încîntați, dar nu și aparatul, nu și operatorul, veteranul Richard Angst, nu și regizorul Sergiu Nicolaescu, care se ocupă în mod special de scenele de luptă. Se mai trage o dată. Bineînțeles, de data aceasta Hoffman a fost prea blînd. Se găsește pînă la urmă un compromis între brutalitate și delicatete. Cascadorul se dă jos pentru că aparatul trebuie să prindă acum chipul lui Furius. Dichiseanu trebuie să treacă în goană prin fața camerei. Calul nu-l ascultă. Se încapăținează și merge în legea lui. Îl întreb pe Gonzalo de Esquiroz, un spaniol specialist în cascade, ce-i de făcut cînd animalul nu și se supune. «Nimic — imi spune — trebuie schimbat calul». Harvey este de altă părere. «Să-i transmiți propria ta voință». Cred că are dreptate.

Orson Welles: Iustinian.

▲ Cetegus, Tottila, Witichis, Furius: un roman, doi goți și un corsican, în viața de toate zilele un englez, un german și doi români (Laurence Harvey, Robert Hoffman, Florin Piersic și Ion Dichiseanu). Din fotografie s-ar părea că vorbesc aceeași limbă.

▲ Harriet Anderson și Honor Blackman. E bine să reținem aceste nume

● *Teatrul și libera trecere spre arta spectacolului* ● *Nu se poate vorbi despre o criză a teatrului* ● *Avem spectatorii pe care ni-i formăm* ● *O sală goală poate ucide și o capodoperă* ● *O idee: teatrul-laborator cu statut de institut științific* ● *Diversificarea peisajului teatral bucureștean — o necesitate vitală* ● *«Așteptându-l pe Godot», la toamnă.*

DESPRE TOATE ACES-
TEA — ȘI DESPRE AL-
TELE —
UN INTERVIU CU

REGIZORUL DAVID ESRIG

David Esrig este exact interlocutorul la care te aștepti. El nu e și nu se vrea omul surprizelor — efectul ar fi prea facil — și neprevăzutul nu face parte din recuzita relațiilor pe care îi place să le stabilească cu oamenii și cu arta: în 1964 a pus în scenă «Umbra», a năucit publicul, a făcut acel succes care a alergat cu pași repezi prin toată Europa, și pe urmă și-a urmat, calm și consecvent, destinul. Fără nici o surpriză: fiecare spectacol — un gest artistic remarcabil, pregătit liniștit, lucid, cu îngerească (sau diabolică) răbdare, fiecare premieră — și «Troilus și Cresida», și «Capul de rățoi» și — mai ales — proaspătul «Nepot al lui Rameau» — un gest calm, sigur, de antologie teatrală, nu numai românească, ci de talie recunoscut internațională. Așadar, Esrig este interlocutorul pe care îl bănuiai: își înșiră ideile într-o riguroasă ordine matematică, ele se adună, înaintează ori se restrâng după cel mai desăvârșit desen geometric, logica n-are nici o fisură și — după ce toată această construcție perfectă e pusă în mișcare — geometria ideilor ia dintr-o dată foc, gîndurile devin incandescente, pasiunea involvurează din adîncuri suprafața lucie a discuției, și simți că acest logician al teatrului, această conștiință rece și lucidă, este de fapt un fanatic, un ofician frenetic al ritualului teatral în care crede cu fierbinte și eternă credință. Și care știe — lucru mare! — să-și țină cu amîndouă mîinile și să-și conducă exact încotro trebuie ciocotul inspirației.

În rest, un băiat tînăr («împlinesc 33 de ani și fac teatru de 11...»), care nu-și arată de loc vîrsta și care a renunțat pînă și la nevinovata cochetărie de a se maturiza cit de cit prin impozanta sa barbă neagră, dată nu demult jos cu cruzime.

Întrebările neplăcute nu sînt de cea mai desăvîrșită eleganță, dar merită riscul pentru că au darul de a stîrni apetitul polemic. Îi amintesc deci lui David Esrig că unele condeie sau unele guri (care socotesc din Dumnezeu știe ce rațiuni temperamentale sau, mai știi, teoretice, că entuziasmului îi șade mai bine cînd e pus în surdină) au reproșat spectacolelor sale de mare succes că au consumat mult prea mult timp, timpul teatrului, timpul actorilor, timpul care înseamnă — după o vorbă pe care o uitasem parcă — bani. Cel mai lacom cronofag ar fi însuși «Nepotul lui Rameau», care a mîncat un an întreg din viața celor doi interpreți ai spectacolului, a scenografului, a regizorului însuși. Oare un spectacol de artă trebuie să consume neapărat atîta imensă cantitate de timp și atîtea tone de energie spirituală?

Reacția e, cum vă spuneam, cea scontată:

— Mă mîndresc cu aceasta, doamnă, mă mîndresc: vreau să văd cîți regizori și cîți actori au ce vorbi un an întreg despre o piesă, cîți oameni de teatru sînt în stare să lucreze un an întreg la un spectacol. Pînă mi se aduce proba, îmi îngădui să o socot nu o injurie, ci o laudă.

Dar Esrig nu e un orgolios.

— Din păcate, nu-mi pot atribui decît cîteva luni de pregătire efectivă: restul a fost înghițit de penibile piedici birocratice, de ordin tehnic — și moral! — care ne-au exasperat pe toți. (Să-l credem. Esrig pregătește acum «Umbra» la teatrul din Bonn, a repetat trei săptămîni în iunie, mai urmează alte cinci la sfîrșitul verii, și la 14 septembrie are loc — obligatoriu — premiera. Totul se poate deci pe lumea asta!) E adevărat că am lucrat cu actorii 12 ore pe zi, recunoaște spășit regizorul, că actorii au fost, cum să vă spun, ușor nedumeriți la început, dar le-a trecut și totul merge perfect acum.

Da, totul se poate pe lumea aceasta. David Esrig, regizorul care lucrează un spectacol pe an (și care în acest timp nu «face» nici măcar o piesuță la radio, nu se repede pînă în provincie să monteze pe acolo ceva și nu-și găsește timp nici pentru o colaborare la televiziune — oricît de convenabil remunerată ar fi ele!), regizorul răs-fățat care poate migăli la un spectacol cît îi cere inima și îi îngăduie răbdarea, regizorul acesta — aflu acum — a realizat în cei patru ani cît a fost angajat la televiziune («între 16 august 1957 și 16 august 1961») peste 400 de emisiuni.

(Continuare în pag. 20)

REGIZORUL DAVID ESRIG

— Și totuși îmi permit să remarc că televiziunea, cu toată această substanțială dăruire a dv., nu v-a răsplătit cum se cuvine, nu ea v-a catapultat spre conștiința publicului...

— Mă rog, e părerea dv... Eu continui să cred și acum că televiziunea a fost una din școlile importante pe care le-am parcurs, un exercițiu absolut util prin suprafața largă pe care îți pretinde să o acoperi: am făcut aici de toate — teatru, păpuși, circ, music-hall, film, reportaj documentar — și m-au interesat toate, chiar și cele care nu mi-au plăcut. Iar unele, cinstit vorbind, mi-au și plăcut: medaliale Bulandra, Manolescu, Aura Buzescu, Costache Antoniu, spectacolul amuzant și agreabil cu «Un milion pentru un suris»...

— Cum se vede însă toate primele iubiri termină prin a fi trădate...

— Dați-mi voie să consider că patru ani de exercițiu — chiar făcut cu dragoste — sînt absolut suficienți. Socoteam că a venit momentul să mă pot concentra numai asupra experiențelor de artă care mă preocupă realmente.

— Teatrul deci...

— Poate nu afit teatrul cît arta spectacolului. Teatrul nu este unicul domeniu care mă interesează foarte tare, dar cred că e singurul care permite desfășurarea unui autentic proces de creație, care păstrează posibilități vii, reale, de experiență artistică, care nu înghesuie, nu strangulează, nu sufocă arta spectacolului printr-o avalanșă de considerente exterioare acesteia. Televiziunea și filmul au mari avantaje de difuzare, dar tocmai acestea se transformă, la un moment dat, în servituți și ambele sînt obligate să-și poarte, vrînd-nevrînd, crucea în spinare. Televiziunea trebuie să acopere o cantitate enormă de programe și, în mod firesc, cînd cantitatea devine coplesitoare, calitatea trebuie să se retragă, cu sau fără demnitate, pe planul al doilea.

— Credeți oare că nici filmul nu-și poate depăși condiția ingrată, caracterul său de artă industrializată?

— Foarte greu, foarte greu în toată lumea, iar la noi parcă și mai greu. Filmul este sugrumat de marea sa miză comercială care, de cînd e lumea și pămîntul, a intrat în conflict de moarte cu miza artistică. Orice altceva s-ar spune este un neadevăr: încercările care se fac în lume de a scoate cinematograful de sub tirania negustoriei sînt cu adevărat eroice și merită întreaga stimă. Dar nu știu cîte cîștigă bătălia.

— Bine, dar această miză comercială care sună afit de urît, de meschin, presupune totuși în spatele cuvîntului, să ne fie cu iertare, prezența publicului, acest mare zeu fără de care nici cel mai desăvîrșit spectacol de artă nu-și găsește rațiuni de existență. O sală goală poate ucide și o capodoperă. Or, iată, tocmai acum cînd afirmați supremația artistică a teatrului, se vorbește mai alarmat ca orîcînd de faptul că teatrul e amenințat de anemie pernicioasă, că își pierde spectatorii; ne place ori nu, dar chiar această ultimă stagiune bucureșteană s-a încheiat cu cifre destul de îngrijorătoare la capitolul spectatori.

— Nu cred nici un cuvînt despre această criză a teatrului pe care o proclamă nu de azi, de ieri panicarzii, ci de cînd a rulat primul film mut; e adevărat, ei și-au înțeles strigătele disperate, se știe bine, o dată cu apariția televiziunii, dar e o falsă alarmă. Teatrul continuă — fără doar și poate — să găzduiască cele mai interesante fenomene de artă din lume. Aici, succesul de public nu înseamnă condiție comercială, de asta prefer să fac teatru; înseamnă numai că spectacolul și-a găsit drumul către o pătură largă de spectatori. Nu mă siliți să aduc drept argument faptul că «Troilus și Cresida» a avut 200 de reprezentații și că «Nepotul lui Rameau» face săli pline; recunosc însă, cu mîna pe inimă, că succesul «Nepotului...» nu-l poate egala pe cel al filmului «Femeia necunoscută». Și nici nu aș dori-o!

Să ne oprim o clipă și să recunoaștem aici că spectacolele lui Esrig, ca și cele ale lui Pintilie sau Penculescu — «Livada cu vișini», «Tango» etc. — au avut, în stagiunea aceasta, nu numai meritul unor remarcabile realizări de artă, dar și cel de a fi reabilitat, într-un fel, însuși publicul: după ce s-a susținut, practic, că «rețeta de casă» o poate asigura numai comedioarele facile și

melo-urile plîngăcioase, după ce s-a aruncat pe piață o puzderie de piesuțe mediocre, montate la iuteală pe garanția unui «cap de afiș», după ce teatrele au răsuflet ușurate că au oferit convenita porție de «panem et circenses», iată că publicul a alergat, în primul rînd, spre marile momente de artă teatrală, răsturnînd cu capul în jos toate prejudecățile și socotelile contabilicești.

— V-a surprins succesul de public al «Nepotului lui Rameau»?

— N-aș putea spune. Criteriul este foarte simplu: dacă ceea ce facem noi pe scenă ne interesează în mod obiectiv foarte mult, este imposibil să nu-i intereseze și pe cei din sală. Cînd nu mă plictisesc eu la repetiții, de ce s-ar plictisi publicul la spectacol? În fond, trăim cu toții aceleași timpuri, încercăm aceleași bucurii, trecem prin aceleași neliniști, este imposibil deci ca o anumită categorie de public să nu comunice perfect cu noi.

— Se vorbește tot mai insistent, în lumea scenei, de o probabilă înființare, în toamnă, a unor mici trupe teatrale care să diversifice monotonia peisajului teatral bucureștean, să folosească mai bine actorii (și ciți nu-și irosesc anii, forțele, speranțele, în așteptarea zadarnică a vreunui rol ca lumea!), să se apropie de publicul aflat în stare potențială în noile cartiere, jucînd chiar în săli depistate în aceste cartiere. La o discuție recentă, Radu Penculescu, pledînd pentru nevoia de profil, de personalitate a fiecărei instituții teatrale, remarcă — de pildă — faptul că spectacolul «Nepotul lui Rameau» se integrează cu greu în atmosfera Teatrului «Bulandra», că el ar putea foarte bine constitui punctul de plecare al unei noi trupe, de care să răspundeți dv. în exclusivitate.

— Personal, găsesc că Diderot se află mult mai la îndemînă alături de Shakespeare și Cehov, decît în compania pe care i-ar fi oferit-o anul acesta Teatrul de Comedie, nu credeți? La «Bulandra» am aflat de altfel excelente condiții morale de lucru...

— Ați trecut la teatrul lui Ciulei cu «arme și bagaje» cu tot — adică nu numai cu spectacolul, ci și cu actorii săi?

— Da, Dinică, Moraru și cu mine aparținem acum acestui colectiv și începem, la 15 octombrie, repetiția piesei lui Samuel Becket, «Așteptîndu-l pe Godot», pe care sperăm să o prezentăm în premieră la jumătatea lui ianuarie.

— Ceea ce ar fi, pentru legendarul dv. ritm și stil de lucru, o nouă performanță.

— Să nu exagerăm. Realitatea este că «Nepotul lui Rameau» a fost un pas capital realizat spre piesa lui Becket. Aproape aș spune că «Așteptîndu-l pe Godot» este acum pentru noi un text mai simplu de transpus scenic decît cel al lui Diderot, deși piesa aceasta nu poate fi socotită, ferească sfințitul, printre cele ușoare; dimpotrivă — e una din cele mai complexe, mai dificile, scrise în acest secol. Pentru noi însă antrenamentul spiritual și fizic a fost făcut pe uimitorul text al lui Diderot, care este mult mai greu de exprimat scenic în substanța lui. Cînd i-am spus d-lui Becket (pe care l-am întîlnit la Berlin) că vreau să-i pun în scenă piesa mi-a comunicat, amabil, că îi pare foarte bine, dar cînd a aflat că pregătesc deja «Nepotul lui Rameau» m-a întrebat cu uimire cum de mă încumet. Ieraria mi se pare că reiese clar chiar din această convorbire.

— Ce părere aveți însă de acea idee aruncată în dezbaterea amintită de către colegul dv., Radu Penculescu? Cu alte cuvinte, v-ar tenta să desfășurați o activitate artistică independentă, să preluați o trupă, firește, și cu răspunderile ei materiale, nu numai artistice?

— Condiția financiară și morală a unui «mandatar» teatral — ca să spun așa — nu mă interesează. Nu sînt preocupat, nu fac comerț cu limonadă, nu vînd fleici. Încerc să fac un teatru cît pot de profund, de adînc, de serios. Cît pot. Pentru aceasta îmi trebuie însă niște condiții, iar cadrul ideal mi se pare cel al unui teatru-laborator, un teatru căruia i-aș cere statutul unui institut de cercetare.

— Adică?

— Institutul de cercetare e singura formă la care aș putea asimila instituția teatrală dorită de mine, pentru că ar avea — desigur, transpuse pe plan artistic — cam

aceleași intenții finale iar pe plan organizatoric, aceeași structură: o subvenție — mică în raport cu a celorlalte teatre existente (în întreaga lume, se știe, teatrul de bună calitate este subvenționat) — un mic, un foarte mic aparat administrativ, un mic număr de actori, 12-15, nu mai mult, care să formeze cu adevărat o echipă. Este caraghios să se vorbească, cum se întîmplă la noi de multe ori, despre «echipa» unui teatru care are 50 de actori. Aceasta este orice altceva — o instituție artistică, să zicem, care poate fi bună sau proastă — dar în orice caz este o altă categorie, o altă specie. Cînd mă gîndesc la teatrul-laborator îl vîd alcătuit dintr-o echipă de oameni foarte apropiați ca puncte de vedere, care își petrec timpul sondînd împreună un anumit domeniu de sensibilitate, de cunoaștere, care folosesc o metodă de lucru — firește, bine pusă la punct — colaboratori nu numai de o anumită valoare, dar și de o anumită profilare.

— Ați și prefigurat echipa ideală?

— Cum să vă spun eu? Nu e vorba aici de a întocmi liste de oameni. Bucuria constă în faptul că în spectacolele noastre — și în jurul lor — s-a și format un nucleu de actori cu care mă înțeleg foarte bine, care mă înțeleg foarte bine, și care sînt orîcînd gata să înceapă o muncă foarte serioasă ce nu vinează succesul imediat și facil.

— E adevărat... Acum, cînd se vorbește atît de vehement despre spectacolele de regizor și cele de actori — și cînd sînt contrapuse atît de violent unele altora — dumneata realizezi acest uimitor «Nepot al lui Rameau» în care munca regizorală se contopește, se topește atît de perfect în cea actoricească încît e practic imposibil să distingi unde sîrșește una și începe alta. În excelența creației a lui Moraru, de pildă, care a apărut pe scenă absolut altul decît îl știam, decît îl bănuiam, s-a simțit totuși această transfuzie de voință și inteligență regizorală. Cred că la dumneata actorul — păstrîndu-și întreaga personalitate artistică, ba chiar potențînd-o la maximum — devine totuși o materie docilă și încrezătoare.

— Știți că transfuziile presupun existența aceleiași grupe sanguine; un teatru-laborator implică, cred, comunitatea aceasta de grup sanguin, și prin ea înțeleg multe, înțeleg structura spirituală a oamenilor, universul din care vin, lumea artistică pe care conștient sau inconștient o poartă în ei. Relațiile mele cu actorii nu sînt de ordin administrativ. Sintem cei mai buni amici și dorim cu toții să realizăm același lucru. Nimeni nu încearcă să-și impună primatul, fie el actorul, regizorul sau scenograful. Pentru că, de fapt, toți ne supunem primatului de semnificație, și de sensibilitate, și de universalitate artistică a textului pe care lucrăm sau poate nici măcar al textului, ci — aș spune mai exact — al spectacolului pe care dorim să-l facem.

— Vorbiți mereu de teatrul-laborator; să înțeleg că ocoliți deliberat termenul de teatru-experiment, oarecum compromis prin încercările sale nesigure, eșuate?

— În bună parte, da. La noi s-a încetățenit ideea că experimentările sînt făcute de cei care nu știu de fapt ce vor și caută abia să afle cam ce ar dori să facă. Prefer noțiunea de laborator. De ce? Pentru că un om de știință aflat în laborator nu caută *ceva de inventat*; ar fi ridicol. El caută *soluții* la o problemă foarte importantă, ale cărei date le cunoaște perfect. Experimentul artistic, real, noi l-am întreprins în fiecare — dar în fiecare! — spectacol pe care l-am realizat. Fiecare a fost o mare aventură, fiecare a fost o luptă încordată cu rezistența materiei cu care lucrăm, pentru a putea exprima ceea ce știam foarte clar că trebuie și putem să exprimăm. Ceea ce s-a ascuns adesea sub eticheta experimentului a fost de fapt numai confuzie: confuzie de semnificație, confuzie de drum.

Eu vîd în teatrul-laborator mostra, prototipul a ceea ce ar putea fi teatrul viitorului. El ar putea întreprinde acele sonde de sensibilitate și de mijloace artistice care vor deveni, peste ani, generalizabile în întreaga mișcare teatrală. Cred că este momentul artistic cel mai important pe care trebuie să-l așteptăm — să-l realizăm! — în viața noastră teatrală.

de Teodor MAZILU

de Lucian RAICU

de Aurel BARANGA

OMUL- MARFĂ

A fost și el cândva un om, dar această stare i se părea cu totul nesatisfăcătoare. Idealul său ascuns, pentru care se zbătea u o amarnică încheștare, era să devină și el un om-marfă. Chiar de pe timpul provizoriei lui purității, invidia pe omul-marfă, pe omul care putea să fie cumpărat sau vândut. Era chiar indignat că, deși se simțea la fel de ticălos ca și ceilalți, pe el nu venea nimeni să-l cumpere. Întunericul care-i stăpânea sufletul nu putea să fie comercializat. «Adică, eu de ce să nu pot fi corupt cum sînt corupți alții, chiar mai puțin ticăloși decât mine?» Faptul că nu venea nimeni să-l cumpere, să-i evalueze financiar întunecimea sufletului, i se părea o nedreptate strigătoare la cer. «Vreau să fiu și eu vîndut!»

În sfîrșit, a reușit și el să intre în diverse combinații, a reușit și el să fie mituit, a reușit și el să fie cumpărat. Prețul cu care fusese mituit nu era destul de mare; asta îl jignează puțin, dar începutul se făcuse totuși. Devenise și el o marfă. Visul tainic i se împlinise. De-abia cînd devenise o marfă, scotcea și el că este, în sfîrșit, un om, că are o anumită valoare. Devenind marfă, numai marfă vedea în jurul lui. Tot ce vedea, marfă era, tot ce simțea, marfă era. Nu mai existau nici oameni, nici peisaje, nici cărți, nici idei, ci numai obiecte care pot fi cumpărate, împrumutate sau rechiziționate. Și a început să ducă o viață de om care vinde și care cumpără. Își vindea ticăloșia la prețuri cît mai mari și încerca să cumpere, cu banii astfel căpătați, mobilă și femei, idei și apusuri de soare. Nici nu-și închipuia că există ceva care să nu poată fi cumpărat. Tot ce vedea, căuta imediat să aprecieze financiar. «Asta cît face?» Imediat căuta să stabilească prețul, să se tirguiască puțin, ca orice negustor, și să obțină ceea ce dorea. În interiorul ticăloșiei lui avea și el o anume morală. «Cînd îmi place ceva, eu plătesc cinstit». De aceea, de cîte ori comitea o potlogărie, își bandaja potlogăria cu această zdreanță etică: «Eu cel puțin plătesc cinstit». De aceea, privea și cu o anumită superioritate pe nemernicii care nu-și achitau la timp marfa. «Totuși, am trăit și am murit ca un negustor cinstit».

Bineînțeles, pe omul-marfă l-a năpădit singurătatea. Căci, deși este o marfă, simte și el nevoia unei atmosfere de liniște în jurul negustoriei lui. De aceea a încercat să-și cumpere o nevastă. E drept însă că încă și-a cumpărat un apartament și de-abia după ce și-a cumpărat apartamentul s-a gîndit să-l mobilizeze cu mobilă florentină și cu o ființă încîntătoare. Mobilă a găsit-o relativ ușor, ființa încîntătoare ceva mai greu. Căci deși e un bărbat-marfă, este foarte exigent în ceea ce privește farmecele Evei. A găsit o ființă într-adevăr încîntătoare, o ființă într-adevăr gata să-i lumineze mobilă și existența dar, vai, nenorocire, nu s-au înțeles la preț. Nici dînsa, intransigentă, n-a vrut să lase nici o centimă, nici el, grijuliu cu banii strînși la ciorap, nu s-a hotărît să adauge ceva peste prețul stabilit inițial. Din această cauză, omul-marfă trăiește clipe de deznădejde sufletească. Din această pricină, omul-marfă a rămas burlac, plimbîndu-și singurătatea printre mobile florentine. Dar tot e convins că o dată și o dată va găsi o ființă încîntătoare la un preț convenabil. Nu se poate. Trebuie să existe undeva, în lumea asta mare, o ființă suavă, la un preț convenabil. O va cumpăra, o va iubi și va fi fericit.

NICOLAE IORGA: SCRIERI DESPRE ARTĂ

1 250 de cărți și 25 000 de articole, iată ce ne-a rămas de la Nicolae Iorga, cifre fantastice, înmărmuritoare, greu de explicat numai prin puterea de muncă a marelui istoric! Efortul ciclopic trebuie să fi fost mereu stimulat, așezat, biciuit de o cumplită fervoare și aceasta la rîndul ei trebuie să se fi născut din neîmpăcarea cu vidul, cu sentimentul neantului și al zădărniceii repausului, tihnei. Scrierile despre artă reprezintă desigur unul din nenumăratele sectoare periferice ale activității lui Iorga, dar momentul compunerii lor, care iradiază cu forță și în acel al lecturii, al receptării de astăzi, era integral marcat de nevoia febrilă a atingerii unor zone de loc periferice, de impetuosul asalt al întregii ființe în direcția unui nucleu central, clocotitor de intensitate, cel mai important cu putință. El ar putea fi definit printr-o interogare perpetuă asupra rostului ultim al vieții, printr-o încercare fără răgaz în a afla, în fiecare clipă, ce e durabil, ce e totuși frumos, eroic, înălțător în agitația aparent fără rost și stearpă a omului în lume. Această întrebare l-a neliniștit pe N. Iorga și, dincolo de derutanta diversitate a preocupărilor, dincolo de marea erudiție, de imensul talent cheltuit, ei vrea să-i răspundă. N. Iorga se ferește să dea răspunsuri prea complicate, prea savante, fuge de soluțiile speculative, căutînd dimpotrivă să rămînă cu tenacitate în spațiul terestru, la orizontul unei existențe autentice, vii, active, nemijlocite. Dar pe cît de simple sînt elementele de care se folosește, pe cît de puține «principiile», pe atît de mare e pasiunea pusă în serviciul lor («cele puține lucruri în care cred, și cred cu atît mai tare, cu cît ele sînt puține»). Scriitorul este un om care vrea să convingă, să transmită adevărurile sale, și nu e posibil să izbutească altfel decît la o temperatură foarte înaltă și printr-o enormă mobilizare a mijloacelor, toate în aceeași clipă. Această senzație de simultaneitate a mijloacelor e copleșitoare la N. Iorga. Fraza fremătătoare, urmărind întocmai vijelioasa rostogolire a gîndului, unește într-un singur elan elogiul și blamul, furia și satisfacția, disprețul și adevăratele, toate la o intensitate maximă. În aceeași frază se trece de la tonul învăluitor, tandru, la tonul profetic și amenințător. Descrie minuțios o veche minăstire moldovenească, neomițînd nici un detaliu arhitectonic sau pictural, ca și cum ar face o seacă enumerare, și deodată, fără să prinzi de veste, culoarea cerului se schimbă, zarea se întunecă, brăzdată doar de fulgerele cine știe cărei legitime furii. Fiindcă N. Iorga nu scrie un rînd fără să implice un verdict, dedus dintr-un sistem etic tare și de neînduplecat, participarea e implicată sau directă și vehementă în fiecare constatare, de aici stilul seducător, inimitabil, de o extraordinară mobilitate în distribuirea accentelor.

Orice prilej e bun pentru a comunica ascultătorului sau cititorului, țintuit mereu cu un deget invizibil, o judecată totală asupra lucrurilor. O expoziție Grigorescu poate deveni momentul cel mai prielnic pentru N. Iorga de a rosti aspre condamnări la adresa contemporanilor, a moravurilor zilei: «Pentru a fi însă astfel, îi trebuie viața pe care o are, pe care și-a făcut-o. Cititorule al ziarului pline de informații despre oameni, omuleți și neoromâni, ce știi despre ceea ce s-ar putea numi biografia lui Grigorescu? Auzit-ai vreodată că a mărturisit cuiva principiile sale estetice, că a vorbit de alcătuirea unei lucrări a sale, că și-a trîmbitat isprăvile sau planurile? Îl știi că e prieten cu X și dușman cu Y? Nu, nimic din toate acestea». Numai după ce și-a descărcat dreapta minie, poate reveni N. Iorga în albia normală și așezată a expunerii.

La moartea pictorului, elogiul ia această formă paradoxală: «Pot jubila elevii diplomați ai celebrității apuse, dichisiții și decadenții, profesorii, tehnicienii, diletanții și teoreticienii picturii: numele Grigorescu nu mai este».

Într-un studiu doct privind «Vechiul meșteșug de clădire al românilor. Bisericile și minăstirile» prezentarea documentelor din punctul de vedere al specialistului se abate, fără a se poticni, în numeroase paranteze și dimensiuni polemice, semnaland, de pildă, în trecere, pe tonul cel mai crunt, că biserica Sf. Gheorghe din Baia e «amenințată» de «o reparație»; enunțînd că Alexandru Lăpușeanu a ridicat «cea mai mare și strălucită minăstire de pînă atunci» nu uită totuși a certa pe domnitor, pentru «uritele lui păcate», în spiritul curat al unui moralism cronicăresc. La moartea arhitectului Ion Mincu, panegiricul «legat de o pierdere ireparabilă» ia deodată cursul unui rechizitoriu întărit de viziunea, plină de silă, a acestei lumi a oamenilor «pornită furios pe cîștig și căpătuială».

Ca istoric și critic al artelor, N. Iorga e același necruțător profet pe care îl cunoaștem din tot ce a scris și a întreprins, același suflet pasionat, năvalnic, într-un mare stil marcat de accente participative, de o vigoare a prezenței care continuă să intereseze și să farmece.

VIATĂ DE ARTIST

O scrisoare bizară, impresionantă prin lacrima ei conținută, mi-a relevat o dramă: a actorului ajuns la anii retragerii de pe scenă.

Omul din stal, spectator exclusiv, e dispus s-o înțeleagă mai greu, de vreme ce condițiile materiale ale fostului artist sînt acoperite și ziua lui de mîine asigurată.

Ceea ce pricepe mai dificil derivă dintr-o psihologie complicată: despărțit de publicul său, de mirajul serilor de premieră, de voluptățile unei îndeletniciri căreia i-a închinat cel puțin jumătate din viața sa conștientă, actorul-pensionar trăiește — cel mai grav lucru pe lumea asta — sentimentul inutilității și al unui naufragiu nemeritat.

Drama e cu atît mai mare cu cît unii slujitori ai scenei sînt la vîrsta cînd mai pot juca strălucit. Știu că atunci cînd s-au luat măsurile de pensionare s-a insistat ca actorii intrați în respectiva categorie să nu fie uitați. Dimpotrivă, după caz și necesitate, toate forțele artistice, încă evidente, să fie întrebuințate, spre mulțumirea tuturor și, în primul rînd, a publicului rămas fidel amintirilor sale verificate. S-a închis stagiunea, se fac bilanțuri, și observ cu mulțumire că majoritatea teatrelor bucureștene aplică indicația. Se pare însă că cele de provincie, mai puțin sensibile și atente la fondul omenesc al problemei și atinse uneori — ah, ce sublim sună acest «uneori» — de cea mai gravă filoxeră sufletească — indiferența — o eludează sub presiunea unor regizori tineri și grăbiți. Păcat. Păcat, fiindcă foarte mulți dintre bătrînii în cauză sînt adevărate tezaure inestimabile de experiență, de pe urma căreia ar putea beneficia toată lumea: și actorii junii, și directorii de scenă de aceeași vîrstă, chiar și conducătorii de teatre veniți de multe ori la această îndeletnicire înainte de a-i fi epuizat toate misterele.

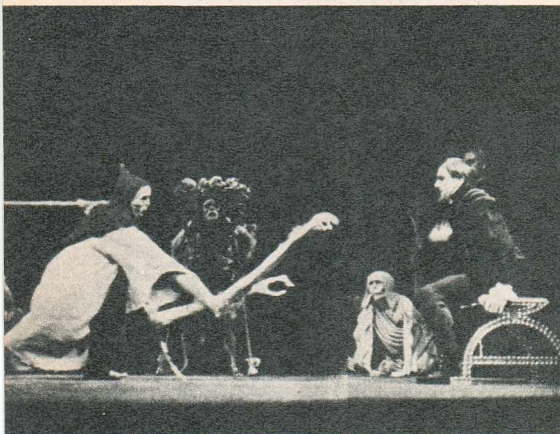
Nu e deci păcat să irosim o asemenea comoară utilă și pe șcenă, și în consiliile artistice unde, după cîte știm, nu suferim de un exces amenințător de competențe?

În teatru un sfat bun, dat la vreme, fie în ceea ce privește alcătuirea repertoriilor, fie cu prilejul vizionării unui viitor spectacol sau în timpul repetițiilor, are o valoare neprețuită. În Statele Unite există experți de teatru plătiți fabulos pentru o sugestie de trei cuvinte, fie că e vorba de distribuția unui rol, fie că se propune, salvatoare, o «tăietură» în spectacol acolo unde ritmul reprezentației bate pasul pe loc.

Atunci de ce să nu folosim gospodărește un rezervor de înțelepciune artistică oferită generos și fără nici un fel de pretenții? Iar actorilor, încă în putere, să li se dea posibilitatea de a juca. Tinerii să-i privească respectuos, învățînd din arta lor, gîndindu-se că într-o zi — nimeni nu scapă de scadență — vor ajunge și ei la vîrsta senectuții.

Există în Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă un director al teatrelor, mama noastră masculină, obligat să vegheze la destinul tuturor slujitorilor scenei.

Ce bine ar fi să nu omită din preocupările sale aspectul semnalat și care n-are — vă asigur — nimic comun cu unul de caritate sentimentală.

Spectacolul cu piesa lui Christopher Marlowe, «Dr. Faustus», prezentat de regizorul Clifford Williams la Stratford pe Avon, este apreciat drept cea mai bună înscenare a tragediei lui Marlowe din ultimii 30 de ani, iar creația actorului Eric Porter e considerată net superioară celei a lui Richard Burton, care a interpretat nu demult același personaj.

«Cea mai bună creație contemporană prezentată la Londra» afirmă cronicarul teatral al lui «The Sunday Times» despre noua piesă a lui John Osborne, «Hotelul din Amsterdam». Autorul aduce pe scenă oameni din mediul cineaștilor, care caută în zadar să scape de dominația tiranică a unui producător de filme.

«Cosi fan tutte» de Mozart a intrat pentru prima oară în repertoriul teatrului «Covent Garden» din Londra. Regizorul John Copley a evitat stilul comic al interpreților italieni, dând operei nuanțe realiste. Remarcabilă, interpretarea lui Pilar Lorengar în rolul Fiordiligi (în fotografie).

text și subtext

1) Textul nu era deosebit de original. Din păcate, asemenea lucruri se mai întâmplă: un salariat subaltern reclamă unui for superior matrapazlîcurile șefului său direct. Represaliile sînt prompte. Autorul sesizării este concediat. Își caută și își găsește dreptatea cu ajutorul organelor justiției. Dar micul satrap nu se dă bătut. El se pune de-a curmezișul hotărîrilor judecătorești, ignoră ordinele forurilor conducătoare și continuă samavolnicia. Subtextul însă, oameni buni, subtextul «faptului divers» prezentat din toate unghiurile de Transfocatorul de la 31 iulie, făcea să-ți înghețe singele în vine. Omul acela răuvoitor, meschin, impenetrabil la logică și incapabil să susțină o discuție coerentă este director de școală. Ce vor fi gîndit și simțit sutele de părinți care i-au încredințat pregătirea pentru viață a copiilor lor? Modul lui de a reacționa, de a invoca stăruitor, ca unic argument, numerele de înregistrare ale unor hirtii irelevante, cu scopul evident de a ocoli fondul problemelor în discuție, li indică fără putință de îndoială limitele. La un test de aptitudini pentru orice muncă solicitînd gîndire logică ar eșua. I s-a încredințat totuși un post de profesor. Apoi a fost numit subdirector și, în sfîrșit, director. Director de școală. Și uitînd pentru moment drama reală a bieteii secretare persecutate, te întrebî automat: cine și-a luat răspunderea de a da o școală pe mîna unui asemenea director? Vor fi existînd și alții cu un profil moral și intelectual comparabil cu al lui? Măruntele învîrteli cu magnetofonul școlii și cu statele de salarii nu puteau fi, să zicem, prevăzute. Trebuie să existe însă un barem minim de calitate obligatorii pentru un post de asemenea răspundere. Trebuie să avem certitudinea că educația copiilor noștri nu este dată pe mîna unor indivizi care nu numai că disprețuiesc, dar nici măcar nu înțeleg normele elementare de conduită socială. Cutremurător de adînc luminează uneori razele piezișe ale Transfocatorului.

2) Textul e de-a dreptul banal. Se povestește un basm sau o istorioară și, pentru a face mai agreabilă ascultarea, se execută și cîteva desene, ceea ce dublează caracterul instructiv al emisiunii pentru copii. Subtextul e aici o personalitate. Fermecătoarea personalitate a multilateralului Iurie Darie. Un prieten apropiat al copiilor, un tată căruia rolul de tată i se potrivește de minune și îi place grozav, îți vine să spui ascultîndu-l cum «li ia lui Mihai un interviu despre mare». Și, în același timp, un copil mare, un adult care înțelege și trăiește intens toate bucuriile vîrstei copilăriei. E aici mai mult decît înzestrarea profesională a unui bun actor: o undă de omenie caldă, de bunătate inteligentă, de prospețime sufletească. Pe ecran apare actorul-desenator, dar dincolo de interpretul acestui rol transpare omul spiritual, cultivat. Din cîteva trăsături precise se încheagă rapid o imagine sugestivă și nostimă. Copiii învață cu adevărat să deseneze și faptul că emisiunea le merge la inimă este dovedit de numeroasele «opere» trimise lui Iurie Darie de graficieni la vîrsta grădiniței sau a primelor clase elementare.

3) Textul a fost simplu. Avînd nevoie, la o emisiune de varietăți «cu temă», de cîntecul «Ai trecut iar pe strada mea», regizorul l-a inclus în program. Subtextul se deduce din faptul că interpretul Dan Spătaru a apărut numai cu vocea, nu și cu chipul sau numele. Și în subtext citim că la televiziune, ca și în fotbal, se practică suspendările pe una sau mai multe etape, cu deosebire că nu sînt anunțate. Marțori îmi sînt cititorii acestei rubrici că nu l-am admirat niciodată excesiv pe Dan Spătaru. Dar de la recunoașterea tardivă și silită a faptului că nu este o vedetă internațională pînă la folosirea lui «anonimă» este un pas pe care ar fi fost de dorit, mai corect și mai prestigios, ca televiziunea să nu-l facă.

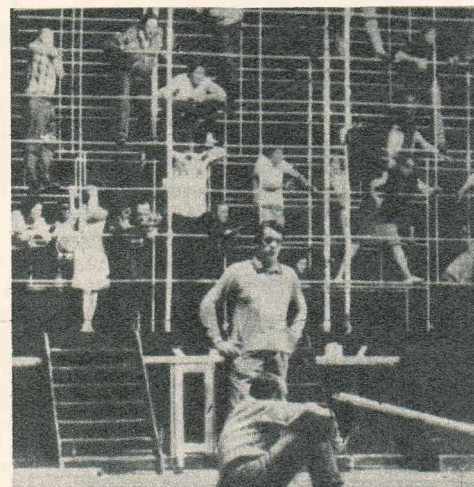
Felicia ANTIP

Pe scena teatrului din Brandenburg (R.D.G.) se prezintă un spectacol de mare succes—«My Fair Lady». Aprecieri deosebite se cuvin regiei semnate de W. Freese.

Compania teatrală «Acvarium» este formată din studenți parizieni. Spectacolele ei s-au impus prin inteligență și inventivitate. Piesa «Moștenitorii sau studenții înșelați», prezentată recent, pune problema condițiilor de studiu ale tinerilor, cu și fără mijloace materiale. O problemă într-adevăr acută pentru tinerii din multe țări capitaliste.

«Istoria unui foc», prezentată la Teatrul de stat din Kiel (R.F.G.), e o încercare de a crea o compoziție multidimensională a muzicianului și scenografului Dieter Schönbach. Spectacolul este inundat de o orgie de lumini, culori stridente și zgomote. Această «antioperă» prezintă trei oameni care în opt epoci diferite caută raiul pe pămînt.

INSULA DE VIS LA ORA „JET”-urilor

Vreți să învățați cum se dansează «tamuré» sau «aparima»? Într-un local din Papeete, douăzeci de vahinee inițiază turiștii în tainele coregrafiei tahitiene.

O călătorie la antipodi, spre depărtatele arhipelaguri scăldate de apele Pacificului, i-a prilejuit scriitoarei franceze **MARTINE MONOD** un popas pe insula de al cărei nume, cu rezonanțe romantice, sînt legate frămîntate pagini de istorie și a cărei exotică frumusețe a fost descrisă de creatori ca Paul Gauguin, Jack London, Somerset Maugham.

Călătoria întreprinsă de Martine Monod s-a concretizat într-un ciclu de reportaje din care prezentăm cititorilor noștri în paginile de față cîteva ample fragmente.

Există cuvinte care te fac să visezi. Cînd visul este pe punctul de a deveni tangibil se întîmplă ceva fascinant, dar și puțin înfricoșător. Încă numai cîteva zile și Tahiti, mările Sudului nu vor mai fi pentru mine niște magii îndepărtate, ci realități concrete. Realități străvechi, gătite în culorile zilei de azi.

LICHIORUL, CÎNII ȘI BILETUL DE ÎNAPOIERE

Coborîm din avion. Faaa, aeroportul din Papeete, e un pămînt smuls mării, pe care cele mai mari turboreactoare intercontinentale aterizează fără dificultăți. Parisul e la 14 000 km, iar la 7 000 — Los Angelesul, singura escală pe care am făcut-o din Franța pînă aici. Un salt ne depusese în extremul vest al Americii, un altul ne lăsa în inima Polineziei. Aerul era foarte cald, cerul de o transparență neverosimilă. Tahiti se oferea și, la piciorul pasarelei, vahineele ne așteptau cu coliere de flori.

Erau frumoase, dar nu surîdeau. Avea fiecare un stoc de coliere și ne trecea cite unul pe după gît... Niște femei care se îndelețniceau pur și simplu cu o muncă ce nu prea părea să le placă. Venisem din Europa plini de visuri nebuloase, hrăniți cu lecturi și imagini, așteptînd lucruri magice... Și primul nostru contact cu aceste pămînturi mirifice l-au reprezentat vahineele telecomandate, angajate de societatea de industrie turistică. Aveam de ce să fim decepționați. Și am fost. Deși totul, de la primii pași pe pămîntul tahitian, fusese organizat în așa fel ca să placă: în fața vămii, o orchestră formată din patru polinezieni, pe jumătate goi, acompaniau la chitară și ukulele pe un altul care, cu o floare la ureche, cînta din gură; femeile trimise să întîmpine călătorii, încîntătoare, aveau și ele, toate, flori în păr, iar hamalii, în salopete albastre, arborau coroane de scoici puse ștrengărește pe o ureche.

În ce-i privește pe vameși, îi interesau doar trei lucruri: lichiorul de anason, cîinii și biletul de înapoiere. Primele două erau interzise, trebuia în schimb neapărat să-l posezi pe cel de-al treilea. Altădată Polinezia era deschisă tuturor călătorilor care reușeau să ajungă pînă aici. Astăzi fără bilet de înapoiere sau contract de muncă ești respins. Trebuie de asemenea să ai bani lichizi, cecuri turistice sau o scrisoare de credit. Tahiti nu-și mai deschide porțile decît călătorilor cu cont la bancă. Cît privește lichiorul de anason și cîinii, importul lor este categoric interzis, lichiorul fiind, din cine știe ce motiv obscur, considerat responsabilul potențial al unor mari nenorociri, cîinii, deoarece turbarea e încă necunoscută pe insulă și se iau toate măsurile pentru a se evita pătrunderea ei aici.

Un alt avion aterizează după al nostru. Vahineele, care făcuseră o pauză, își reiau activitatea, ca și cîntărețul și ukuleliștii. Și mă simt din nou întemnițat în acest exotism tehnicolor, inghesuită între paginile unui pliant turistic.

TAHITI A VISURILOR NOASTRE...

Tahiti este cea mai mare dintre cele vreo 130 de insule care constituie Polinezia fran-

ceză. Este una dintre «Insulele vîntului» care, împreună cu «Insulele de sub vînt», aparțin Arhipelagului Societății. Trei alte arhipelaguri, Tuamotu, Marchize și Tubuai, fără să trecem cu vederea solitaria insulă Clipperton, constituie așa-numita Polinezia franceză care, împreună cu Noua Caledonie, formează restul posesiunilor franceze în Oceania — 4 000 kilometri pătrați de pămînturi care ies din ocean (să zicem suprafața a cel mult o jumătate din Corsica), risipite pe cea mai mare întindere lichidă de pe glob și despărțite de prăpăstii marine adînci de 4 000 metri. În ce privește Tahiti, are numai vreo 1 000 kmp. Dar dacă s-ar suprapune o hartă a Polineziei franceze peste aceea a Europei în așa fel ca Tahiti să vină pe locul Parisului, insulele Tuamotu ar acoperi Europa centrală, iar Marchizele ar înconjura Oslo.

Între mare, nisip și stîncă Tahiti e inunțată de o vegetație de mentă. E o invazie de flori și arbori — «tiaré»-ul, un fel de gardenia, podoabă preferată a tahitienelor, care știu prea bine că parfumul lui amestește, floarea violetă a lui Bougainville, ibiscusul galben ca soarele, arbustul sacru de trandafir din care odinioară se sculptau idoli, arborii de piine, «hotau» din care se cioplesc pirogile, cocotierii înalți care domină plajele... Să te plimbi în pădurea tahitiană e o aventură: mai întii, fiindcă e greu accesibilă, ca tot ce nu e în imediată apropiere a coastei. Apoi, fiindcă cu bambușii ei, cu ferigile arborescente, cu orhideele uriașe și cu bananierii ei sălbatici, cu fructe mari, roșii, îți dă sentimentul că te cufunzi nu numai în spațiu, ci și în timp. Aici, nimic nu s-a schimbat de milenii. Omul se simte doar tolerat într-o natură luxuriantă care nu-i datorează nimic și care se poate lipsi foarte bine de el.

...De la Papeete la Papeete, drumul de pe coastă are 115 km. E jalonat cu locuri evocatoare: golful Matavai, unde au debarcat primii europeni, marinarii comandantului Wallis; virful Venus, pe care și-a instalat observatorul căpitanul Cook; muzeul Gauguin, a cărui principală caracteristică e că nu mai posedă nici un tablou autentic de Gauguin; marile «maraes» (temple în aer liber), în care maorii aduceau jertfe; sanctuarul lui Te-Matama-Ira, unde cele opt zeite ale nopților senine, numite Hina-Po-Tea, își întindeau mrejele pentru a prinde sufletele războinicilor și a-i face incapabili de luptă.

N-am mai sfîrși niciodată dacă am enumera legendele, toate legate de mare și cer, care populează încă și azi amintirile locuitorilor insulei. Tiki și Ahuone, Adam și Eva ai tahitienilor, sînt eroii nenumăraților povești în care prințesa Hina, prefăcută în lună, domnește asupra trupurilor femeilor, invincibilul Maui îndreaptă cursul soarelui și un tipar uriaș dă tîrcoale în apa mării vrînd să-nghită insulele. Pînă și credința în Tupahui — fantomele malefice ale nopții — e departe de a fi dispărut cu desăvîrsire.

Dar, chiar dacă are rădăcini adînci în ancestralul Tahiti, chiar dacă ne amintește de paradiziul Tahiti, de cel al răzvrătiților de pe «Bounty», al fugii lui Gauguin, al căsătoriei lui Loti, al evaziunilor lui London sau Maugham — Tahiti a visurilor noastre

din copilărie nu mai e aceeași care ne făcea să ne cumpărăm, pentru a ne scrie temele, o cerneală denumită «albastră ca mările Sudului»...

PAPEETE: UN MARE BAZAR

Papeete e un talmeș-balmeș plin de praf și barăci stil far-west și căsuțe de scinduri acoperite cu tablă. Din cînd în cînd o construcție nouă, strălucitoare, cum ar fi clădirea Poștei sau cea a Băncii, aduc o notă discordantă de modernism. Mici autobuze ticsite brăzdează orașul strecurîndu-se în mijlocul unei circulații delirante. Nu atît din cauza numărului mașinilor — care, deși în creștere, rămîne mic, lăsînd încă să domnească bicicleta — cît datorită concepției cu totul particulare pe care tahitienii o au cu privire la regulile de circulație. Și cum în general străzile nu au trotuare, situația pietonilor e precară.

Papeete are un nume eminent poetic — în tahitiană cuvîntul înseamnă «țîșnit din apă» — dar îl poartă prost, deși există o vedere admirabilă a cheiurilor și cartierelor sale situate la înălțime, a radei, recifului și insulei Moorea, atît de frumoasă încît indigenii o numesc «Insula strălucitoare». Papeete e un mare bazar în care barurile se succed barurilor, unde se poate vinde și cumpăra orice, unde dugheniile își oferă vechiturile, unde cele mai nenorocite boarfe stau alături de bijuteriile și țesăturile cele mai fascinante. E, de asemenea, un caleidoscop de rase, de limbi, un amestec de naționalități în care cei «pe jumătate» formează majoritatea.

Cei numiți «pe jumătate» sînt metișii. Concepția de viață existentă în Tahiti este — ca să nu spunem mai mult — favorabilă dezvoltării lor. Am făcut înconjurul insulei într-un taxi al cărui șofer ilustra perfect situația celor «pe jumătate». Avînd un tată chinez și o mamă tahitiană (ea însăși metisă deoarece tatăl ei era european), se căsătorise tot cu o «semi» — pe jumătate portugheză, pe jumătate caledoniană. Copiii lui erau superbi și era extrem de mîndru de complexitatea arborelui lor genealogic.

Această mîndrie am întîlnit-o deseori. Una dintre fetele care serveau la barul hotelului, Jeanne (mamă tahitiană și tată francez), mi-a arătat într-o zi o fotografie a fetei ei. O puștarică adorabilă de trei ani, strălucind de bucuria de viață. Am admirat-o Jeanne, radiînd de bucurie, a precizat: „Tatăl ei e un «popaa»”. «Popaa» este albul venit în insule mai mult sau mai puțin viziv.

— Dar — a adăugat ea — nu e un «popaa» ca ceilalți. Popaa al meu — spune în sfîrșit — ehe, e monegasc!

Pe lîngă acești popaa banali, de care e plin peste tot, care sînt francezi, americani, australieni sau englezi, evident, un monegasc e o raritate.

De menționat că sus-pomenitul «popaa» s-a întors de mult în Monaco-ul lui natal. Dar Jeanne nu se necăjește. El i-a lăsat o fetiță care face parte dintr-un soi de aristocrație.

«TAMAARAA» LA HUAHINÉ

Tahiti face parte din lumea modernă și va face parte din ea din ce în ce mai mult. O dată cu dezvoltarea transporturilor aeriene și maritime, timpurile călătoriilor îndelungate s-au dus, acum e era «jet»-urilor. Cu sau fără voia cuiva, Tahiti nu mai trăiește și nu va mai trăi niciodată în superba

(Continuare în pag. 24)

F
**GLOB-
REPORTAJ**

INSULA DE VIS LA ORA „JET”-urilor

Seară de «tamaaraa». Așezați în jurul cuptorului acoperit cu pietre încinse, conviviile așteaptă începutul ospățului.

izolare în care insula era menținută de imensitatea Pacificului. Și ideile străpung zidul mai repede decât avioanele.

Această sensibilitate destul de recentă față de lumea exterioară am resimțit-o foarte viu într-o seară deosebită, o seară de «tamaaraa».

«Tamaaraa» este un mare ospăț sărbătoresc tahitian. Pe frunze de bananier puse direct pe pământ, sunt servite mâncăruri specifice tahitiene, gătite în «cuptorul canac» («ahimaa») și stropite cu lapte de cocos. Cuptorul e o groapă săpată în pământ, pe fundul căreia sunt așezate pietre încălzite în prealabil. Se pun deasupra purcei, pești de tot felul, legume înfășurate în frunze fragede, banane sălbatice. Totul e acoperit cu frunze împletite, ca să nu lase să se împrăștiie căldura. După trei-patru ore, cuptorul e deschis și golit potrivit unui anume ceremonial. Așezați pe vine în jurul foilor de bananier, conviviile așteaptă să se mai răcească mâncarea ca să se poată servi stropind bucățile alese cu lapte de cocos sărat. Natural, nici furculițe, nici linguri. Polinezienii se folosesc, cu o dexteritate vexantă pentru profani, de primele trei degete ale minii drepte.

După «tamaaraa», fete și băieți, care purtau cu toții cununi de flori, au dansat «tamurè». Nu eram chiar în Tahiti, ci în Huahiné, una din insulele «De sub vânt», la 35 minute de zbor cu hidroavionul de Papeete. I se spune «A cincea-Lună-căzută-în-apă». Legenda polineziană pretinde, într-adevăr, că la începutul lumii au existat cinci Luni pe cerul Oceaniei. Ele aveau chipuri de femei și vrăjeau pe cel care le privea prea îndelung. Dar într-o zi ele însele l-au privit prea mult pe Tauroa, marele zeu, creatorul tuturor lucrurilor. Amețite, au căzut în mare și au devenit insulele Bora-Bora, Aimeo, Raiatea, Tubai-Manu și Huahiné.

Tamaaraa avea loc seara, în apropiere de Maeva, un sat construit în parte pe piloni.

Cerul era luminos cu toate că era noapte, se vedeau stele necunoscute mie. Farmecul pe care îl căutasem atât de mult era aici, în fața mea. Nu mai era Papeete cu plăcerile lui comerciale, cu escadroanele de turiști, cu vacarmul și băuturile lui. Departe de peisajele de ilustrată și de afiș, trăiam una dintre acele clipe atât de desăvârșite încât aproape că îți se strânge inima.

Se aprinseseră torțe și vorbeam despre mare. Popor de navigatori, polinezienii sunt mari amatori de povestiri de călătorie. Am vorbit despre Pacific, insulele lui și despre pământurile care-l mărginesc. Așa am ajuns să le spun că am fost în Japonia. Și le-am povestit despre Hiroshima.

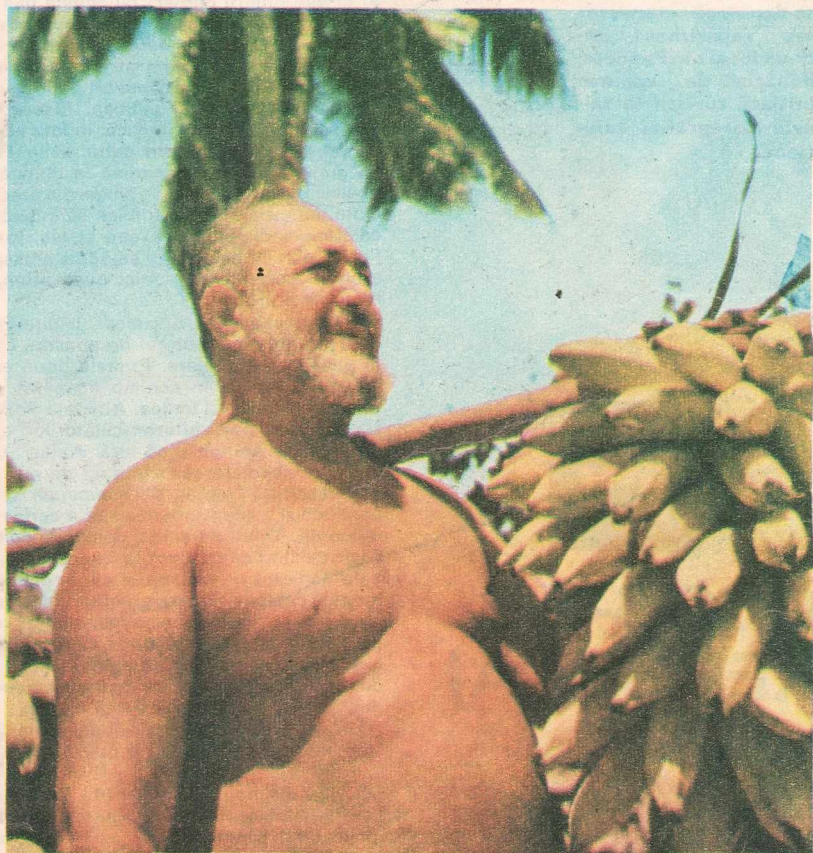
N-am vorbit mult și nu m-am adresat decât aceluia care stăteau lângă mine. Noaptea era încă răcoroasă și se părea că zorile nu vor mai veni niciodată. Hina, luna-mamă, strălucea oglindită în apa în care căzuse surioara ei.

În Tahiti, la sosire, îți se dă un colier de flori. Dar când pleci, prietenii te încarcă cu coliere de scoici. Dacă ai multe, înseamnă că ai mulți prieteni. Stewardesele de pe liniile aeriene ce deservesc insula pregătesc săculețe speciale din material plastic pentru ca în avion, scoțându-ți colierele, să le poți păstra cât mai bine.

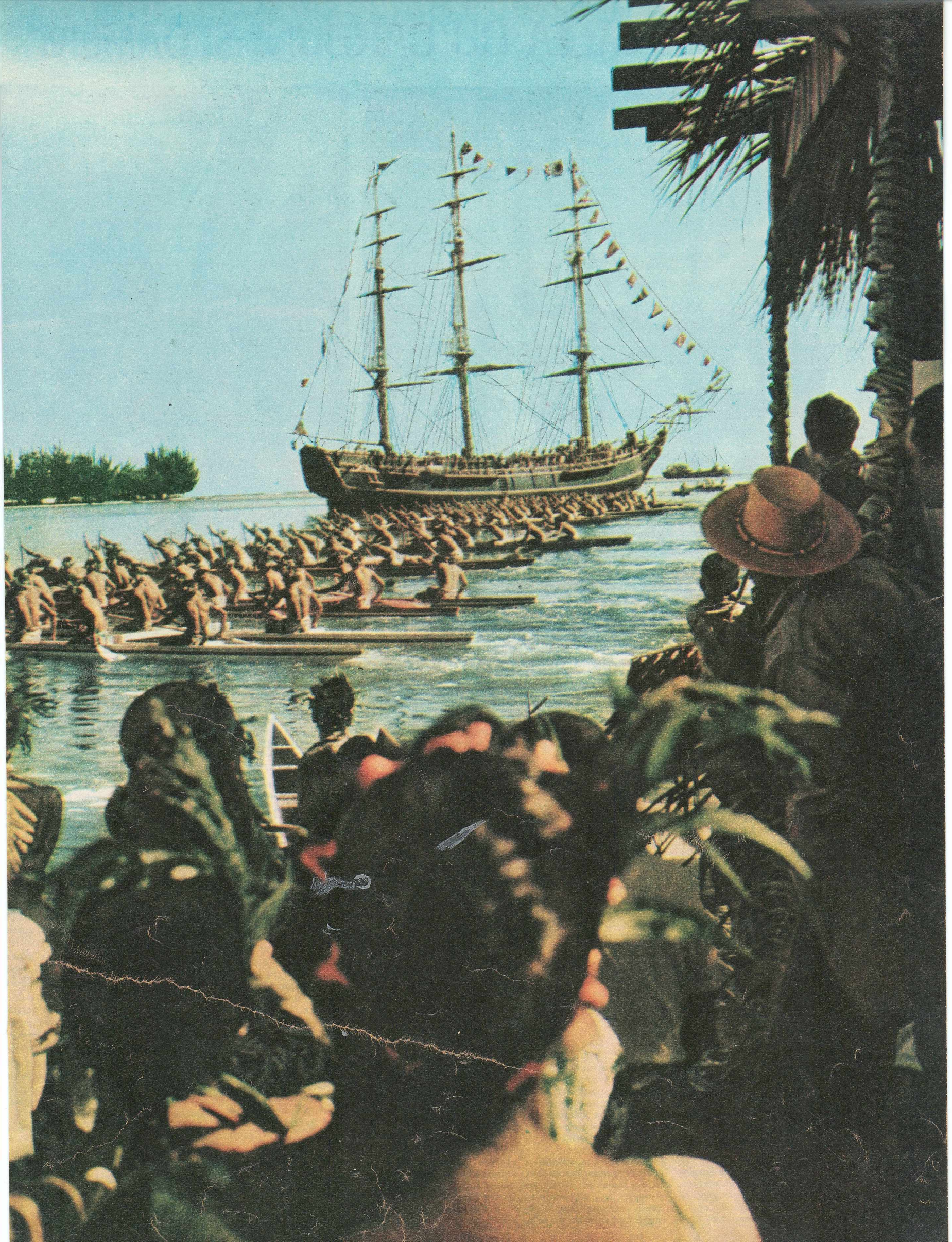
Aveam multe coliere, dar printre ele era unul pe care-l preferam. Îmi fusese dăruit, cu opt zile în urmă, la plecarea mea din Huahiné, de unul dintre conviviile de la «Tamaaraa» — un tânăr șters, care vorbise puțin. Dar se vede că ascultase. Căci din cele două fraze cam incilcitate pe care mi le-a adresat am înțeles că-mi dăruia acest colier și pentru că fusese impresionat de felul în care vorbisem despre Hiroshima. Cu câțiva ani înainte, un băiat ca el n-ar fi avut, desigur, o asemenea reacție.

Traducere de Felicia DAN

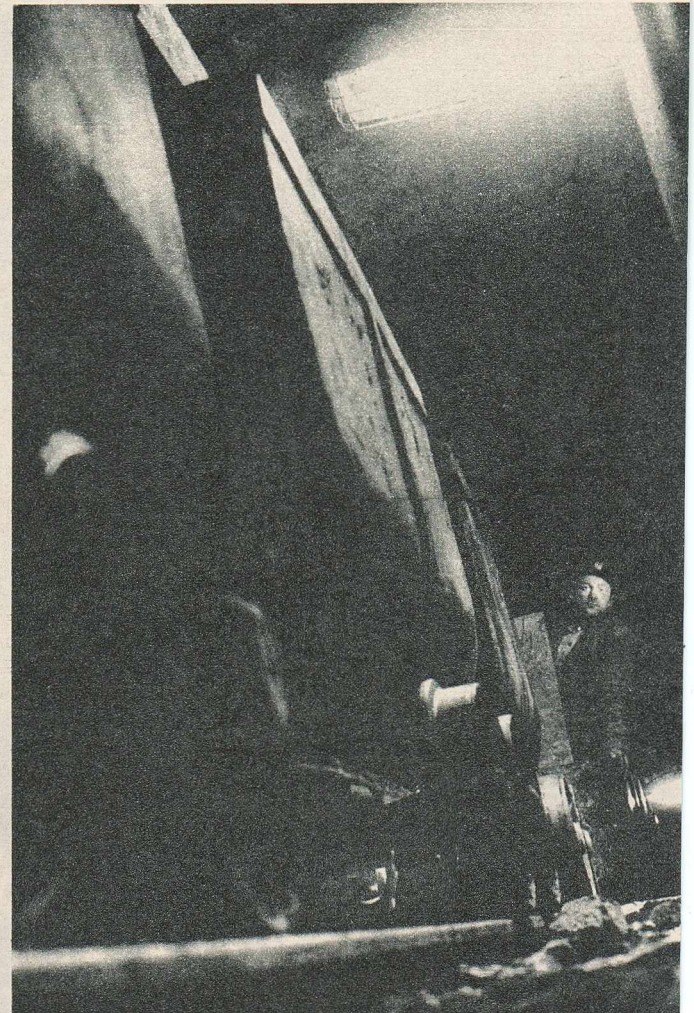
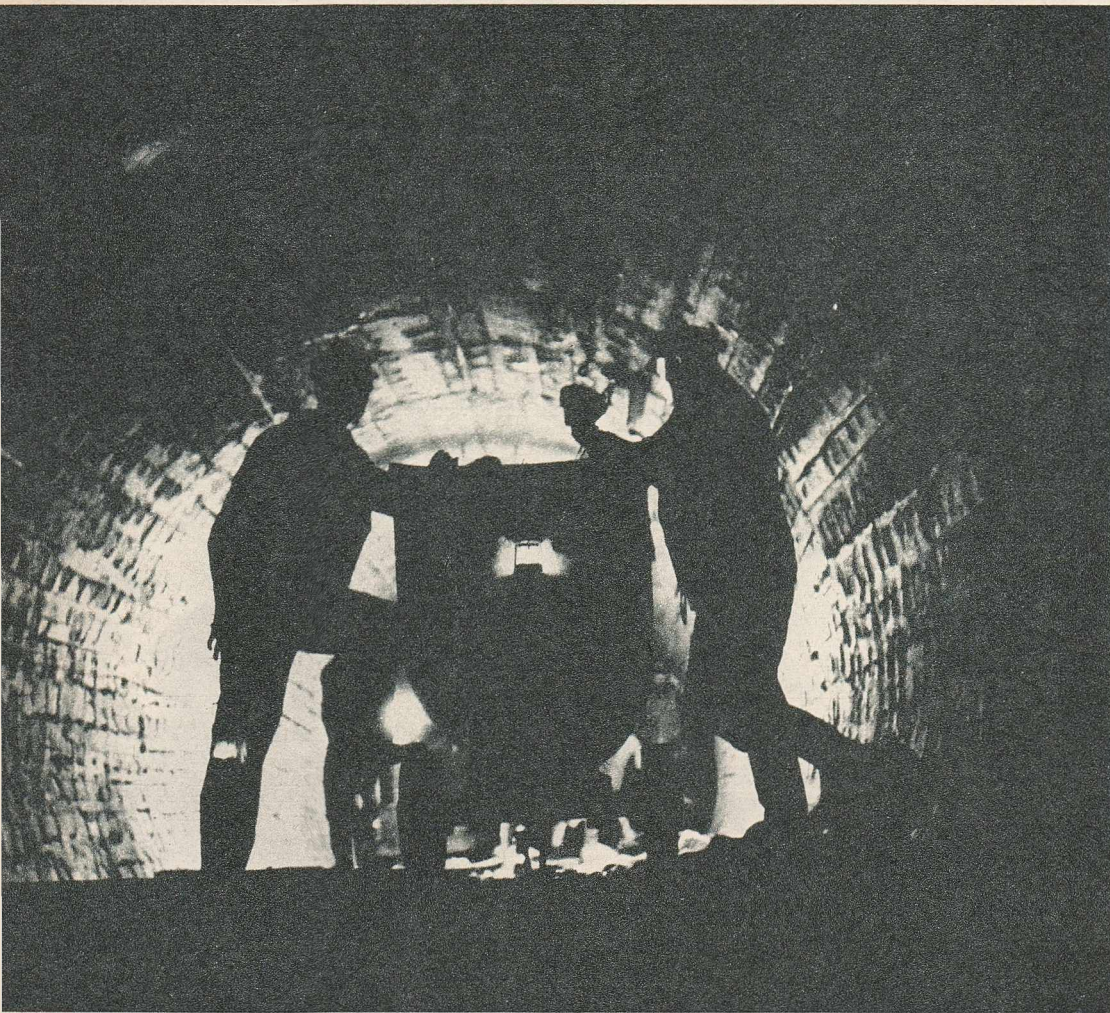
Străinii care pleacă pe calea apelor sunt însoțiți de un alai întreg de pirogi și ambarcații cu înfățișare desuetă. Nimic nu este precupețit pentru a menține reputația de meleag de vis a insulei.

Este fiul unui tată celebru — mai precis, unul dintre descendenții săi tahitieni. A moștenit meseria care i-a adus părintelui său o reputație mondială și își semnează tablourile așa cum și le semna și acesta: Gauguin.

POPAS IN VALEA CU CĂRBUNI ȘI OAMENI

▲ O evocare a acelor triste convoaie de cai, orbiți de întunericul nesfârșit al minei, care trăgeau pe șinele subterane șirurile de vagonete nu-și mai are locul azi, când din tot ce a reprezentat acest stadiu al mineritului n-a rămas decât amintirea. O tehnică cu multiple ramificații, legată de evoluția transportului în galerii a adus în actualitate probleme de neconceput cu nu mai două-trei decenii în urmă. Tracțiunea diesel și electrică a înălțat definitiv efortul uman și chiar dirijarea și conducerea trenurilor cu cărbuni numai e sarcina exclusivă a creierului omenesc. În Valea Jiului, multiplele rețele de linii, triajele subterane, punctele de încărcare și descărcare a vagonetelor au fost dotate cu instalații mecanizate care asigură nu numai ușurarea oricărui efort, dar și o foarte ridicată productivitate a muncii.

Iată, în fotografie, un tren de vagonete care deplasează, spre gura minei, într-o singură cursă, sute de tone de cărbuni.

(Urmare din pag. 7)

După 23 August 1944, se succed anii marilor creșteri: 1951 — 2 926 000 tone, depășirea celei mai ridicate producții din întreaga istorie capitalistică a Văii Jiului. 1952 — peste 3 000 000. 8 ani mai târziu, peste 4 000 000 tone, după 3 ani — 5 000 000, după alți 4 ani — 6 000 000. În august 1968 e planificată atingerea cifrei de 7 000 000 tone cărbune.

Întreaga existență a văii stă sub semnul acestei dinamici industriale. Dar cit de îndepărtată ne apare lumea cuprinsă în cartea lui Geo Bogza de la a cărei apariție n-a trecut nici un sfert de veac...

*

Sînt multe lucruri de văzut în Valea Jiului. Dar aici esențialul se petrece sub pământ.

Dintr-o imagine vetustă a mineritului, ciocanele încrucișate pe frontispiciul minei evocă acel fior de neliniște cu care, la fiecare intrare în șut, atîtea generații de mineri au urcat în colivia ascensorului... Locomotive electrice și diesel circulînd prin galerii, prin triaje subterane, și uneori ieșind la suprafață cu convoaie lungi de vagonete, te fac să te întrebî ce impresie ar fi putut să-ți lase vederea cailor orbi din minele de odinioară. Dar întrebarea rămîne fără răspuns, tot așa cum nu se mai poate imagina cum s-a putut lucra cu tîrnăcopul în aceste abataje armate cu oțel, în care mașina de havat și perforatorul par singurele unelte posibile. Ne interesăm de aeraj care este,

se pare, esențialul mijloc de luptă împotriva temutului gaz grizu și unul din mijloacele eficiente împotriva prafului silicogen.

— Ventilatoarele au ajuns la capacitatea de pînă la 6 000 mc pe minut. Sînt mașini puternice și minele achiziționează mereu altele noi. Gazul grizu? Există în dotația combinatului carbonifer un telegrizometru, instalație scumpă, încă puțin răspîdită chiar în țările care au inventat-o — Franța și Uniunea Sovietică. Ea stabilește automat, de la distanță, concentrația de metan în aer. Cît despre condițiile de muncă ale minerilor, ce s-ar putea spune? Mecanizarea tăierii și a transportului nu mai sînt de mult noutăți. Altul e mineritul în ziua de azi.

Rămînem la această constatare generală, pentru că într-adevăr mineritul nu mai are nimic din înspăimîntătorul profil pe care i-l-au schițat martorii din trecut. O știe toată lumea.

*

Să ne aducem aminte de haina pe care, într-o dimineață cu soare, Sighetul Iuliana o scoate afară la aer (Geo Bogza: «Oameni și cărbuni în Valea Jiului»).

— E haina bărbatului meu. Cu ea l-am găsit atunci cînd l-am împușcat în curtea uzinei...

Și mai departe...

«Sub lumina blindă a soarelui de toamnă, așezată pe speteaza unui scaun, haina pare un obraz omenesc, boțit și negru. În postavul ieftin, gaura glonțului se vede între umeri, cu puțin sînge închegat pe margini... În această

Reporterul de acum un sfert de veac observa că o mină de cărbuni este, în același timp, o imensă pădure de brazi, sfirtecată de presiunea enormă a rocilor. Minerul lucra cu ciocanul într-o mină și securea într-alta. Cînd stratul întra «în presiunea brazii «cîntau». Vibrația stranie cu care trunchiurile fixate în galerii prevestea surparea era unul dintre elementele sunete pe care orice miner trebuia să învețe să le distingă, la începutul carierei lui.

Dar iată că pădurile de la suprafață nu mai trebuie aduse în subteran. Armatură metalică, cu ancore, site de protecție, stâlpi metalici telescopici înlătură, cu un foarte ridicat grad de siguranță, pericolul surpării. Acest lucru se întîlnește în Valea Jiului nu numai în minele noi — Dilja, Paroșeni, Uricani (redeschisă pe schelet nou Livezeni ș.a. — ci și în cele vechi, reutilitate și modernizate. În fotografie: aspect dintr-o galerie subterană, la Petroșeni.

haină aspră a murit, pentru dreptatea clasei sale, unul din minerii Văii Jiului ».

Amintirea istoricelor lupte de clasă din august 1929 nu s-a stins cîtuși de puțin. În memoria generațiilor, mai vechi sau mai noi, faptele istorice ale înaintașilor au căpătat valoare de simbol, și fiecare știe că inima fierbinte a văii a bătut atunci pentru viitorul țării, că jertfele au avut ecou în victoriile întregii noastre clase muncitoare. N-au fost uitați eroii Lupenilor. Mai sînt încă oameni care i-au cunoscut, și cînd vorbesc despre ei, tineri sau bătrîni, le spun pe nume, adăugînd cuvîntul Baci — Dionisie-Baci, Vasile-Baci, Ilarie-Baci — ca unor apropiați prieteni, ca unor rude dragi. În repertoriul fanfarei, care e o tradițională instituție artistică a tuturor așezărilor miniere din lume, figurează un cîntec ce-ți lasă o impresie cutremurătoare, ca o simfonie de Beethoven. L-a compus un necunoscut acum 30 și mai bine de ani. Cînd vine în fanfară un instrumentist nou, n-are nevoie să-l învețe. Îl știe din copilărie. Toți copiii îl știu. În straniile inflexiuni ale acestei melopei triste dar cu puternice accente eroice răzbat ecouri ale unor crîncene lupte care au cutremurat, de-a lungul anilor, acest spațiu al jertfei dintre Retezat și Parîng.

*

Zi de duminică la Petroșeni, în vara fierbinte a centenarului. Cîțiva copii se plimbă prin parc; în fața unei vitrine de pe strada principală, un grup de munteni localnici,

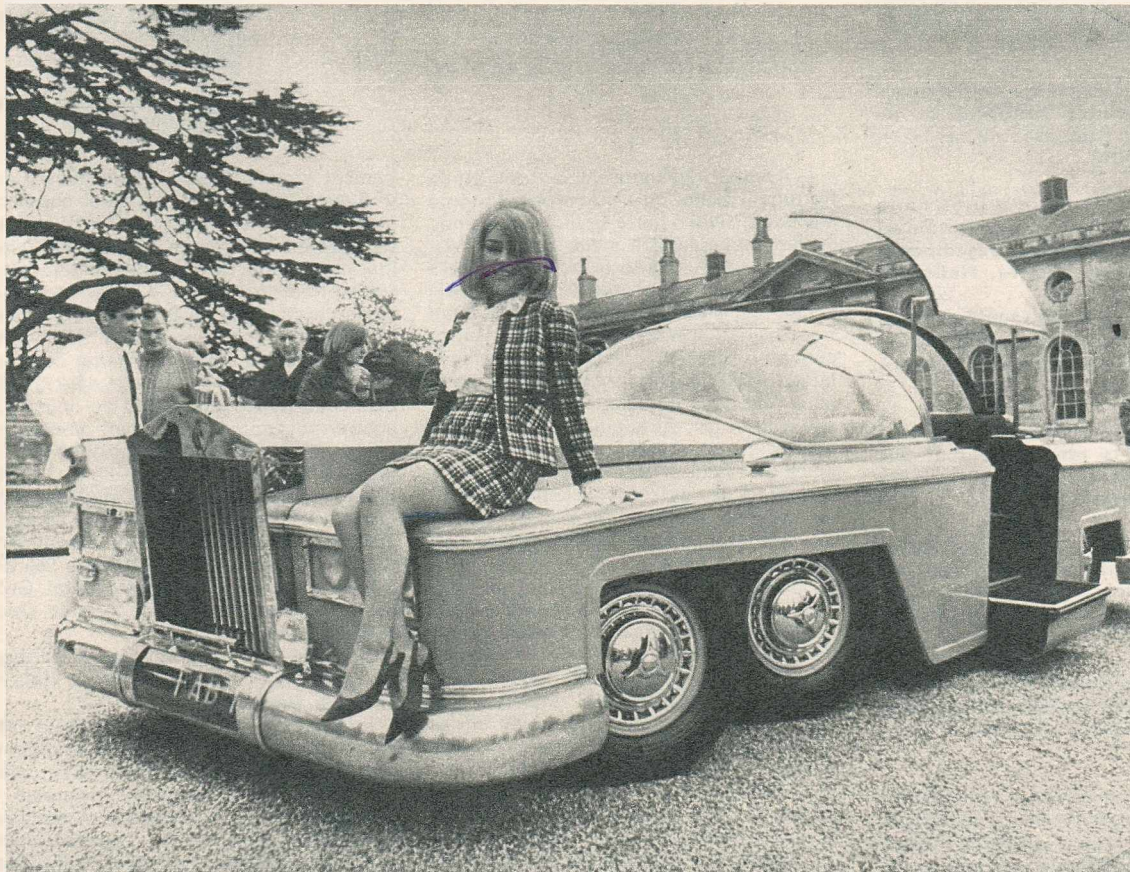
cu costumele lor de urmași ai dacilor (ceci e, desigur, o ipoteză dar aici are valoare de certitudine), s-a oprit să comenteze ceva. Atmosferă de stațiune balneoclimaterică; o liniște nefirească umple spațiul văii, pînă dincolo de crestele verzi a munților. Știm ce se petrece la cîteva metri, în abataje. Am fost ieri, alaltăieri, altădată. Aici nu răzbat ecouri. Semnele minei s-au șters și am vrea să ghicim ca trecător e miner și care nu, dar aceasta se mai poate afla numai cu ajutorul aparatelor.

Am căutat în colonii tristețea probe bială a acestor așezări. N-am găsit-o. Ne-am ieșit în cale parculețe cu gazon și flori de la ferestrele apartamentelor.

Ce e de consemnat din toate acestea? Evident, nimic nou. Doar cărbunele, pulsul din adînc într-un continuu crescendo cantativ și tot ce se leagă de el: oameni care intră și ies din șut, orașelele răsărînd alb din umbra adîncă a văii. Și telefonul sunînd în biroul inginerului șef de producție, la oră tîrzie, cînd aproape toți funcționarii combinatului carbonifer au plecat.

— Alo, o sută de mii tone? Bine, Anto Baci, bine.

Bate vîntul în brazii din parc și nu se aude nimic altceva, deși acolo, în subteran, mîinile de havat lucrează și fac un zgomot care ar putea fi numit infernal, dar numai de cel care intră cu amintirea unor impresii notate de martorii altor generații.

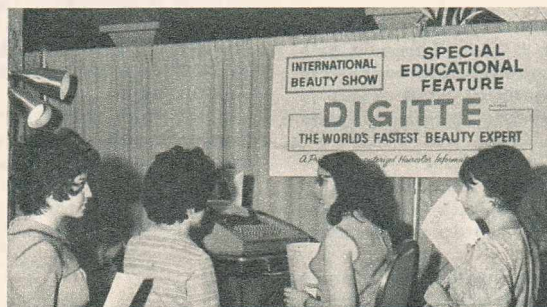
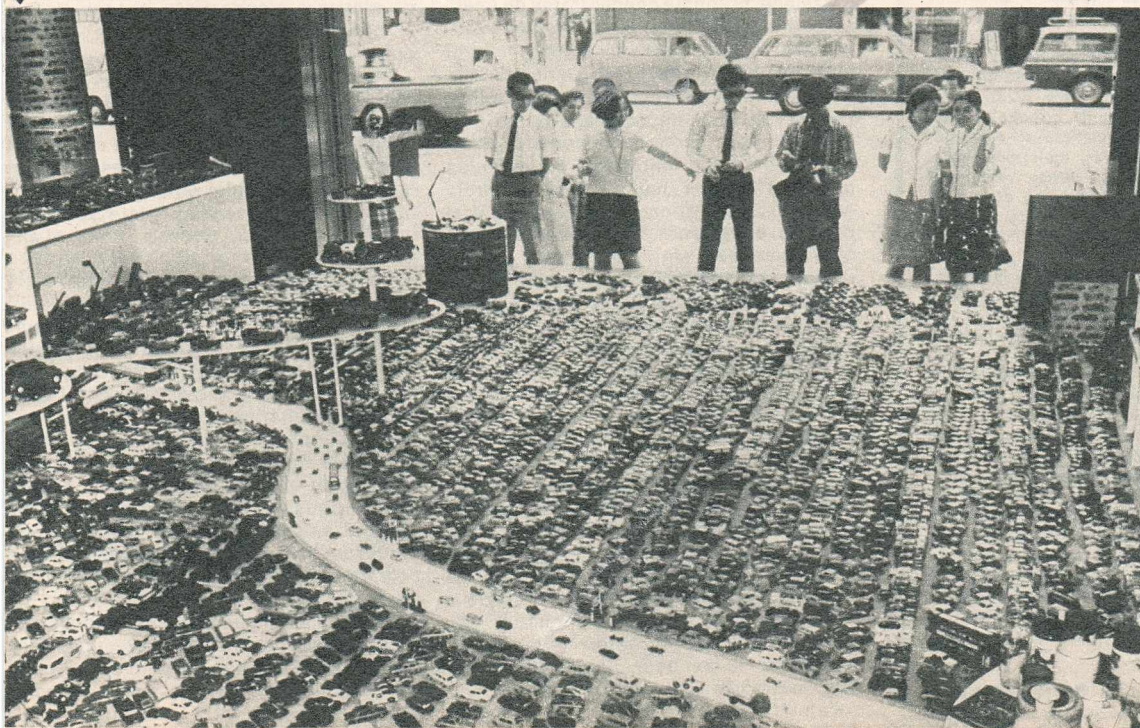

▲ **CEA MAI MARE...**

La o recepție care a avut loc recent la reședința ducelui de Bedford, din Woburn Abbey (Bedfordshire), și-a făcut apariția această uluitoare mașină roșie caracterizată chiar de «high-life»-ul britanic drept «cea mai mare, mai scumpă și mai extravagantă mașină din lume». Este versiunea în mărime naturală a automobilului folosit de televiziunea britanică într-un film serial, iar actrița Penny Snow, pe care o vedeți în fotografie (și care va întreprinde cu această mașină un tur al Angliei), a fost aleasă ad-hoc, din pricina extraordinarei ei asemănări cu păpușa Lady Penelope, eroina pomenitului serial.

... **ȘI CELE MAI MICI**

Mai mult de 10 000 de autovehicule miniaturale construite din metal, lemn sau material plastic au fost prezentate la Expoziția de mini-auto de la Tokyo, organizată de Clubul mini-automobilelor japonezi.

▲ **FII FRUMOASĂ PRIN COMPUTER!**

La New York a fost creat un dispozitiv electronic botezat «Digitte», care — pe baza unor date succinte prezentate de solicitante — dă indicații precise asupra siluetei, pieptănăturii și culorii de păr care corespund în mod ideal Costinzei respective.

După cum se vede din fotografie, «Digitte» nu șomează.

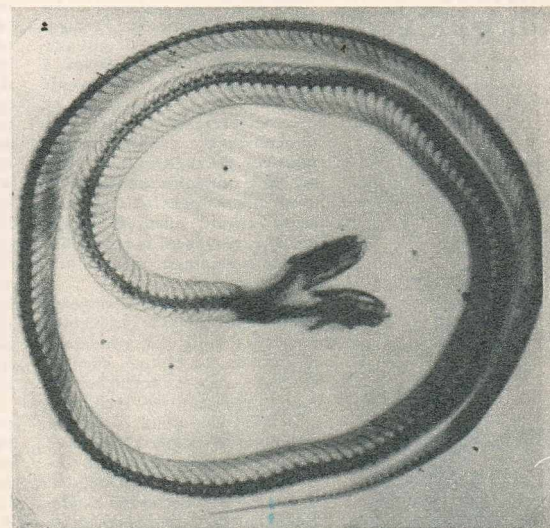
PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

- O editură din Statele Unite a publicat recent un «Dicționar al îngerilor» care conține nu mai puțin de 3 406 nume de îngeri extrase din «scrierile biblice, rabinice și cabalistice, însoțite de «date biografice» și de notițe despre particularitățile fiecăruia.
- Din 477 de clădiri controlate în ultima vreme la Paris, 179 au fost găsite în pericol de prăbușire din cauza termitelor cuibărite în zidurile lor. S-a instituit un mare premiu pentru cea mai bună soluție de consolidare a zidurilor macerate.
- Trei cetățeni din Limoges (Franța) au câștigat lozul cel mare la loterie, dar au constatat că pierduseră biletul cumpărat. Disperați, toți trei s-au apucat să răscolească groapa în care se aruncă gunoii orașului. După trei zile de căutare asidue și-au găsit biletul pe care cel care-l păstrase îl aruncase din neatenție la gunoi. În modul acesta s-ar putea spune că au câștigat de două ori același loz.
- Prima expoziție de grafică artistică produsă de un creier electronic va fi deschisă în curând la New York. Pictorul Clive Stones, care a avut această idee, a declarat că n-a făcut decît să sugereze subiectele și robotul i le-a executat pe moment, într-o manieră care — pretinde el — va stîrni senzație.
- Un grup de cercetători sovietici experimentează la Anadyr, în Kamceatka, folosirea ierburilor congelate pentru hrana vitelor pe timpul iernii. Păstrindu-și toate elementele nutritive și toate vitaminele, iarba congelată poate fi expediată în orice regiuni ale țării, în uriașe containere frigorifice, ca și alimentele destinate omului. Iar vitele hrănite astfel se comportă mult mai bine și au o lactație abundentă și prelungită.
- «Conduceți cu atenție, dr. Barnard așteaptă», iată textul unui afiș pentru securitatea rutieră, propus de o revistă, medicală din Republica Sud-Africană.
- O casă de filme din S.U.A. a publicat următorul anunț: «Angajați spărgători profesioniști în funcția de consultanți tehnici». Au sosit imediat 87 de oferte «serioase».
- Doamna Noemi Mignot din Cherbourg, care a fost pensionată în anul 1921 din cauza sănătății ei foarte precare, a decedat recent în vîrstă de 106 ani...

COLIERUL DE PERLE

„SALUTĂRI DIN VACANȚĂ“

- «Am vizitat mormîntul lui Vergiliu în Italia. Ce idee curioasă să-l înmorminteze atît de aproape de calea ferată».
- «Sîntem la Roma, așezată, cum știți, pe șapte coline, dar cum soful meu e astmatic, nu vom putea urca decît una, pe care este clădit orașul».
- «Aici este foarte multă lume și distracțiile au început să ne plictisească. Cînd plictiseala ne doboară, încercăm să ne mai distrăm și noi, amuzîndu-ne».
- «Am făcut și numeroase ascensiuni. Este destul de ușor de urcat. Totul e ca piciorul care se află în spate să nu părăsească solul pînă ce cel dinainte nu s-a sprijinit cumva».
- «Portul e plin de marinari. Abia acum îmi dau seama cît de utili și necesari sînt acești oameni. Fără ei, marina nici n-ar exista».
- «Metropolitanul din New York mi s-a părut un adevărat cavou. Nu știu de ce nu l-au denumit necropolitan».
- «Louis a stat prea mult la soare și și-a ars pielea. Din fericire, deși erau 29 grade la soare, nu l-au ars toate; doctorul a spus că are o arsură de gradul 3».
- «Această arhitectură gotică, antică și de demult, este — se spune — de proveniență arabă».
- «Am vizitat la Pompei, descoperit sub cenușă, un frumos restaurant, de fapt o sală de mese restaurată — de unde, probabil, și numele».
- «Australia este celebră în canguri, niște animale foarte caraghioase care au un buzunar pe burta, în care se ascund în caz de pericol».

ȘARPELE CU DOUĂ CAPETE

Tot hoinărind pe plaja Del Mar din California, un băiețel a găsit acest produs senzațional al naturii, un șarpe (viu) cu două capete. Specialiștii cercetează cu justificat interes acest fenomen rarissim. Printre alte observații deosebit de importante este aceea că cele două capete, deși hrănesc același stomac, dau între ele o luptă pe viață și pe moarte pentru fiecare musculiță sau șopîrlă ce li se oferă.

- GENEVA** — «Racolajul de creiere» manifestă tendințe îngrijorătoare de creștere. Revista Uniunii studenților din Elveția dă alarma: exodul oamenilor de știință este un pericol; peste 150 de profesori elvețieni au plecat definitiv în R.F.G.
- ATENA** — După studii îndelungate, specialiștii au găsit o soluție practică pentru conservarea Partenonului. Templul de pe Acropole va fi acoperit cu o peliculă transparentă care îi va apăra zidurile antice de caria timpului.
- MÜNCHEN** — Întrebat de ziariști cine ar trebui să fie viitorul președinte al R.F.G., Franz Josef Strauss a indicat drept «candidați acceptabili» (pentru partidul său) pe actualul președinte al Bundestagului, Gerstenmaier, și pe Walter Hallstein.
- SAIGON** — Un tribunal militar a condamnat la cinci ani închisoare pe avocatul Truong Din, pentru că acesta s-a pronunțat în mod public pentru tratative cu Frontul Național de Eliberare (F.N.E.) din Vietnamul de sud.
- LYON** — Prof. John Higginson, directorul Centrului internațional de cercetări oncologice, a declarat că pînă în prezent sînt depistate 7 milioane de substanțe chimice care, administrate cobailor, provoacă nemijlocit cancerul.
- PASUL BRENNER** — Printr-o notă adresată autorităților vamale italiene, Automobil-clubul vest-german protestează energic în legătură cu faptul că datorită controlului greoi al oamenilor, mașinile cu turiști vest-germani sînt obligate să stea «la coadă» cîte 7 ore la punctul de trecere în Italia.
- PARIS** — Cea mai recentă pasiune a turiștilor americani: pietrele de caldarim din Cartierul Latin. De unde înainte le cumpărau doar cu cîte un franc, după evenimintele din mai ei oferă pînă la 30-40 de franci de bucată.
- LONDRA** — John Light, un temerar scafandru american, se pregătește să tenteze cu echipa sa o scufundare pînă la 95 metri adîncime pentru a recupera «comoara de cupru» aflată la bordul vasului «Lusitania», scufundat în 1915 de un submarin german în largul litoralului irlandez.
- ROMA** — După îndelungate dezbateri, un tribunal italian a anulat acuzația de bigamie la adresa soților Sophia Loren—Carlo Ponti. Actul de căsătorie din Mexic (1957) fiind considerat nul din «vicii de formă», s-a admis drept legal cel de la Paris — obținut în 1966 — după ce Ponti a obținut cetățenia franceză.
- PRAGA** — Consilierul economic Milan Horalek a declarat într-un interviu acordat presei străine că Japonia va construi în Cehoslovacia o uzină de automobile «Toyota» sau «Honda».
- MANILA** — În dreptul insulei San Vicente, un vas pescăresc filipinez a fost luat cu asalt și scufundat de... șobolani de apă. Invazia a fost atât de masivă și rapidă, încît nici un vas din apropiere nu a putut să intervină pentru împiedicarea naufragiului.

FLACĂRA INTERVIU

„ANGOLA — ȚARA MEA...”

de vorbă cu Antonio MACEDO,
conducător al organizației de tineret a M.P.L.A.

— Angola înseamnă un teritoriu cit 14 Portugalia la un loc — ne spune Antonio Macedo. Privești o hartă și vă veți convinge de dimensiunile țării mele, care la Lisboa este denumită «provincie portugheză de peste mări». Istoria Angolei a fost scrisă cu singele milioane de negri transformați în sclavi. Niciodată nu se vor cunoaște cifrele exacte. Desigur, azi legile interzic sclavia. Dar în Angola ea nu și-a schimbat decît numele.

Vorbind rar, străduindu-se să releve esențialul, interlocutorul nostru ne schițează un tablou al țării sale.

— Șeful de post, teribilul «chefe do posto», rămîne stăpînul absolut al satelor din districtul pe care îl conduce. Cînd un plantator alb, de pildă, are nevoie de brațe de muncă se adresează șefului de post, de la care cumpără «marfa neagră». Marfa aceasta este de asemeni uneori exportată. Zeci de mii de muncitori sînt «trimiși să lucreze» în minele din Republica Sudafricană sau în Rhodesia. «Munca... civilizează» — afirmau și continuă să afirme cu ipocrizie colonialiștii. Despre «civilizația» pe care Portugalia o propagă în Angola vorbesc limpede cifrele: 99 la sută din populație este analfabetă; la 25 000 de locuitori revine un singur medic; un spital la... 280 000 de locuitori. Să mai adăugăm că 90 la sută dintre medici sînt concentrați în orașe. Autoritățile se comportă nemilos. Ele nu admit nici un gest de împotrivire. «Suspecții» sînt încărcăți în ducele poliției și sîrșesc pe o insulă din arhipelagul Capului Verde.

În urmă doar cu cîțiva ani Lisboa mai considera colonia sa africană drept o «zonă a tăcerii». Era însă o iluzie, dezmințită categoric de ceea ce se petrece aici începînd dintr-o noapte de februarie a anului 1961, cînd aproximativ o mie de

oameni și-au părăsit colibe mizere din cartierele africane ale capitalei angoleze și au tras primele focuri ale luptei armate de eliberare. Grupurile de partizani, slab înarmate, lipsite de pregătire militară, s-au transformat în prezent în puternice detașamente capabile să lovească pe inamic — ne relatează interlocutorul nostru. Concludent pentru impusul armatei coloniale este faptul că Portugalia, care în 1961 dislocase în Angola 30 000 de soldați, a socotit necesar să aducă aci pînă acum peste 70 000 de soldați portughezi. În prezent, Mișcarea populară pentru eliberarea Angolei (M.P.L.A.) desfășoară operațiuni militare în 8 din cele 15 districte ale țării. Districtul Moxico (cu o suprafață de 199 786 kmp și o populație de 266 709 locuitori) a fost în întregime eliberat. Grupuri de rezistență au fost formate chiar și în marile orașe.

O ultimă întrebare pe care o adresez interlocutorului meu se referă la viața în regiunile eliberate.

— În aceste regiuni M.P.L.A. trece examenul muncii administrative și de organizare economică. Am constituit pe suprafețe întinse consilii populare, expresie a noilor realități. Aceste consilii au multiple îndatoriri: asigurarea aprovizionării populației, crearea unor școli, lichidarea treptată a analfabetismului, instrucția sanitară, pregătirea militară a tineretului etc. Peste 100 000 de angolezi și-au pierdut viața în cursul «operațiunilor de curățire» întreprinse de colonialiști. Sute de mii de locuitori s-au refugiat în țările vecine. Așezări întregi au devenit ruine. Dar Angola care singerează are încredere în ziua ei de mîine. Angola, țara mea, va fi liberă — încheie Antonio Macedo. Vă asigur.

M. RAMURĂ

RIO DE JANEIRO

IMPLICAȚIILE AFACERII CU PĂMÎNTUL

Correspondență specială de la V. OROS

Un fenomen mai vechi, care preocupă în cel mai înalt grad autoritățile federale braziliene, și anume concentrarea de imense suprafețe de teren în mîinile unor proprietari străini, face în acest moment obiectul unor vii dezbateri parlamentare. În repetate rînduri reprezentanți ai opiniei publice, inclusiv deputați aparținînd grupării politice progubernamentale «Arena», au denunțat fenomenul ca periculos pentru interesele naționale și de ordin economic. Ca urmare, s-a constituit o comisie parlamentară de investigații, ale cărei concluzii sînt centralizate într-un voluminos raport. De mai multă vreme în statele Amazon, Goiás, Mato Grosso, Parã, Acre, Maranhão și Bahia, magnații străini achiziționează masiv suprafețe de pămînt, fie direct, fie prin intermediul unor firme sau persoane «juridicește» braziliene. Cercetările au scos la iveală tranzacții scandaloase, în care pămînturile au fost achiziționate fără acte legale sau cu acte false și mai întotdeauna la prețuri derizorii; s-au înregistrat cazuri cînd cu un dolar s-au «cumpărat» cinci hectare, lucru recunoscut în fața autorităților de către unul din afaceriști. Cei mai mulți dintre proprietarii străini nu utilizează de loc pentru agricultură pămînturile obținute la prețuri mici, ci se mărginesc la extracția ilegală de mineuri strategice, în primul rînd radioactive, care sînt trimise peste hotarele Braziliei.

Serviciul de informații al forțelor aeriene a depistat circa patru sute de terenuri de aterizare clandestine, în zone izolate și greu de supravegheat, care servesc operațiilor de contrabandă cu minereuri.

Este cunoscut cazul nord-americanului Stanley Sellig, invitat la un moment dat să explice prin ce modalități a izbutit să ajungă proprietar a 600 000 ha de pămînt brazilian, suprafață ce depășește de trei ori pe cea a statului Guanabara. Acum, raportul comisiei parlamentare scoate la iveală că, în Mato Grosso, firma «Lancashire Investment» stăpînește aproape un milion de hectare. În același timp există cel puțin două duzini de alte proprietăți străine între 120 000 și 430 000 ha, cum sînt cele aparținînd superlatifundarilor James Bryan, Richard Morrow, Cork Stinson, Lee Newton, Victor Calwell și alții. În afară de americani, există și cîțiva magnați vest-germani, olandezi și japonezi. Principele Rainier din Monaco posedă și el un teren în Mato Grosso, cu o suprafață de douăsprezece ori mai mare decît propriul său principat, dar față de standardele instituite aici de americani, principala intră doar în categoria proprietarilor de mîna a treia.

Raportul comisiei parlamentare de investigații recomandă puterii executive anularea urgentă a tuturor actelor de proprietate obținute de străini prin procedee ilegale și exproprierea acestora.

MICA SERENADĂ

Dintr-un număr recent al publicației «Diário da Manhã», oficios salazarist, desprind o declarație a președintelui Portugaliei, dl. Americo Tomás: «În alte țări, afirmația că dragostea e preferabilă războiului a devenit un loc comun. Tocuși, cei ce proclamă aceasta nu o fac atît din convingere, cît din interese politice. Portughezul nu este așa. El a optat dintotdeauna în mod sincer pentru dragoste, atunci cînd a putut să aleagă între ea și război. Și totuși din dragoste susținem noi azi războiul din Africa».

Lăsînd la o parte stringența logicii ce se desprinde din această exegeză a sufletului invadatorilor, este de observat că, dacă — efectiv — poporul portughez s-a dovedit din cele mai vechi timpuri blind și pașnic, în schimb nimeni nu se aștepta să găsească atîta rezervă de duioșie și tandrețe la oficialitățile portugheze. În lumina noii declarații a d-lui Tomás ne apar însă mai de înteles o serie de elemente. Să luăm, bunăoară, bugetul Portugaliei pe anul trecut. Din totalul de 22 de milioane de escudos, 10 233 000 au fost destinate cheltuielilor militare. Ferocitate? Nu: suflet de trubadur. Sînt bani destinați serenadelor pe care le cîntă trupele colonialiste portugheze popoarelor Angolei, Guineei (Bis-

sau), Mozambicului și altor colonii. Dar pentru că vorbim de serenade, suflet sentimental și... bătlîii, să amintesc de un cavaler medieval care a declarat o dată între două cruciade: E mai ușor să mori pentru femeia iubită decît să trăiești vreme îndelungată cu ea. Citez acest cuvînt străvechi pentru a spune că autoritățile portugheze se dovedesc, în amorul lor, mult mai fidele. Într-adevăr, însuși premierul Salazar, întrebat nu demult de un reporter al revistei argentinene «Extra» cît crede că vor rămîne colonialiștii portughezi în Africa, a răspuns cu modestie: «E chestie de secole: cam 300—500 de ani». (La îndrăgostiți precizia cifrelor n-a fost niciodată partea cea mai tare.)

Dar ceea ce întristează pe dregătorii portughezi este că popoarele africane subjugate nu vor de loc să se lase impresionate de efuziunile lirico-colonialiste. Lipsiți de ureche pentru genul acesta de muzică, locuitorii coloniilor portugheze răspund în schimb cu acțiuni armonizate care grăbesc tic-tacul istoriei, a-probiînd clipele cînd invadatorii vor trebui să-și întoneze singura melodie convingătoare: marșul retragerii acasă, în pas alergător.

L. SĂRĂTEANU

COMENTARIU

Evoluție turcă

de Silviu BRUCAN

Recentele manifestații antiamericane cu prilejul sosirii la Istanbul a vaselor flotei a șasea americane marchează o evoluție politică semnificativă a opiniei publice turce.

Multă vreme în perioada postbelică, Turcia — denumită printr-o curiozitate geografică «flancul sud-estic al Occidentului» — a fost considerată la Washington ca unul dintre aliații cei mai fideli și mai docili. Era dată drept exemplu pomptitudinea cu care guvernul turc al vremii a trimis în Coreea mii de soldați turci pentru a lupta «dezinteresat» în folosul unei cauze americane cu care poporul turc nu avea într-adevăr nimic comun. Pornind de la aceeași premisă, comandanții americani în Coreea au folosit trupele turcești în cele mai riscante misiuni militare, privilegiu care și-a găsit expresia în procentajul mult mai ridicat de soldați turci morți, în raport cu cei americani, compensat de altfel cu numeroase decorații post-mortem și elogi în presa de peste ocean. Nu lipseau nici obișnuitele comparații dintre costul întreținerii unui soldat american și a unui soldat turc, care revenea de 3-4 ori mai ieftin chiar dacă se includea pensia acordată văduvelor celor căzuți, trecută sub forma unui capitol special al «ajutorului american». Era, cum s-ar spune, o afacere rentabilă. «Fratele mare» avea de ce să fie mulțumit.

Primul cutremur s-a produs în 1960 când dictatorul Menderes, poreclit «stilul american de la Ankara», s-a prăbușit sub presiunea unor demonstrații populare și defecțiuni militare care au luat Washingtonul prin surpriză. Aplicarea «doctrinei Truman» în Turcia, la un cost de peste 2 miliarde dolari, duse la haos economic, mizeria populației, suprimarea tuturor libertăților și o imensă armată de 500 000 soldați — combinație social-politică tipică statelor-client ale S.U.A.

În 1964, atitudinea adoptată de Statele Unite față de criza cipriotă a determinat un proces de clarificare politică în cercurile influente turcești, cărora li s-a relevat cu brutalitate măsura în care Turcia era dependentă militar de o putere străină, ca și faptul că aceasta se sinchisea prea puțin de interesele turcești. Nemulțumirea a început să fie dirijată treptat împotriva pactului militar N.A.T.O., care apărea din ce în ce mai clar ca instrument al unei dominații străine.

Ultimele alegeri parțiale din luna iunie n-au adus deplasări importante în repartitia forțelor politice turcești, dar pregătirile pentru alegerile generale din 1969 marchează de pe acum deschiderea unei dezbateri politice majore. Politica externă, care în trecut nici nu figura printre temele controversate în alegeri și parlament, a devenit unul din subiectele principale ale dezbaterii politice. Activitatea diplomatică a Turciei a devenit mai intensă și mai multilaterală, înregistrându-se și o ameliorare sensibilă în relațiile cu țările socialiste vecine.

Comentând evoluția politică a Turciei, revista «Politique étrangère» scrie: «Esențialul virajului care s-a produs după 1964 este în primul rând o mai mare independență care se manifestă în noua politică externă, o voință evidentă de a acorda prioritate intereselor naționale ale Turciei. Deși aceasta înseamnă că Ankara nu mai urmează conducerea americană într-un mod atât de necondiționat ca pe timpul guvernului Menderes, Turcia rămâne totuși credincioasă alianței atlantice». Comentariul francez precizează însă că alianța nu mai este concepută ca un scop în sine, ci «în funcție de valoarea sa raportată la independența națională și la interesele naționale ale Turciei».

Este o evoluție politică semnificativă pentru întregul proces actual de pe continentul european, în care se manifestă din ce în ce mai pregnant conștiința că bazele militare pe teritorii străine constituie o sursă permanentă de tensiune și neliniște, că menținerea lor afectează în mod negativ nu numai relațiile dintre state, ci și dezvoltarea independentă și suverană a popoarelor europene. Nicio dată, ca acum, nu a apărut mai anacronică și mai dăunătoare intereselor popoarelor europene, împărțirea continentului nostru în două grupări militare. Evenimentele scot în evidență justetea cerinței, impuse de înseși interesele destinderii și securității europene, de a se proceda la lichidarea bazelor militare și retragerea tuturor trupelor străine în limitele frontierelor lor naționale. Este incontestabil că orice pas în această direcție s-ar răsfringe în mod favorabil asupra ansamblului relațiilor dintre statele europene și ar facilita soluționarea problemelor litigioase, ar impulsiona colaborarea, înțelegerea și apropierea dintre popoare.

ONDRA

CONFRUNTĂRI SOCIALE

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Bătălia desfășurată de feroviarii englezi împotriva patronilor cit și a guvernului a avut darul să evidențieze una din alitățile crude ale situației muncitorimii britanice, și anume aceea că feroviarii nu nevoii să lucreze în prezent mai multe decât la sfârșitul secolului trecut. La sfârșitul războiului, Congresul sindicatelor britanice (TUC) a stabilit săptămâna de lucru de 40 de ore. Multe sindicate ale muncitorilor feroviar au făcut aranjamente pentru o săptămână oficială de lucru de 40 de ore sau 44, știind foarte bine că embrii lor vor căuta să-și mărească salariul prin muncă suplimentară și muncă și duminica, cu tarife majorate. Săp-

tămîna de lucru a feroviarilor se ridică astfel la 60 de ore. În acest fel muncitorii feroviar au ajuns să aibă venituri rezonabile — dar numai sacrificându-și timpul lor liber.

Cînd, după negocieri care au durat luni întregi, sindicatele căilor ferate au ajuns la capătul răbdării și au lansat în rîndul membrilor lor cuvîntul de ordine de a nu mai presta ore suplimentare, majoritatea ziarelor s-au dezlănțuit împotriva lor acuzîndu-i de distrugerea economiei. Guvernul a refuzat să se amestece, pretextînd că soluționarea problemei e de resortul căilor ferate. În cele din urmă patronii au fost obligați să accepte o majorare gene-

rală a salariilor și un spor suplimentar pentru muncitorii cu salarii mai mici.

Și muncitorii din multe alte ramuri se află în aceeași situație, trebuind să presteze multe ore suplimentare pentru a putea avea un ciștig onorabil. Conducerea sindicatelor din aceste ramuri vor fi însă silite de către membrii lor să abordeze această chestiune. Fapt confirmat chiar de negocierile purtate în prezent cu patronii din industria metalurgică și navală. Sindicatele au și lansat o chemare la o grevă de o zi, pentru a atrage atenția asupra revendicărilor lor, iar Hugh Scanlon, care conduce negocierile din partea sindicatelor, a arătat că refuzul patronilor de a veni în întîmpinarea acestor revendicări poate crea o situație «explozivă».

O altă înfruntare cu cercurile patronale

— și soldată cu o victorie — e cea a 180 lucrătoare de la uzinele Ford din Dagenham. Uzinele Ford din Anglia aparțin cunoscutei companii nord-americane și sînt controlate sută la sută de aceasta. Revendicarea celor 180 de femei considerate «necalificate» — de a li se plăti salarii egale cu ale muncitorilor calificați — a atras atenția asupra faptului că la uzinele Ford femeile sînt plătite mult mai prost decît bărbații care prestează aceleași munci. Dar adevărata victorie a femeilor de la Ford constă în faptul că, prin acțiunile lor, ele au forțat guvernul să întreprindă o anchetă asupra sistemului de plăți la Ford. Ele nu se vor întoarce la lucru pînă nu vor obține asigurarea că rezultatele anchetei vor fi făcute publice.

SALZBURG

FESTIVALUL 1968

Corespondență specială de la Eugen IAROVICI

Din 1877, cînd a avut loc primul festival, numele celor mai celebri dirijori, regizori, cîntăreți și actori au apărut în programele acestei manifestări: Hans Richter, Lilli Helman, Gustav Mahler, Richard Strauss, Leo Slezak, Arturo Toscanini, Bruno Walter, Max Reinhardt, Alexander Moissi, Maria Cebotari, Helene Thimig și mulți alții.

Faima festivalului atrage în fiecare an turiști din toată lumea. Orașul, în haine de sărbătoare, cu clădirile medievale ferice iluminate, devine neîncăpător. Așul acesta programul este deosebit de bogat: se vor reprezenta operele «Don Juan» (dirijor — Herbert von Karajan), «Nunta lui Figaro» (dirijor — Karl Böhm), «Zise» (dirijor — Bernhard Conz) și «Flautul fermecat» (dirijor — Wolfgang Sawallisch);

în această din urmă operă va cînta și compatrioata noastră Ileana Cotrubaș.

Mai sînt programate concerte dirijate de Claudio Abbado, Zubin Mehta, Herbert von Karajan, Karl Böhm, Lorin Maazel precum și recitaluri instrumentale ale unor soliști ca Jacqueline du Pré, Sviatoslav Richter, Wilhelm Backhaus, Shura Cherkassy, Henryk Szeryng.

Deschiderea festivă a avut loc la vechia Residenzplatz, în prezența președintelui Austriei, cu un program de dansuri folclorice executate la lumina torțelor, în jurul vechii fîntîni. La ferestrele caselor erau luminări aprinse, iar piața era plină pînă la refuz cu oameni exprimîndu-și admirația în zeci de limbi. Premiera festivalului a constituit-o «Don Juan»; dumi-

(Continuare în pag. 30)

rupelu Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud supun unor noi sacuri baze militare americano-saigoneze aflate în zona orașului Chau Doc, în provincia deltei Đinh Tuong și în imediata apropiere a Saigonului. În fotografie, unitate de artilerie a luptătorilor F.N.E.

(Urmare din pag. 29)

nică la ora 5 a avut loc în aer liber, în piața Domului, reprezentația cu «Jedermann» — piesa de inspirație medievală a lui Hugo von Hofmannsthal — inclusă și ea în mod tradițional în programul festivalului. În rolurile principale: Walther Reyer, Mila Kopp, Judith Holzmeister; regia — Helene Thimig (păstrând indicațiile regizorale ale lui Max Reinhardt).

...În timp ce în piața Domului se lasă inserarea, «piesa despre moartea omului bogat», care credea în veșnicia plăcerilor și în puterea banului, sfarmă ca prin farmec teatrului și devine un adevăr transmis de eoul vechilor ziduri.

«SĂ-L OPRIM!»

„Nu sînt convins că am încălcat legea. Voi continua să lupt împotriva războiului... Moartea a cite 1 000 sau 2 000 de tineri americani în fiecare lună ar putea continua ani întregi... Acest război ar putea înceta dacă o sută de milioane de americani s-ar ridica și ar spune: «Să-l oprim!».

Dr. Benjamin McLane SPOCK
pediatru american de renume mondială
(Dintr-o declarație făcută după condamnarea sa la 2 ani închisoare pentru activitate împotriva războiului din Vietnam.)

COMPUTER

● Cifra pierderilor Bundeswehrului în timp de pace: 404 soldați (victime ale accidentelor de circulație).

● Conflictul dintre televiziunea vest-germană și cluburile de fotbal pe cale de aplanare: TV a acceptat să plătească pentru retransmisia meciurilor de campionat suma de 1 600 000 mărci în loc de 810 000.

● Un stoc de unt în cantitate de 300 000 de tone este obiectul unor tratative în cadrul Pieței comune. Se caută o soluție pentru a se evita o «prăbușire a prețului».

● Acțiunea «14 zile de circulație fără pericole», întreprinsă recent în Luxemburg, s-a soldat cu un număr de 4 ori mai mare de accidente decît se produc de obicei în două săptămîni.

● În numeroase țări din Europa occidentală s-au înmulțit incendiile provocate de neglijența turiștilor care iau cu asalt pădurile. În decurs de un singur an au fost distruse în total 400 000 hectare de pădure cu prilejul week-endurilor.

● 1 000 000 dolari va plăti Maria Callas pentru a deveni proprietara unei mori vechi de 200 de ani — «Moulin d'Aubert» — din apropierea Parisului. Moara aparține ducelui de Windsor.

● Statisticile arată că fiecare a treia victimă a accidentelor de circulație din R.F.G. este un copil sau un tînăr. Total accidente mortale: 8 000.

● O mărturie zguduitoare: ziaristul englez Garry Lloyd transmite din Biafra: oamenii mor aici ca muștele; aproximativ 3 000 pe zi, între care mulți copii.

● Dintr-o declarație făcută de Collison, secretarul general al sindicatului muncitorilor agricoli din Anglia: 50 000 de familii engleze, numărînd circa 1 250 000 de copii, au un venit care nu atinge nici măcar baremul de pauperitate oficial stabilit.

● Veniturile Uruguayului de pe urma exportului de carne sînt în continuă scădere: în 1965 suma de 61 000 000 dolari, în 1967 — 25 000 000, iar în 1968 mai puțin.

CIRCULAȚIE ÎN SENS INTERZIS

de circulație din cantonul elvețian învecinat urmăresc contravenienții de pe teritoriul Elveției pe teritoriul Liechtensteinului, încasînd amenzi copioase. Ziarul cere să se facă o anchetă și avertizează că asemenea incidente pot «agrava relațiile dintre Principat și Elveția». Unii observatori emit părerea că experții vamali elvețieni consideră că uniunea vamală existentă între cele două state permite încasarea amenzilor pe teritoriul vecin fără alte aprobări. Dimpotrivă, purtătorii de cuvînt ai Principatului sînt de părere că infracțiunile comise de membrii poliției elvețiene sînt mai grave decît cele comise de contravenienții la legea circulației, urmăriți cu atîtă asiduitate. Agenția «Associated Press» ne informează că populația de 21 000 a Liechtensteinului își păstrează calmul și nu se gîndește să facă presiuni pentru trecerea la represalii. În cel mai rău caz, ceea ce se poate prevedea — în afară de reproșuri publice — este tratarea agenților de circulație elvețieni drept contravenienți care au intrat pe o arteră interzisă și amendarea lor pe loc. Ar fi o soluție avantajoasă din punct de vedere financiar, mai ales dacă ea ar fi aplicată după ce elvețienii au taxat pe contravenienții lor. Încasările ar fi mai mari.

Că avem de-a face cu un litigiu este evident. Dar de ce reconfortant? Pentru că, după cum precizează agenția «Associated Press», «nu există nici un indiciu că efectivul de 18 oameni al armatei Principatului ar fi fost pus în stare de alarmă». Sîntem convinși că și elvețienii vor proceda la fel. Unde mai găsim în lume vreun litigiu care să se desfășoare atît de calm?

Nicolae URECHE

ACORDUL S-A SEMNAT RENEGOCIEREA A ÎNCEPUT

EAMA (state africane și malgașe asociate la Piața comună) trei țări din estul continentului negru — Tanzania, Uganda și Kenya. Mărirea la 22 a numărului țărilor din Africa «asociate» Pieței comune — inclusiv Nigeria, al cărei acord de asociere n-a fost ratificat încă de toate statele interesate — nu reprezintă însă și o recunoaștere implicită a succesului acestei formule pe calea ajutorării țărilor africane în eforturile lor de dezvoltare, țel pe care CEE îl afirmă ca stînd în primul rînd la baza relațiilor cu aceste state. O dovadă în acest sens o constituie faptul că acordul de la Arusha, la care s-a ajuns după lungi ani de negocieri, nu se referă decît la scutirea de taxe vamale,

Într-o lume bîntuită de tensiune și frămîntări, iată în sfîrșit un litigiu reconfortant: cel intervenit în ultimul timp între Principatul Liechtenstein și Elveția. Ziarul principatului, «Volksblatt», se ridică violent împotriva faptului că agenții

și numai pentru o serie de produse ale respectivelor țări est-africane pe piața vest-europeană. «Ca și în acordul cu Lagosul — precizează «Le Monde» — această asociație nu include nici o dispoziție prevăzînd un ajutor financiar din partea CEE». De altfel, acordul de la Arusha urmînd să intre în vigoare în prima zi a lunii ce succed schimbului instrumentelor de ratificare și avînd ca termen limită aceeași dată stabilită prin Convenția de la Yaoundé cu primele 18 «asociate» și prin acordul cu Lagosul — respectiv 31 mai 1969 — el nu va fi aplicat decît timp de cîteva luni, reînnoirea sa trebuînd renegociată. Renegociere care începe de fapt din clipa intrării lui în vigoare, o dată cu cea a Convenției de la Yaoundé și acordului de la Lagos. Și aci iată-ne la al doilea eveniment de care aminteam la început — și anume întrunire din capitala Congoului dintre reprezentanții «celor șase» și «celor 18» ce a avut loc cu numai cîteva zile înainte de semnarea acordului de la Arusha.

«O reuniune de importantă deosebită» — cum o caracteriza corespondentul din capitala congoleză al ziarului «Le Monde» — tocmai pentru că avea drept temă discutarea reînnoirii «asocierii», iar pozițiile nu erau convergent. Nemulțumirea țărilor african-malgașe față de raporturile de pînă acum cu Piața comună vest-europeană s-a concretizat într-o seamă de revendicări între care garantarea prețurilor produselor tropicale de bază, creșterea exporturilor statelor asociate din Africa: Madagascar în direcția Europei «celor șase»; crearea unui fond de dezvoltare industrială destinat țărilor asociate etc.

La toate aceste nemulțumiri adăugîndu-se deosebit de vederi, în chiar interiorul Pieței comune, cu privire la relațiile cu statele africane asociate, este explicabil de ce observatorii comentează cu scepticism — cel puțin în prezent — eforturile Comisiei Pieței comune de a realiza un compromis și nu exclud posibilitatea ca, pe lîng alte crize de pînă acum, Piața comună să mai aibă în viitorul apropiat de înfruntat încă una.

I. CIOAR

Două puncte diferite ale globului au fost recent puternic zguduite de cutremure: capitala Filipinelor, Manila — 139 morți, 284 răniți (în fotografie: pompieri lucrînd la degajarea victimelor), și Ciudad de Mexico, care, urma seismului, susțin specialiștii, s-ar fi deplasat cu 2 cm

În timp ce...

În timp ce în Argentina «trei ființe asemănătoare celor umane, cu o statură de 2 metri, îmbrăcate în costume fosforescente» coboară din cer pe o «farfurie zburătoare» și militari de pe Terra trag în ele — fără folos — cu mitraliere terestre; în timp ce celebrul cardiolog din Ohio, Dewale, apreciază că transplantul de inimă nu reprezintă, într-o perspectivă mai largă, nici o brînză pentru omenire; în timp ce centrul de previziuni spațiale din Boulder anunță că în Soare a avut loc o furtună magnetică cum nu s-a mai «văzut» din '66 încoace; în timp ce un escroc italian de mîna întîi vinde cinstiților oameni cheli loțiuni pentru creșterea părului, la 3 milioane de lire bucata; în timp ce în Anglia un milion jumătate de căsătorii sînt periclitare de sforăitul unuia dintre soți; în timp ce pe undeva prin Franța oameni simpli și în toată firea din departamentul Indre pregătesc o reconstituire a bătăliei de la Austerlitz și mărește frece animate ale secolului lui Talleyrand

CRONICA DE TREI SECADE

— În tot acest timp cîteva oameni, tot de pe lumea asta, își bat capul să afle cui i-a scris Beethoven, la 6-7 iulie 1812, din Toeplitz, scrisoarea — numită între specialiști — «cătrea nemuritoare iubită». Nu se știe nimic precis. De curînd, doctorul Schmidt Görg a răsturnat teza Massin-Katznelson conform căreia femeia ar fi — în cazul cel mai puțin improbabil — Josephine de Brunswick. Alți specialiști consideră că nici Schmidt Görg nu e convingător căci — zic ei — de ce eu, Beethoven, nu pot să-i scriu în 1812 o scrisoare ne bună de dragoste unei femei pe care toți zic că am încetat s-o iubesc în 1807? Într-adevăr, de ce? Personal, întrebarea mi se pare fundamentală. În acest timp...

Fraze în fața morții

Într-o vilă de pe malul lacului Michigan se găsec cadavrele a oameni — tatăl, mama și 4 copii — împușcați, după cît se pare, cîte vreo lună de zile. Ziarele scriu «Afacerea aceasta reamînteste mîntuirea familiei din Arkansas, descrisă de Truman Capote în cartea sa «Cu sînge rece». Firește, ce alceva să reamîntescă? Într-o cronică a toridei din Mont de Marsan se scrie: «Ultimii doi tineri n-au putut nici ei să răscumpere dureroasa slăbiciune a primilor părinți...» Dar cum ar fi putut s-o răscumpere? Citat: «...prin rezistență, prin poftă de luptă...» Dirijorul german Joseph Keilberth are o criză cardiacă în timp ce conduce la München, actual al doilea din «Tristan și Isolda». Dintr-un necrolog consacrat artistului: «Dirijorul neobosit, nu e de mirare că căzut fulgerat la pupitrul său...» De ce nu e de mirare? Și: «...dar cel dirijor german n-ar dori să moară conducînd «Tristan?»»

O, Doamne!

Radu COSĂȘI

carte

Dintre cărțile apărute în ultimul timp la Editura pentru Literatură, notăm:

● **Lucian Blaga: Zări și etape** pentru copertele cărții găsim: Pietre pentru templul meu, Probleme estetice, Fetele unui veac, Fenomenul original, Daimonion, Ferestre colorate, toate «incercări filozofice» cum le numește ilustrul autor, apărute între anii 1919 și 1930 și care, tot după precizările lui Lucian Blaga din prefața, «cuprind fără îndoială o seamă de prefigurări ale concepției sistematice de mai târziu...» Ediția, cu notele respective, e îngrijită de Dozli Blaga.

● **Nicolae Manolescu: Metamorfazele poeziei.** Subtile disociații critice asupra poeziei românești din deceniile 3-4-5 ale secolului nostru.

● **I. Manițiu: Gong.** Articole și eseuri despre aspecte și momente esențiale ale dramaturgiei noastre după eliberare, creațiile autorilor străini clasici și contemporani jucate pe scenele teatrelor noastre, interpretarea scenică.

● **Al. Rosetti: Cartea albă.** Evocări calde, remarcabile prin conciziunea și forța de sugesție a exprimării, prin relevarea amănuntului semnificativ și ajutoră la cunoașterea mai substanțială a unor personalități literare întinse de editorul, scriitorul și filologul Al. Rosetti.

● **Mircea Ciobanu: Martorii (roman).** Debutul în proză al unui autor cunoscut până acum ca poet și eselist. Acțiunea romanului e localizată în ajunul celui de-al doilea război mondial.

● **Theodor Constantin: Cum a murit Claudiu Azimioară.** Cartea intrunește cinci nuvele de factură poliștă.

● **Alexandru Deal: Nisip (roman).** O pledoarie pentru eroismul cotidian, eroismul în luptă cu viața și cu tine însuși. Eroul principal al romanului: un tânăr muncitor într-o fabrică.

● **Ury Benador: Opere (vol. I).** Această primă carte care deschide reeditarea prozei acestui scriitor, cuprinde: Subiect banal (1935); Apasionată (1935); Final grotesc (1938); Final (1939).

● **Alexandru Macedonski: Excelsior.** Ediția, cuprinzând o selecție din versurile poetului, e alcătuită de Adrian Marino. Prefața de Marin Mincu (colecția B.P.T.).

● În colecția «Lucafărul»: două cărți de poezii — **Vocale în vârful piramidei** de Mihai Bărbulescu; **Un copil lovește cerul** de Matei Gavril și un volum de proză, **Vedere de pe balustradă** de N. Mateescu.

● **George Tutoveanu: Versuri.** Selecțiuni din volumele: **Albastru** (1902); **Balade** (1920); **Tînerete** (1924); **Sonete** (1938), precum și din periodicele vremii. Ediția e alcătuită de Ion Popescu și prefațată de G.G. Ursu.

● Pentru iubitorii de turism, Editura C.N.E.F.S. pune la dispoziție o **Hartă turistică**, prețios ghid pe drumuri spre cabane, campinguri, monumente istorice, de artă, muzee ș.a.

cinema

● **Dă laba, Prietene.** Sub un titlu ușor agresiv se ascunde o poveste tandră-amăruie despre micile noastre amărăciuni cotidiene. Personajul principal — un câine. Nici o grijă însă: toată istoria este departe de a fi o fabulă modernă. A avut grijă de acest lucru regizorul Iliu Gurn. În distribuție: Olia Babkova, Valentina Belevaeva, Nikolai Lebedev.

● **O fată ciudată.** O spunem din capul locului: fata nu este nici pe departe ciudată, ci doar cumplit de plictitoare. Ca tot acest film searbăd, de o desăvârșită mediocritate. Regia — Adrian Gubner (R.D.G.). Interpreți: Monika Woytowicz, Wolfgang Hüb-

Annie Girardot

ner, Reinhold Stövesand, Dorothea Garlin.

● **Falsa liră de aur.** Patru schițe cinematografice bine orânduite pe un fond de platiniditate narativă din care mai ținesc din cînd în cînd câteva momente de inventivitate comică. Regia — Tzavellas (Grecia). În distribuție: Vassilis Logothetidis, Elli Lambeti, Orestis Makris, Speranza Vrana.

● **Săptămîna trecută, Asociația cineaștilor** din țara noastră a primit vizita unei delegații de cineaști italieni din care au făcut parte cunoscutul regizor Ugo Gregoretti («Omignon»), criticul Vincenzo Siniscalchi, documentaristul Alfredo Scogniamilio, actrița Paola Pitagora și Daniela Surina. Oaspeții s-au întîlnit cu cineaștii români cu care au avut interesante schimburi de opinii și au prezentat câteva din filmele producției italiene din ultima vreme, printre care «Cu pumnii în buzunare», creația excelentului tânăr regizor Marco Bellocchio.

● **Plouă în satul meu** se cheamă filmul la care lucrează în momentul de față Alexandru Petrovic, autorul neuitatului «Țiganii fericiți». Va fi o poveste cu accente tragice despre aspirația spre împlinire a unor oameni dintr-o localitate obscură. În rolul principal — Annie Girardot, care își caracterizează astfel regizorul: «Petrovic ajunge la masca asta fără a înceta să fie natural».

disc

● Am mai înregistrat aici, în zîndurile acestei cronichete, numele cîntăreței **Gabi Luncă**. În ultimul ei disc întîlnim o selecție de cîntece românești și lăutărești de o rară frumusețe, de la impresionantul «Cîntec la îmbrăcatul miresei» pînă la «Am avut o măicușoară», fără să uităm însă de straniile: «Erau odată doi iubiri», «Bătu pe murgu' cu palma», «M-a ajuns un dor de-acasă», «Nu știu ce-i cu norocul» sau «Grea mi-e, Doamne, inima» (EPD-1203).

● **Formația de muzică Ritmic** (dirijor — Nelu Ștefan, solist — Ion Constantin) cîntă cu brio: «Sirba dunărenilor», «Leliță Ioană», «Hora lăutărească» și «Geamparalele» (EPC-988).

● În catalogul mondial al muzicii ușoare se constată an de an dispariția multor «vogă», cum ar fi de pildă «conga», «carioca», «shimmy» și slavă Domnului, multe altele, tot atât de puțin durabile; însă valsul, polca, și să nu mai vorbim de tango, se încăpățînează — și bine fac! — să dăinuie în filele sus-pomenitului catalog. Aceste perene valsurii și polci, ascultate în interpretarea unei fanfare, capătă odată un farmec aparte, ceva din armonia ciudată a caterincilor. Fanfara de la Saschiz, formație satească de prin părțile Transilvaniei, ne aduce pe disc EPD-1177 cinci piese instrumentale, într-o foarte colorată interpretare. Interesant fenomen și această coexistență a «twist»-ului și valsului în me-

diul rural. Mai ales că oamenii își dau tot interesul, reușind asemenea valoroase performanțe.

plastică

● **Artă contemporană turcă** — 13 dintre cei mai reprezentativi pictori și sculptori turci, unii dintre aceștia cunoscuți de la bienalele de la Veneția, Sao Paolo, Teheran etc. (Zühtü Mürtoglu, D. Erimez, E. Devrim) sau distinși cu premiul «Pictorul anului» în Turcia: Hamit GÖrele (1967), Orhan Peker (1966). Expoziția e un edificator panoramic al dezvoltării artelor plastice în Turcia contemporană, cu toate tendințele și școlile atât de caracteristice artei moderne (Sala de expoziții a Ateneului).

● **Mihai Lebac** — pictură și gravură. Expoziția e dominată de xilografuri, în care fantezia și metafora nasc un climat insolit, contorsionat, dar dinamic și frapant optic. La Mihai Lebac (n. 1936) formele sînt plastice, noi, adeseori curg, capabile de vibrații neașteptate și uneori se contopesc intim și muzical ca în frumoasa lucrare «Omagiul dragostei». Personajele aduc de cele mai multe ori aminte de cele rupestre («Rit» etc.) (Sala Kalinderu).

● **E. Höfer** e un artist fotograf căutător de imagini expresive. Sibul pe care ni-l prezintă e un oraș al tonurilor și armoniorilor arhitectonice de odinioară, surprins în ipostazele anotimpurilor și în tot ce are el mai pictural, dacă nu și insolit. Un mic album pe care îl recomandăm (Editura Meridiane).

● **Pictura votivă din nordul Olteniei.** Portretul votiv, rezervat odinioară voievozilor și înalților demnitari, va cunoaște o înflorire fără precedent în nordul Olteniei în primele trei pătrări ale sec. XIX, el ilustrînd de astă dată chipurile unor dregători, slugbașlocali, negustori sau țărani. Portretul votiv a fost un factor important care a deschis calea picturii laice în țările române, evidențînd numele unor zugrăvi străluciți ca Matei, Marin, Radu, Postelnicul, Stanciu Circea etc. Studiul semnat de Andrei Pănoiu este un îndrumar prețios pentru cei pasionați de arta veche românească (Editura Meridiane).

● **Maria Bănică** — pictură. Citeva teme predilecte: florile și priveștișle citadine. O exuberanță cromatică, romanticoasă, domină mai ales peisajele orășenești, populate de parcuri cu floră explozivă, imagini ale ipostazelor anotimpurilor, cu personaje care le animă galant și ilustrativ, peisaje adeseori remarcabile prin evocare și prin lirismul intrinsec și atmosfera densă ca «lună în București» sau «Noapte — Calea Victoriei». Florile au o prospețime cuceritoare — după cum remarcă prefațatorul expoziției — un colorit viu, exuberant... o notă cordială de sinceră confesiune lirică (Galeriile de artă, bd. Magheru nr. 20).

muzică

Vacanța muzicală e aparentă doar. Formații muzicale, artiști lirici, compozitori, dirijori și soliști de muzică

David Ohanesian

ușoară din țara noastră au o intensă activitate artistică peste hotare:

● La Festivalul internațional de muzică de operă de la Split (Iugoslavia) a fost invitat și baritonul român David Ohanesian.

● **Milca Nestor**, mezzosoprană a Operei Române, va interpreta rolul principal feminin din «Samson și Dalila» de Saint Saëns la Bonn (R.F. a Germaniei).

● **Corul mixt Camerata** al Palatului culturii din Ploiești se află în R.P. Ungară, unde participă la Festivalul internațional de coruri de la Veszprem. Cu acest prilej, formația prahoveană va concerta și la Budapesta și în alte câteva orașe ungare.

● O altă mezzosoprană, **Viorica Cortez-Guguianu**, a fost invitată să participe la o manifestare muzicală cu caracter internațional la Opatija, în R.S.F. Iugoslavia.

● În sfîrșit, **compozitorul Nicolae Kirculescu** și dirijorul **Alexandru Imre** au fost poftiți să facă parte din juriul Festivalului de muzică ușoară de la Sopot (R.P. Polonia).

televiziune

Anunțată cu surle și trâmbițe, ba chiar și cu surprize tainuite, emisiunea de varietăți de duminică trecută «Cu bronș și fără... bronș» a uitat pur și simplu. Cum de s-a îngăduit să fie coborît atât de jos nivelul unei emisiuni zise muzicale, zise distractive? Afară de Aura Urziceanu ce a fost «muzical» în această emisiune, iar prin «distractiv» ce s-a înțeles? Nu cumva «textul» lui Horia Șerbănescu, sau «comperajul» lui Ion Besoiu și Stela Popescu, sau poate «numerele» cu panglici și porumbei și înghițitori de flăcări, producții respinse de panoramele de bilciuri ca depășite?... Să fi scăpat din vedere organizatorii emisiunii că ceea ce se întîmplă pe scenă e văzut și auzit de sute de mii de oameni? Poate doar așa. Cum am face însă ca asemenea «amănunț» să nu mai fie uitate?...

DUMINICĂ 11 AUGUST. Zigzag începe să devină interesant; de vină e reluarea campionatului de fotbal (14.00) ● **Studioul Mic:** «Rochia» de Romulus Vulcănescu, în interpretarea Melaniei Ursu și a Theodorei Mazanitis (22.00) ● Să-l ascultăm pe Josef Lauffer, cunoscutul cîntăreț cel de muzică ușoară (22.30)

● Pe programul II: selecțiuni dintr-un **spectacol de music-hall** din Moscova (20.20) ● **Filmul «Vîntul din sud»** (corect «Vîntul sudului») recomandabil dacă nu pentru altceva, pentru interpretare: Claudia Cardinale și Renato Salvatori (21.25).

LUNI 12 AUGUST. Comedia «Corșarii din Bois de Boulogne» — producție a studiourilor cinematografice franceze (21.30).

MARȚI 13 AUGUST. Rubrica **Opinia dumneavoastră** propune o temă la ordinea zilei «Estetica urbană» (20.26) ● **Seară de teatru**, o emisiune cu care mergem la sigur de cele mai multe ori: «Amintirea a două dimineți de luni» de Arthur Miller, cu Dumitru Furdui, Ion Cosma, Emilia Manra, Doina Șerban, Ștefan Ciobotărașu, N. Neamțu-Otonel, Const. Codrescu, Ion Marinescu și alții (20.45).

MIERCURI 14 AUGUST. Bette Davis în «Ceată la San Francisco». Hoțărît lucru, nu ne e dat să pricepem rațiunile **Telecinematecii** (21.35).

JOI 15 AUGUST. Eveniment cultural: **Cel de-al V-lea Festival de folclor**, în transmisie directă de la Mamaia (20.20) ● Plăcut prilej de a admira din nou școala coregrafică franceză: baletul «Daphnis și Chloe» pe muzică de Ravel, în interpretarea soliștilor și ansamblului Operei Mari din Paris (22.00).

VINERI 16 AUGUST. **Studioul muzical:** Începuturile muzicii culte românești. Prezintă George Viorel Cosma (20.20).

SÎMBĂȚĂ 17 AUGUST. La **Parada vedetelor**, o veche și plăcută cunoștință: Zizi Jeanmaire (22.05). ● **O emisiune folclorică** promițătoare: «Eu sint Barbu Lăutaru» în prezența recitalului lui George Derieșanu (20.15). ● **Recital Ion Voicu** (21.30).

teatru

● Dintre piesele premiate sau distinse cu mențiuni la concursul de dramaturgie instituit de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, citeva au și fost incluse în repertoriul **Croitorii cei mari din Valahia** de Al. Popescu, la Teatrul de Comedie, la teatral din Tg. Mureș și la cel din Pitești; **Un loc rămas liber** de Ionel Hristica la Teatrul Giulești; **Cronica personală** a lui Laonic de Paul Cornel Chitic la Teatrul din Piatra Neamț.

● **Madame Sans-Gêne**, comedia lui Sardou, a adus epoca lui Napoleon și la Teatrul de stat din Brașov, unde a fost inscenată de Marietta Sadova (autoare și a spectacolului timișorean). În decorurile elegante ale lui Mircea Marosin, protagonistul spectacolului a fost Geta Grapă.

● **Mușcata din fereastră** de V.I. Popa, invitație la umanism, ușor idilică, puțin desuetă, a fost montată cuminte de către actorul Al. Mereuță la Teatrul de stat din Constanța. Interpreți: Val. Săndulescu, Valentina Sandru, Marieta Mihalcea; Gheorghe Enache, Emil Birlădeanu ș.a.

Vasilica Tastaman

● Din afișul teatrului la microfon reținem: premiara **Ringul**, dramaturgie de Ilie Păunescu după o năvelă de Ioan Grigorescu. Principali interpreți: Vasilica Tastaman, Gh. Dinică, Șt. Mihăilescu-Brăila, Mircea Albulescu și Paul Sava (11 august); din nou o premieră: serialul **Limuzina morții** de Haralamb Zineă. Interpreți: Dana Comnea, Doina Tușescu, Rodica Tapalagă, Mircea Albulescu, Constantin Codrescu, Emerich Schäffer, Ion Besoiu, Mihai Heroveanu ș.a. (12—17 august).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 32 din 11 VIII 1968

I. Steaua-F.C. Argeș	1
II. Rapid-Petrolul	x
III. Vagonul-Jiul	2
IV. Dinamo Bacău-«U»-Cluj	x
V. Crișul-Farul	1
VI. Polit. Iași-Progressul	1
VII. A.S.A.-Dinamo București	2
VIII. «U» Craiova-U.T.A.	x
IX. Dunărea Giurgiu-Polit. Galați	x
X. Progressul Brăila-St. roșu-Brașov	2
XI. Gloria Birlad-Electronic Obor	x
XII. Medicina Cluj-Ind. Sirmiei	1
XIII. C.F.R. Arad-C.F.R. Timiș	1

COMBINATUL DE CAUCIUC JILAVA-BUCUREȘTI

Folosiți încălțăminte de cauciuc,
pavăză împotriva umezelii

- Galoși cu fața de cauciuc lăcuit, căptușeala din tricot neplușat și talpă din cauciuc cu profil antiderapant.
- Pantofi — cu și fără șireturi — ușori, impermeabili, comozi.
- Tălpile de cauciuc, duroflex sau microporos înlocuiesc cu succes talpa din piele de bovine. Sînt ușoare, elastice, cu mare rezistență la uzură, rezistente la îndoiri repetate, impermeabile, se produc cu diferite profile antiderapante și în culori variate.